

NEBO ŽARI...

Za nami je vroče poletje in to z vsemi svojimi značilnostmi. Če smo že včasih pisali o znamenjih na nebu, pa je to pozno poletno obdobje gotovo globoko pretresel strahovit potres v Turčiji, ki je zahteval nešteto žrtev, odprl pa je tudi mnogo drugih globljih vprašanj. Poletje je zaznamoval tudi letošnji sončni mrk, ki pa je (vsaj pri nas) skoraj razočaral. Med nebesnimi znamenji je še omeniti tradicionalne poletne utrinke okoli sv. Lovrenca, ki pa jih skoraj ni bilo zaznati...

Regulares esse motus planetarum - tako je pred mnogimi stoletji zapisal veliki astronom Johannes Kepler. Planeti oz. nebesna telesa nasploh naj bi torej imela neko stalno in redno gibanje. Ta učenjakova ugotovitev je gotovo botrovala kasnejšim velikim odkritjem in dosežkom na astronomskem in sploh znanstvenem področju.

Danes pa premnogi zvezdoslovci ugibajo, kaj bo z vsem tem. Eni govorijo celo o nekih možnih umetnih "črnih luknjah", ki naj bi v hipu pogoltnile celo osončje ali vsaj našo zemljo. Vse to diši po legendarnih napovedih skrivnostnih čarodejev, ki so nemočni ob lastnem sproženju neznanih sil (ali niso atomski fiziki ob prvem jedrskem poskusu v Los Alamosu nemočni čakali na možne strahote?!). Vse to je zelo lepo in slikovito izrazil v zvokih skladatelj Paul Dukas v svoji skladbi *Čmošolec*.

Vsi ti primeri nam lahko odprejo vprašanja o človeku in njegovem bivanju v stvarstvu. O tem so sicer že veliko pisali filozofi vseh časov. Tako tudi žari - z občudovanjem filozofa - Kantovo zvezdnato nebo. V našem času so se o tem zlasti spraševali eksistencialisti, kot Jaspers, Heidegger, Marcel in drugi. Vsi govorijo bolj ali manj o enkratnem bivanju človeka v strahu in trepetu. Še prej je Francoz Pascal lepo pisal o grozi, ki navdaja človeka v odnosu do brezkončnega prostora. Krščanski misleci so temu še dodali žarek upanja. Človek sicer nekako niha med nebom in zemljo. Za vernega človeka pa je vedno Bog rešilna bilka, katere se lahko oprime.

Kaj pa iz tega izhaja? V resnici lahko tako v času kot v prostoru najdemo primerne prijeme. Z optimističnim, včasih pa le realističnim pogledom na svet uzremo poslanstvo današnjega človeka. Človekovo poslanstvo (o njem je npr. že globoko pisal filozof Fichte) je vsekakor edinstveno. Rečemo lahko, da je tudi enkratno (spet eksistencialna nota), čeprav lahko velja njegova izkušnja tudi za druge.

Zato lahko prenesemo vse to in še drugo na človeško dejavnost in to v pozitivnem smislu. Človek naj zato dela ustvarjalno zase in za druge. Prav tako lahko to obrnemo tudi na našo manjšinsko stvarnost. Prizadevajmo si vsi za boljši jutri vse naše narodne skupnosti. Jesen nam bo, upajmo, prinesla zaščitni zakon...

Poslanstvo človeka je gotovo edinstveno. Je obenem enkratno in univerzalno. V želji, da nam tudi danes zažari nova svetloba upanja, naj zaključimo s Pascalovimi besedami: "Spoznajmo torej svojo danost: nekaj smo, nismo pa vse. Ta bit, ki je naš delež, nam odteguje spoznanje prvih začetkov, ki se rojevajo iz nič; in ta mali delež biti nam zastira vpogled v neskončno."

ANDREJ BRATUŽ

OBNOVILO SE JE ITALIJANSKO NOTRANJE-POLITIČNO ŽIVLJENJE

V SREDIŠČU POZORNOSTI PREDVSEM ZAPOSLENOST

DRAGO LEGIŠA

Statistični urad Evropske zveze (Eurostat) je objavil podatke, iz katerih izhaja, da je od vseh držav članic Italija na prvem mestu, kar zadeva mladinsko brezposelnost. Kar 32,1% mladih je namreč brez dela in je v tem pogledu stanje na Jugu države naravnost katastrofalno. Strokovnjaki se sicer strinjajo, da je v tem pogledu osrednja rimska vlada bore malo naredila, a hkrati poudarjajo, da smo v dobi globalizacije, ko nastajajo novi centri oblasti na gospodarskem in finančnem področju. Zato govorijo o "novih gospodarskih in finančnih hierarhijah". Nova delovna mesta ustanavljajo podjetja in ne državne oblasti. Podjetja pa takšna mesta odpirajo predvsem v krajih in deželah, kjer se jim splača, kjer jim takšno početje prinaša korist. V tej zvezi so odločilnega pomena nizke davčne dajatve in majhni socialni prispevki.

Znani italijanski zavod Mediolan je sporočil, da je velika italijanska industrija v letu 1998 beležila večje prihod-

ke v primerjavi z letom prej, a je hkrati zmanjšala število delovnih mest. Veleindustrialec Andrea Pininfarina, sicer predstavnik sindikata delodajalcev, je ta pojav skušal obrazložiti in ga tudi - vsaj delno - opravičiti, češ da gospodarstvo, ki temelji na prosti menjavi, predvsem zahteva, naj bodo dežele in države, v katerih podjetja razvijajo svojo dejavnost, konkurenčne. Če tega ni, niso krivi podjetniki. Pristojne oblasti bi se morale vprašati, zakaj se tuji podjetniki praviloma izogibajo Italije, medtem ko se mnoga italijanska podjetja izseljujejo v tujino. Kaj bi torej morala narediti osrednja vlada, da bi tuji podjetniki več vlagali v Italijo?

Nekateri politiki in nekateri ekonomisti odgovarjajo: maksimalno naj se "liberalizira" trg dela. Takšno pot so pred nekaj leti ubrali v ZDA, s čimer naj bi dosegli zavidljivo raven blaginje. Temu nekateri ugovarjajo, češ da so ameriška podjetja v drugi polovici devetdesetih let letno odpuščala po nad pol milijona delavcev. V tem pogledu

so torej mnenja tudi v ZDA deljena. Ekonomist Lester Thurow na primer opozarja, da bo "čedalje večja razlika v prejemkih, dohodkih in blagostanju po vsej verjetnosti povzročala politične probleme sami demokraciji". Pri tem prihajajo v poštev tudi besede, ki jih je izustil francoski filozof Jacques Attali, ko je dejal: "Hoteli smo verjeti, da bo s skupno zmago demokracije in trga konec zgodovine. Nismo pa se zavedali, da se prav v tem trenutku tudi začinja kruta zgodovina bojev trga proti demokraciji."

Če se vrnemo k italijanskim razmeram, moramo ugotoviti, da je prav vprašanje novih delovnih mest, torej vprašanje zaposlenosti, področje, na katerem se v tem trenutku najbolj lomijo politična kopja. Predsednik vlade Massimo D'Alema je namreč dejansko naredil konec "prerekanju" okrog reforme pokojninskega sistema, v katerega je bil posegel tudi politični tajnik Levih demokratov Veltroni (to je stranka tudi predsednika sedanje vlade).

STRAN 2

PRED RAZGLASITVIJO ZA BLAŽENEGA

PO SLOMŠKOVH STOPINJAH

DANIJEL DEVETAK

Na Slomškovem spomeniku pred mariborsko stolnico je zapisano: "Anton Martin Slomšek - prvi mariborski škof, narodni buditelj, vzgojitelj, pisec". Dodajamo: Slomšek - dušni pastir s široko teološko izobrazbo in zdravo versko miselnostjo; osebnost s pristnim in globokim izkustvom vere sredi

svojega sveta, z razumevanjem za ta svet in z ljubeznijo do njega; svetniška osebnost s preroškim ekumenskim duhom, s popolno predanostjo Bogu, Cerkev in ljudem; velikan duha, uteleševalec najčistejših slovenskih kreposti, oče slovenske Cerkve. Slomškov šesti naslednik, sedanji mariborski nadškof msgr. Franc Kramberger, je zapisal, da Slom-

škove izredne notranje moči "ni mogoče razložiti drugače kakor s posebnim božjim posegom v njegovo življenje in z njegovo osebno svetostjo." Zato zdaj dodajamo še to: častitljivi božji služabnik Anton Martin Slomšek - končno tudi uradno prištet k blaženim ter kmalu - upamo - svetim in torej vzor vsej versoljni Cerkev.

STRAN 4

OB LETOŠNJI DRAGI

Spet je pred nami pomembna jesenska kulturna manifestacija, ki je izraz slovenstva, demokracije in pluralizma. To so študijski dnevi Draga, ki so iz leta v leto edinstven primer manjšinske pa tudi zdomske in sploh slovenske stvarnosti. V dolgih letih svojega dragocenega obstoja je Draga bila vedno živa in pristna tribuna svobodne izmenjave misli, dialoga in medsebojnega spoznavanja. V vseh dolgih letih je tako Draga zvesto opravljala to svoje poslanstvo. V začetku je bila - po sili razmer - omejena na našo tukajšnjo slovensko stvarnost. Kasneje je začela s sodelovanjem predavateljev in udeležencev iz matične Slovenije, čeprav so bile marsikdaj razmere in okoliščine zelo težke in neugodne. Po osamosvojitvi Slovenije in vzpostavitvi demokratičnega reda pa je prišlo do odprtega dialoga in soočanja ter uradnega priznanja s strani matične države.

Pred nami se vedno odpirajo nova obzorja. Tako tudi s programom letošnje Drage. Stalno pa je pred nami neka nova stvarnost, človek bo vedno hrepenel po novem. Razvoj je zlasti občuten v našem obdobju, ko smo tik pred vrati tretjega tisočletja. In tako zgovorno piše naš filozof France Veber o aktualnosti nekega časa, kot je danes tudi naš. Tako piše: "Živimo v času, ko vsi vemo in tako rekoč na lastni koži čutimo, da se pripravljamo v njem nekaj novega, kar bi utegnili dati človeškemu življenju še neki posebni in doslej neznan pomem in smisel."

V tem duhu želimo tudi letošnji Dragi veliko uspeha in plodnih sadov.

AB

02 Alojz Tul PRED 60 LETI SE JE ZAČELA...

KADAR PREMIŠLJUJEM, KAKO NAŠI SLOVENCIM POHLEPNO ROKE STEGAJO ZA VSEM, KAR IMAJO DRUGI, HOČEM REČI, DA TAKO RADI TUJE BESEDE, NAM NENAVADNE, SPREJEMAJO, AKO RAVNO IMAMO SVOJE LASTNE, IN MNOGOKRAT PRAV DOBRE IZRAZE; IN KADAR POMISLIM, KAKO JE TO MENI ZOPRNO, TEDAJ BI SKORAJ VERJEL, DA JAZ NISEM SLOVENEK.

ŠTEFAN KOČIANČIČ, GLAS, 31. JULIJA 1874

02 Vida Valenčič SVETOVNA MREŽA KORUPCIJE

03 Jurij Paljk / intervju BREDA SUSIČ

05 GOVOR MSGR. RODETA NA BREZJAH

06 In memoriam NADA PERTOT

07 Stanko Žerjal DVE ŠESTDESETLETNICI

07 Davorin Devetak FILMSKI FESTIVAL NA BENEŠKEM LIDU

08 USPEL POLETNI SEMINAR ZCPZ

10 Harjet Dornik VPISI OB NOvem ŠOLSLEM LETU

15 Ivan Žerjal NOV ZBORNIK NAŠEGA ŠPORTA

16 POLETNI PODVIGI GORIŠKIH SKAVTOV

SVET OKROG NAS

PRED 60 LETI SE JE ZAČELA DRUGA SVETOVNA VOJNA

ALOJZ TUL

POMEMBNI IMENOVANJI

Pred dnevi je začel opravljati dolžnosti direktorja državnega sedeža Italijanske radiotelevizijske družbe RAI v Trstu 48-letni častnik Roberto Collini. Rodil se je v Gorici, poklicni častnik pa je od leta 1975. Skoraj vso svojo častniško kariero je naredil pri RAI-ju, zlasti kot posebni dopisnik s področja športa. Za pomembno imenovanje na tako odgovorno mesto mu iskreno čestitamo in želimo mnogo uspeha pri opravljanju novega dela.

S področja sredstev množičnega obveščanja beležimo še eno pomembno novost. Za novega glavnega urednika tednika videmske nadškofije *La vita cattolica* je bil imenovan 36-letni častnik Ezio Gosgnach, ki je bil doslej namestnik glavnega urednika istega tednika. Častnik je dolga leta vodil bojevit mstr. Duilio Corgnani, po čigar zaslugi je tednik postal eden vodilnih mnenjskih časnikov v F-Jk. Gosgnach je beneški Slovenec in dober poznavalec tamkajšnjega družbeno-kulturnega življenja. Poklicni častnik je od leta 1993. Ko mu iskreno čestitamo za pomembno imenovanje, mu želimo veliko uspehov pri vodenju časnika.

V našem stoletju sta divjali kar dve vojni svetovnega obsega, ki jih zgodovinarji še danes proučujejo in se sprašujejo po vzrokih ter ugotavljajo posledice. Dejstvo je vsekakor, da je v obeh omenjenih spopadih imela odločilno vlogo Nemčija, ki je kljub začetnim uspehom bila na koncu poražena. Tudi versajske mirovne pogodbe po letu 1918 očitno niso postavile dovolj trdnih temeljev, ki bi preprečili nadaljnje mednarodne spopade. Odnosi med glavnimi takratnimi državami se niso razvijali v takšno pozitivno smer. V Nemčiji je leta 1933 prišel na oblast nacizem s Hitlerjem na čelu, ki je zasledoval maščevanje za poraz v prvi svetovni vojni in s tem nadvlado v Evropi.

Potem ko je Hitler z diplomatskimi zvijačami dosegel od Anglije in Francije pristaneke za priključitev Sudetov, pripadajočih češki državi, in si nato nasilno priključil Avstrijo, je menil, da je prišel primeren politični trenutek, da kratkoma vojaško zasede in uniči Poljsko kot državo, s katero je Nemčija imela "odprte" zgodovinske račune. V ta svoj načrt je spretno vpletel Stalina in Sovjetsko zvezo, s katero je 23. avgusta 1939 ob velikem pre-

senečenju zahodnih držav sklenil pakt o vzajemni nena-padalnosti, ki je v tajnih prilogah predvideval med drugimi razdelitev Poljske med Nemčijo in Sovjetsko zvezo.

Pod "formalno" pretvezo, da so 31. avgusta poljski vo-jaki napadli radijsko postajo v nemškem obmejnem mestecu Gleiwitzu (kar je bila gola laž), je Hitler dal svojim četam ukaz, naj naslednji dan, 1. septembra 1939, v zgodnjih jutranjih urah brez vsakršne napovedi prekoračijo nemško-poljsko mejo in z vsilo napadejo Poljsko. Z bliskovito akcijo letalstva so Nemci uničili poljska letala in letališča in bombardirali nezavarovana mesta. Razumljivo je, da Poljska, ki ni bila pripravljena na vojno, ni mogla zadržati nemške premoči, čeprav so se zlasti še v obkolje-ni Varšavi junaško borili.

STRAN 16

NAD 40 TISOČ ŽRTEV POTRESA

Po katastrofalnem potresu, ki je 17. avgusta prizadel veliko področje v Turčiji, je parlament ustanovil posebno komisijo, ki bo skušala ugotoviti, kako so pristojne oblasti izdajale gradbena dovoljenja na območju, kjer je potres zahteval kakih 40 tisoč smrtnih žrtev. Do pred nekaj dnevi so uradno ugotovili 18 tisoč smrtnih primerov, reševalne skupine pa že več dni niso izpod ruševin spravile na površje nobenega živega človeka. Nekatere take skupine iz tujine, med njimi tudi slovenska, so se že vrnile domov.

Na tako hudo prizadetem področju še najbolj potrebu-

jejo montažne hiše in bungalove, da bi poskrbeli zasilno streho tistim, ki je nimajo. Potrebujemo seveda še marsičesa, kot na primer razkužila, pitne vode in raznih sredstev proti širjenju epidemij. V Turčiji so že prispeli izvedenci Mednarodnega denarnega sklada, ki bodo proučili prošnjo, da se Ankarci podeli poseben prispevek v skupnem znesku 300 milijonov dolarjev. Komisija turškega parlamenta bo tudi proučila vzroke velikih zamud pri nujenju prve pomoči. Rušilna moč potresa v Turčiji je večkrat preseгла moč atomske bombe, ki so jo leta 1945 bili odvrgli na Hirošimo.

S 1. STRANI

V SREDIŠČU...

D'Alema je naglasil, da je prvenstvena skrb osrednje vlade v tem trenutku, kako in kaj narediti, da se odpravi ali vsaj omili rakasta rana, ki jo v italijanski družbi predstavlja brezposelnost. Ne da bi navedel natančnih ukrepov, se je D'Alema predvsem pobahal, da je bilo od leta 1996, ko je nastala levosredinska vlada predsednika Prodiya, do letošnjega aprila ustanovljenih 523

tisoč novih delovnih mest, od teh samo v obdobju april '98 - april '99 kar 261 tisoč. Pristavil je, kako je popolnoma utemeljeno in stvarno predvidevanje, da bo ob koncu sedanjice legislature (leta 2001) milijon novih delovnih mest.

Opozicija se seveda norčuje z izvajanjem Massima D'Aleme. Silvio Berlusconi, ki je kot predsednik vlade prav tako napovedoval milijon novih delovnih mest, je pikro pripomnil: "Lahko bi ustanovili milijon novih delovnih mest, le

da ne bi smeli imeti D'Alemove vlade, njene politike in njene negibnosti." Znani gospodarstvenik Cesare Romiti je prav tako podvomil o napovedih predsednika vlade in označil strategijo njegove vlade na področju zaposlenosti za "pustolovsko in bankrotno".

Vprašanje zaposlenosti je torej v samem vrhu zanimanja italijanske politike in italijanske javnosti, ko je po letnem premoru politična dejavnost spet v polnem teku.

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

ZA SREČEN PRIČETEK DELOVNEGA LETA

Poletne počitnice so se iztekale, pred vrati je zgodnja jesen, življenje se spet vrača v običajne tire. Spet se začneja t.i. delovno leto, ki bo trajalo tja do naslednjega poletja. Po sprostitvi in poletnem počitku smo gotovo drugačni, kot smo bili ob zaključku šole. V nas so se obudile nove moči in vsaj upati je, da se je takšna osvežitev zgodila v vseh in da je bil od-dih ploden. V novo delovno leto zato stopamo z večjo zagnanostjo. Prav je, da so naši načrti smeli in da smo usmerjeni v uspešno izvršitev nalog, ki so pred nami. Kot navadno, bo ta čas poln dogodkov in marsikaterega od njih že z nestrpnostjo pričakujemo.

Na Tržaškem se bodo odvijali študijski dnevi Drage, kmalu zatem bodo odprle vrata tamkajšnje hiše kulture z gledališkimi predstavami, koncerti, raziskovanji, pogovori. Goriška bo v znamenju posvečenja treh mladih goriških duhovnikov, kasneje bo sprejela novega nadškofa, vrata bosta odprla oba kulturna doma, pričele se bodo glasbene prireditve, razstave, na drugi strani meje bo tudi v Novi Gorici vse zaživelo. Benečija je vedno bogata s kulturnimi pobudami, v primeru sprejema zaščitnega zakona bo lahko dočkala pomembno priznanje. Ob vsem tem bodo svoja vrata odprle šole, na desetine in desetine novih šolarjev bo šolski prag prestopilo prvič, še več

drugih bo nadaljevalo svoje šolsko popotovanje. Pričela se bo trgatve, nasploh je jesen čas zorenja in upati je, da bodo naravne sile naklonjene in nas ne bodo prizadele z ujama-mi ter vsakršnimi škodami.

Naj bodo razmere naklonjene vsem korisnim pobudam, beatifikacija škofa Antona Martina Slomška naj da vsem Slovincem novega zagona in novega upanja pri izgrajevanju mlade državnosti, predvsem pa še srečnejšega sožitja med vsemi različnimi mislečimi. Res, na pričetku novega delovnega leta si je najbolj želeli čim večjega razumevanja in iskrenega sporazumevanja. Da bi videli drug v drugem priložnost za še pristnejše sobivanje in bi vedno našli čas za odkrit in nesebičen stik z vsemi. S svojimi bližnjimi in oddaljenimi, z vsemi svojimi rojaki kakor tudi s pripadniki vseh drugih narodov. Da bi torej okrepili svojo misel na druge, gradili okrog sebe prijazen dom za vse. Da bi znali prisluhniti nesreči kogar koli in kjer koli, pri tem pomagali, istočasno pa ustvarjali življenje v okolju, v katerem živimo. Delovno leto navadno poteka tako, kot vanj vstopimo, zato velja stopiti vanj z vsemi temi in podobnimi željami kakor tudi z vsemi tistimi lepimi mislimi, ki bi ravno tako želele biti na tem mestu zapisane.

NOVI GLAS

UREDNISTVO
IN UPRAVA:

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA
IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 70.000,
INOZEMSTVO 110.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 140.000 LIR
POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493
CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL 0481 533177
FAX 0481 536978
E-MAIL noviglas@tmedia.it
34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL 040 365473
FAX 040 775419
E-MAIL nglasts@tin.it

INTERVJU / BREDA SUSIČ

VEDNO AKTUALNA DRAGA

JURIJ PALJK

Najprej bi vas prosili, da se predstavite našim bralcem.

Doma sem z Opčin, dokončala sem slovenski klasični licej v Trstu in diplomirala na fakulteti za mednarodne in diplomatske vede v Gorici z diplomom o vlogi politične kulture (slovenskih političnih voditeljev) v procesu demokratizacije v Sloveniji. Sem publicistka in se rada ukvarjam z mediji. Že od malih nog se udeležujem v zamejskih organizacijah. Trenutno sem najbolj angažirana v Slovenski prosveti, kjer sem članica odbora, in v nekaterih njenih mladinskih organizacijah: Slovenskem kulturnem klubu, kjer sem pomočnica mentorice, pri Mladih v odkrivanju skupnih poti in pri mladinski prilogi Mladike, Rasti.

Bi nam lahko predstavili program letošnje Drage?

V petek, 3. septembra, bo ob 17. uri okrogla miza na temo: *Kakšna prihodnost za slovensko manjšino?* Oblikovali jo bomo geograf Milan Bufon, mladi zgodovinar Peter Černic, gospodarstvenik mlajše generacije Marko Štavar in jaz. V soboto, 4. septembra, ob 16.30 bo predavanje Bojana Pavletiča z naslovom: *Južni Sokol kot priča slovenske prisotnosti v razvijajočem se Trstu*. V nedeljo dopoldne bo najprej (ob 9. uri) sveta maša, ki jo bo daroval msgr. Oskar Simčič, vikar za slovenske vernike v goriški nadškofiji. Prvo predavanje bo ob 10.30. O Slomšku in vprašanju sodobne slovenske kulture bo govoril mag. Matija Ogrin. Popoldne, ob 16. uri, pa bo Draga dosegla svoj višek s predavanjem *Med zgodovino in sedanjostjo* dr. Vaska Simonitiča.

Ste med glavnimi organizatorji letošnje Drage mladih, ki je uglašena na temo Mladinska kultura: Samo za mlade? Povejte nam kaj več o samem programu.

Draga mladih se bo začela v četrtek, 2. septembra, ko bo ob 16.45 uvodno predavanje mag. Branka Cestnika o vlogi mladinske kulture pri rasti mladega človeka. V petek, 3. septembra, bo ob 10. uri okrogla miza na temo *Ustvarjalnost mladih: mora biti umetnost nujno resna?* Na njej bodo sodelovali skladatelj resne glasbe Ambrož Čopi, skladatelj filmske glasbe Rok Golob, kantavtor Zoran Predin in profesor estetike na ljubljanski univerzi dr. Lev Kreft. V soboto ob 10. uri pa bo še debata, ki jo bosta oblikovala teolog in filozof dr. Ivan Štuhec in sekretarka na ministrstvu za kulturo RS Majda Širca na temo *Etika tudi v estetiki?*

Letos smo pripravili tudi zelo privlačen spremni program. V četrtek, 2. septembra, bo ob 20.30 Mala tržaška kabaretna banda uprizorila komedijo *Kraški tera(o)n*. Nekaj novega predstavlja petkovo popoldne. Da o mladinski kulturi ne bi samo razpravljali, smo pomislili, da bi dali možnost mladim, da potegnejo na dan svojo ustvarjalno žilico. Tako bo ob 50-letnici Slovenske prosvete Slovenski kulturni klub pripravil razstavo nekaterih mladih likovnih umetnikov, Mladi v odkrivanju skupnih poti pa bomo v petek, z začetkom ob 14. uri, organizirali *Delavnice mladinske ustvarjalnosti*. Vsak-

Dr. Breda Susič je mlada tržaška izobraženka, ki jo poznamo po njenih zapisih in razmišljanjih v Mladiki in Novem glasu in tudi kot eno od glavnih organizatorjk Drage mladih na Opčinah pri Trstu. Ker smo želeli zvedeti pred Drago in Drago mladih kaj več o vsebini letošnjih študijskih dni na Opčinah, smo jo zaprosili za pogovor.

do se bo lahko vključil v eno izmed naslednjih delavnic: slikarsko, ki jo bo vodila Jasna Merku, gledališko, ki jo bo vodila Nikla Panizon, glasbeno, ki jo bo vodil Samo Carman, ali plesno, ki jo bo vodil Andrej Drenik. V delavnice in k ostalemu sprejemnemu programu so vabljeni vsi mladi, tudi tisti, ki se ne bodo udeležili drugih točk programa Drage mladih. Petkov večer bo npr. tudi zelo privlačen, saj bo posvečen sproščenemu družabnemu srečenju: mladi so takrat vabljeni na latinsko-ameriški večer z glasbo in plesom.

V našem tedniku ste pred kratkim zapisali, da na kulturnem področju pribaja do razhajanj med starejšo in mlajšo generacijo. Nam lahko to razložite?

Dovolj je, da malo opazujete, katerim izrazom kulture najraje sledijo mladi in koliko pozornosti posvečajo temu mediji. Predvsem v zamejstvu je razdor med generacijami očiten. Koliko mladih spremlja naše medije? Vprašati se moramo, zakaj se mladi raje opredeljujejo za italijanske (mladinske) revije, časopise, radijske postaje, televizijo... Problem ni enostaven: marsikdo od "starejših" bo rekel, da so glasba, filmi, literatura..., ki so vseh širokim množicam mladih, votli, glasni, da niso prava umetnost. To posploševanje lahko škodi: namesto da bi iskali kvalitetne stvari tudi v teh izrazih kulture, namesto da bi dajali več prostora tem izdelkom v medijih, pišemo samo o kulturi za elito in sladkosupec, ker mislimo, da je drugo premalo pomembno. Tako pa zgublamo pozornost mladih generacij, ki se raje usmerjajo drugam.

Gotovo boste trčili pri vašem razglabljanju tudi na vprašanje narodne identitete, ki je košljivo prav med mladimi. Se vam ne zdi, da prav vaša generacija, in mlajši od vas tudi, ni naredila dosti, da bi se svoje identitete zavedela?

Če je tu mišljeno to, da nismo doživeli vojne, v kateri bi se borili za narod, je treba biti samo hvaležni, da nam ni bilo treba storiti takih velikih dejanj za to, da bi se zavedeli svoje identitete. Hvala Bogu tudi ni več hudih napetosti med manjšino in večino, ne prihaja več do javnih zaničevanj na ulici ali pretepotov med mladimi. Nasprotno. Govori se o sožitju, kar je vsekakor pozitivno. Nekateri Slovenci pa poudarjajo multikulturalnost kot prilaganje italijanski kulturi s strani Slovencev, ne pa tudi obratno. To je škodljivo tudi z vzgojnega vidika, ker skorajda vsiljuje občutek, da imamo Slovenci vse pravice že zagotovljene in da pravzaprav ni več

pomembno, da se vsak dan, za vsako najmanjšo stvar, znova opredeljujemo za slovenstvo. Če torej stvar gledamo s tega vidika, je res, da mladi ne delamo kaj posebnega, da bi se zavedali svoje identitete. Toda za to nismo krivi mladi, pač pa naši starši, vzgojitelji, mediji, politiki!

Drago mladih označuje tudi to, da nanjo vabite tako Slovence iz matične države kot mlade Slovence iz zdomstva. Kakšne se vam zdijo te povezave; gre zares za neko globljo vez ali pa je to bolj priložnostno srečanje?

Te povezave trajajo brez prekinitve že deset let. Po zaslugi Drage mladih smo vzpostavili vezi s kakimi desetimi različnimi organizacijami iz Slovenije. Skoraj vse te organizacije so nacionalnega pomena, to se pravi, da igrajo pomembno vlogo na vseslovenski ravni. Lani smo ravno po Dragi mladih ustanovili t.i. Enotni mladinski prostor, neke vrste mrežo med najpomembnejšimi mladinskimi katoliškimi organizacijami v Sloveniji. Polnopravni člani te koordinacijske organizacije smo tudi Mladi v odkrivanju skupnih poti, ki smo obenem tudi edina organizacija iz zamejstva, ki je vključena v EMP. Mislim, da je za nas velika čast, da so nas povabili v to organizacijo (pravzaprav je zamisel za tako zvezo zrasla tudi pri nas in smo njeno ustanovitev vedno aktivno podpirali), ki je pravzaprav bolj neke vrste servis kot organizacija. Vabljeni smo na prireditve, izobraževalne seminarje, skupne akcije, ki jih organizira katekrala od članic EMP-eja, obenem pa tudi mi prek te mreže postajamo prepoznavni v celi Sloveniji. Stalno tudi vabimo prijateljske skupine iz Slovenije, zbere, gledališke skupine itd. k nam v goste. Tako "prisilimo" našo mladino, ki mora mlade iz Slovenije pogostiti, da ima stike z njimi (drugače ima naša mladina vse premalo priložnosti, da bi se srečevala z mladimi iz Slovenije...), obenem pa nudimo mladim iz Slovenije možnost, da dobijo žive informacije o tem, kako živimo tu.

Eden od očitkov, ki letijo na mlade Slovence pri nas, je ta, da slovenske "kulturne scene", dogajanja na kulturnem področju, sploh ne poznate ali pa jo poznate odločno premalo. Mislim predvsem na labko glasbo, film, video projekte itd., tisto

kulturo torej, na katero mladi danes prisegate, da o športu ne rečemo nobene. Kako odgovarjate na to?

Mislim, da imate prav. Toda zakaj je tako? Mladi sami ne bodo šli iskat informacije v Slovenijo. Če jim bodo naši mediji in šole te informacije nudili, potem bodo informirani, drugače pa ne. Zdad mi boste ugovarjali, da naši mediji obširno poročajo o tem, kar se dogaja na slovenski kulturni sceni. Seveda, vendar so drugače premalo zanimivi za mlade, tako jim le redki mladi sledijo in zato velika večina še vedno ostaja brez teh informacij. To je začaran krog, ki bi ga lahko prebili le s kako radikalno, a dobro premišljeno potezo.

Eden od očitkov, ki jih največkrat slišimo na račun Drage, je ta, da je premalo povezana s stvarnim življenjem, da se preveč načelno opredeljuje, medtem ko zanemarja realne življenjske probleme slovenske manjšine v Italiji. Je res tako?

Ne! To je neka etiketa, ki jo mediji zadnja leta skušajo vsiliti ljudem. Seveda se na Dragi ne moremo pogovarjati o preveč prozaičnih zadevah, zato nujno pride do debat o načelnih ali intelektualnih stvareh. Toda kaj je bolj življenjskega kot vrednote? Navsezadnje še vedno te obračajo svet - spor okrog tega, katere vrednote so pomembne, je še vedno aktualen. Tudi to, da Draga zanemarja življenjske probleme manjšine, ni res. Vsako leto smo imeli zamejske predavatelje, pa tudi predavatelje od drugod, ki so govorili o problemih, ki so bili zelo aktualni za manjšino, vendar so mediji - predvsem v Sloveniji - te teme in predavatelje spregledali, čeprav so bili izredno zanimivi. Če kdo dvomi, da je tako, lahko vzame v roke zbornike minulih izvedb Drage, pa se bo sam prepričal.

Je po vašem mnenju Draga še živa v zamejskem prostoru ali pa je vsaj deloma res to, da postaja vse bolj forum, na katerem se govori predvsem o vprašanjih, ki pobliže zadevajo Slovence v matični državi, nas, ki živimo tu, pa pustijo hladne?

Draga ni nič manj živa v zamejskem prostoru, kot je bila pred leti. Le da je postala sedaj masovna, tako da prihaja večina obiskovalcev iz Slovenije. Mislim pa, da se zaradi tega ni znižalo število zamejcev, ki se prireditve udeležujejo. Le razmerje med obiskovalci iz Slovenije in zamejci se je spremenilo v korist prvih. Kar je tudi razumljivo. Glede na to, da sedaj prihajajo obiskovalci iz cele Slovenije, bi bilo žalostno, da bi jih ne bilo več kot zamejcev... Mislim pa, da se povprečje zamejcev ni spremenilo: vsako leto srečujem na Dragi veliko mladih parov in družin, kar pomeni, da se poslušalstvo mlajša in da prihaja do zamenjav v generacijah. Še vedno pa na Drago ne hodi ravno kdorkoli: redki zaradi predsodkov, ki so še živi v naši skupnosti, večina pa zato, ker jih predavanja in okrogle mize enostavno ne zanimajo. Navsezadnje take zmerno intelektualne prireditve ne morejo pritegniti enako velike množice kot kak vaški praz-

nik... Kar se pa tiče tem, se mi zdi, da je prav, da se na Dragi govori o problemih, ki zadevajo vse Slovence. Saj je Draga zrasla ravno zato, ker se je tu lahko govorilo o problemih nacionalnega pomena. Če pa zamejci te teme ne čutimo več za svoje, je potem to drug problem. V zadnjih letih je res prišlo na Drago do določenih obračunavanj med predstavniki slovenske politike: vendar se je to zgodilo zato, ker so mikrofoni Drage bili vedno svobodni - vsakdo je lahko povedal svoje mnenje, brez kakršnegakoli filtra ali cenzure. Nekateri so to neprimer-no izkoristili in tako je prišlo do ne-ljubih dogodkov. Vsekakor je bilo to vedno zelo omejeno - v glavnem se je zgodilo na tistih predavanjih oz. debatah, ki so najbolj ogrele poslušalstvo in ki jim je sledilo največ medijev. Mediji so potem stvar prikazali tako, kot bi bila edina stvar, ki se je zgodila na Dragi ta, da je prišlo do sporne izjave tega ali onega. Vsekakor smo se organizatorji, prav zaradi podobnih očitkov, ki jih navajate tudi vi, odločili, da bodo odslej moderatorji bolj previdni in pozorni na te vidike.

Čeprav ste lansko leto organizirali zanimivo okroglo mizo, ki se je dotikala ključnih vprašanj za mlade, saj ste na njej spregovorili tudi o vprašanju zaposlovanja in prihodnosti mladih družin, pa večjega odziva mladih iz zamejstva ni bilo. Zakaj?

Mi smo bili z odzivom mladih iz zamejstva zadovoljni. Bilo jih je več kot prejšnja leta. Draga mladih ni in verjetno ne bo nikoli masovno obiskana. Mladih zamejcev ni prav ogromno, saj je potencialnih obiskovalcev Drage mladih sorazmerno malo (prvič, ker mladi ne hodijo radi na take zmerno intelektualne prireditve, to je dejstvo!!!, drugič, ker je začetek septembra za študente nekoliko kritičen zaradi bližajočih se izpitov, tretjič, ker je še vedno nekaj predsodkov proti Dragi s strani nekaterih krogov). Seveda bomo vedno težili k temu, da bi pritegnili še večje število mladih zamejcev. Vendar mislim, da se stvari premikajo in da je obisk vsako leto boljši.

Po kakšnem ključu izbirate predavatelje in udeležence okroglih miz, saj se zdi, da jih je vedno manj iz naših logov?

Izbira gostov je ena izmed najbolj delikatnih aspektov organizacije Drage mladih. Prvi kriterij je ta, da je gost strokovnjak na svojem področju, drugi kriterij je ta, da ima (zelo) znano ime - po možnosti tudi v zamejstvu (tej zahtevi je zelo težko zadostiti, zaradi razlogov, o katerih sva se prej pogovarjala) - tretji je ta, da je komunikativen, zanimiv govornik. Vedno vabimo tudi goste iz zamejstva. Žal se večkrat godi, da gostje povabijo iz raznih vzrokov odklonijo. Gostov pa večinoma ne izbiramo po njihovih političnih ali svetovnonazorskih načelih.

Kaj pričakujete od letošnje Drage?

Od Drage mladih pričakujem veliko zabave - Draga mladih je intelektualno zanimiva, a predvsem priložnost za srečanje s prijatelji, za pogovore, skratka za zabavo. Isto velja tudi za Drago! Tudi Draga je navsezadnje družabno srečanje. Tam se srečajo prijatelji z vseh vetrov. Pričakujem torej, da bom srečala veliko starih in novih prijateljev!

BIBLIČNA RAZMIŠLJANJA
 OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
 V LITURGIČNEM LETU A

 ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
 NEDELJO ZA NEDELJO

ZVONE ŠTRUBELJ

23. NAVADNA NEDELJA

"Če tvoj brat greši, pojdi in ga posvari na štiri oči. Če te poslušša, si pridobil svojega brata. Če pa te ne poslušša, vzemi s seboj še enega ali dva, da se vsa zadeva ugotovi po izjavi dveh ali treh prič. Če jih ne poslušša, povej Cerkvi. Če pa tudi Cerkve ne poslušša, naj ti bo kakor pogan in cestinar. Resnično, povem vam: Kar koli boste zavezali na zemlji, bo zavezano v nebesih, in kar koli boste razvezali na zemlji, bo razvezano v nebesih. Resnično, povem vam tudi: Če sta dva izmed vas na zemlji soglasna v kateri koli prošnji, ju bo uslišal moj Oče, ki je v nebesih. Kjer sta namreč dva ali so trije zbrani v mojem imenu, tam sem sredi med njimi." (Matej 18, 15-20)

ČLOVEŠKA IN EVANGELJSKA ZRELOST
KRŠČANSKE SKUPNOSTI

Kristjani nedeljo za nedeljo sedamo v iste klopi domače cerkve, skupaj molimo, se med seboj pozdravljamo z obrednim pozdravom miru, na začetku maše tudi skupaj molimo kesanje in pred Bogom priznavamo svoje grehe in napaake. Ali smo pri tem kdaj zaskrbljeni in vznemirjeni za brata ali sestro, ki sedi na naši levi ali desni? Smo kdaj začutili, da nas kdo iz iste verske skupnosti potrebuje, ker ima probleme, ki jih sam težko rešuje? Ali se med našimi nedeljskimi mašami kdaj zares zgane srce in nas napoti k potrebnemu, morda osamljenemu ali celo obupajočemu človeku, ki v cerkvi sedi v isti klopi in z nami izgovarja iste molitve?

Morda se kaj od tega kdaj pa kdaj le dogodi. In kadar se, je to žlahten sad evharističnega občestva, impulz božje milosti, dokaz za delovanje Svetega Duha. Skupnosti prvih kristjanov so s tem v zvezi imele jasen načrt in lahko celo trdimo, dorečen vzgojni program, kakršen zagotovo manjka našim občestvom.

Tema evangelija 23. navadne nedelje je evangeljsko opominjanje in svarjenje, ki je bilo v navadi med prvimi kristjani. To izročilo je prva Cerkev prevzela iz judovstva, kjer se večkrat govori o tem. Prerok Ezekiel v prvem berilu spregovori o vernikovi dolžnosti opominjanja, saj Bog noče smrti grešnika, ampak želi, da se spreobrne in živi. V skladu s tem načelom se čuti kot stražar ali nočni čuvaj, ki z veliko odgovornostjo bdi nad deli izvoljenih božjih otrok. Prerok Ozej to nalogo primerja s trobentačem, ki glasno zapiha v svoj inštrument v opozorilo in opomin vsakomur, ki se ne ravna po Gospodovi postavi.

Koristno bi bilo pod tem vidikom prebrati Pavlova pastoralna pisma, kjer je vse polno primerov medsebojne človeške in moralne pomoči. Pavel sam večkrat poudarja, da mora pri tem iti samo za krščansko ljubezen, saj edino le taka nesebična in iskrena "ljubezen bližnjemu ne prizadeva hudega" (Rim 13, 10).

Evangelist Matej na podlagi izkušenj v krščanskih skupnostih sirsko palestinskega izvora strnjeno prikazuje kakšno naj bo vernikovo zadržanje do nekoga, ki se ne obnaša po nauku Cerkve. Prvi korak je osebni pogovor. Pristopiš k sestri ali bratu in v zaupnem medsebojnem pogovoru poskušas razumeti problem, ki ga vznemirja in oddaljuje od skupnosti. To po eni strani zaščiti sogovornika pred javnostjo in mu ohrani čast. Če pri tem naletiš na gluha ušesa, se posvetuješ s kakšno drugo osebo, ki bi lahko pomagala ranjenemu bratu ali sestri. To vključuje možnost posvetovanja in prijateljsko tehtanje možnosti rešitve. Če tudi to ne obrodi uspeha, o tem obvestiš svojo versko skupnost. Šele takrat problem posameznika preide v "javno" razpravo. Če se prizadeti tudi tokrat ne odvrne od tega, kar ga ločuje od bratov in od vse skupnosti, se je praktično sam odločil, da ne bo več pripadal Cerkvi. Gre torej za postopno, zelo občutljivo in kar se da korektno obnašanje do grešnika, ki ne pričuje več za Kristusa in njegovo Cerkev.

Vse to predstavlja človeško in evangeljsko zrelost posameznih vernikov in celotne krščanske skupnosti. Celotna skupnost je zadnji odgovorni subjekt pri presojanju in urejanju krščanskega življenja. Kako daleč smo še od tega vzgojnega modela, ki nam ga nazorno prikazujejo novozavezni spisi! Vsakič ko namesto bratskega opominjanja med kristjani prevladuje obrekovanje in obsojanje, bi morali do ušes zardeti in se vprašati, ali smo na tem področju kaj boljši od tistih, ki Kristusa in evangelija ne poznajo. Vsako nedeljsko evharistično srečanje bi nas moralo vzgajati k čutu za medsebojno človeško, solidarnostno in moralno pomoč bližnjemu. V nasprotnem primeru gulimo cerkvene klopi, v katerih bodo tudi za nami sedeli povprečni, neobčutljivi in drug za drugega slepi in gluhi nedeljnik.

Škof Anton Martin Slomšek (1800-1862) si je sam postavil najlepši spomenik, trajnejši od bronu, s svojo osebnostjo in delom, ki prinaša slovenskemu narodu svoje sadove še v našem času. Tudi zato ni čudno, da so ga imeli vsi naslednji slovenski rodovi za svetniško osebnost, edinstveno v zgodovini naše ga naroda.

Da bi slovenski življel bolje spoznal in cenil lik in delo tega božjega moža, čigar življenjsko geslo je bilo *Sveta vera bodi vam luč, materni jezik pa ključ do zveličavne omike*, je Odbor za papežev obisk in Slomškovo beatifikacijo organiziral pod strokovnim vodstvom g. Francija Trstenjaka, odgovornega za stike z javnostjo in direktorja programa pri Radiu Ognjišče, prijetno delovno potovanje 24. avgusta letos za novinarje od Lendave do Gorice, od Celovca do Zagreba.

Že na poti od Ljubljane do Slomske rodne Ponikve (15 km od Celja) je najprej spregovoril član Cerkvenega odbora za papežev obisk in vicepostulator v postopku za beatifikacijo dr. Marjan Turnšek, ki je orisal Slomškovo dobo in življenje.

ŽIVLJENJE IN DELO

Prva polovica prejšnjega stoletja je bil čas Barage, misijonarja Knobleharja, Vodnika, Kopitarja, Čopa, Prešerna, Hegla, Nietzscheja, Bethovna, Verdija, čas romantike, revolucionarne in liberalne ideje, ki je spodbujala krščansko tkivo tudi na Slovenskem. Tudi zato je bil Slomšek kot izjemno omikan Slovenec v tako razgibanem času večplastna osebnost. Kot bogoslovec se je zagrizel v študij Sv. pisma in cerkvenih očetov. V času, ko je bila nepismenost pravilo, mu je bila ena glavnih vrednot izobraževanje slovenskih ljudi, tudi najpreprostejših; zato je širil dobre in poceni knjige. Pripravil je približno dvajset učbenikov za slovenske in nemške šole, v Mariboru je postavil temelje visokošolskemu študiju. Kot lavantinski škof je bil tudi prvi, ki je svoje vernike nagovarjal v slovenskem jeziku, da bi jih spodbujal k narodni zavesti in kulturnemu

prebujanju. Ustanavljal je založbe in tiskarne, da bi se med ljudstvom širile dobre in poceni knjige. "Z gosjim peresom, peš in s kočijo je naredil več, kot bi bilo danes možno narediti z avtomobilom in računalnikom," je rekel dr. Turnšek. Z enim očesom je bil stalno vpet na večnostno obzorje, z drugim pa strokovno in krepko zasidran v konkretnem poslanstvu. Njegovo možato, odločno, modro in daljnovidno, nezamenljivo slovensko naravo je prežemal zdrav, realen, življenjski optimizem, ki se je "nalezljivo" širil okrog njega, ko je vodil misijone in duhovne vaje ali vzgajal družine in zlasti otroke, ki jih je še najraje bodril k rasti v trdne kraščanske osebnosti. Znane so njegove pridige berščem; znal se je namreč približati vsaki revščini in tudi osebno podpreti uboge, za katere je ustanavljal bratovščine in združenja. Na narodnost je gledal kot na nezamenljiv božji dar v luči odrešenja. Upravičeno ga lahko imenujemo tudi "očeta" ekumenskega gibanja, saj ga je neednost med vzhodno in zahodno Cerkvijo močno bolela; ustanovil je Bratovščino svetih bratov Cirila in Metoda, ki je povezovala ljudi v molitvi za edinost med kristjani in ki se je razširila tudi po Evropi. Učinkovito se je znal posluževati takratnih komunikacijskih sredstev, saj je zapustil tisoče in tisoče popisanih listov, pridig, pesmi, basni itd. Njegov izredni preroški čut za spoznavanje znamenj časa ga je privedel do tega, da je kljub nasprotnemu cesarjevemu ukazu omogočil ureditev novih škofijskih meja in preselitev škofijskega sedeža iz Št. Andraža v Maribor, kar je imelo odločilne narodnostne in politične posledice za naš narod. S pogledom, uprtim v Evropo in svet, ni ostal zaprt v mejah svoje škofije. Njegova knjižica *Blaže in Nežica v nedeljski šoli* je bila že v prejšnjem stoletju prevedena v številne jezike, pravi "best-seller", ki se je bral po Evropi vse do St. Petersburga. Zaradi svojih nadčloveških naporov je zadnjih deset let hudo bolehal, tako da mu je omrtnelo črevesje. Tri dni pred smrtjo je še iskal moči in utehe pred podobo ptujске Matere Božje, izdihnil je 24. septembra 1862 med litanijami ljubljene priprošnjice.

Postopek sam se je začel šele leta 1925, ko so mariborski duhovniki dali pobudo škofu Karlinu; ta je začel s prvim, škofijskim delom postopka marca 1926. Zaradi odsotnosti živih prič in zaradi druge svetovne vojne je faza zbiranja gradiva trajala do leta 1962, ko je škof Držičnik ponesel nekaj zabojev dokumentov v Rim ter jih izročil Kongregaciji za zakramente na drugem vatikanskem cerkvenem zboru. Po trinajstih

letih razprav o Slomškovi pravovernosti t.i. *Super scriptis* je potekalo do leta 1995 urejanje t.i. pozicije o Slomškovem življenju in junaških krepostih. Obsežno delo (kakih dva tisoč tristo strani) ugotavlja v liku blaženega prisotnost herojske mere vseh človeških in krščanskih kreposti na zavidljivi ravni. Pozicija je nato šla v tristopenjsko presojo zgodovinarjem, teologom in plenarni seji kongregacije. Šele nato je sv. oče Janez Pavel II. razglasil meseca maja 1996 mero junaških kreposti kandi-

data in tako odprl pot predložitvi postopka o uslišanem čudežu na Slomškovo priprošnjo, ki je potreben za razglasitev blaženosti. Tudi pozicija o domnevem čudežu je šla skozi trojno presojo, in sicer zdravnikov, teologov in plenarne seje kongregacije. In tako je sv. oče julija lani razglasil tudi dokument o čudežnem dogajanju.

Zdaj je pred nami slovesna razglasitev škofa Slomška za blaženega, in sicer 19. septembra v Mariboru.

Zdaj je pred nami slovesna razglasitev škofa Slomška za blaženega, in sicer 19. septembra v Mariboru.

Zdaj je pred nami slovesna razglasitev škofa Slomška za blaženega, in sicer 19. septembra v Mariboru.

Obnovljena Slomškova rojstna hiša na Slomu pri Ponikvi. Levo zgoraj: portret blaženega v župnijski cerkvi na Ponikvi

IZ ŽIVLJENJA
ŠKOFA
SLOMŠKA

- 26.11.1800: rojen na Unišah pri Ponikvi
- 1811: učenec v Prašnikarjevi nedeljski šoli
- jesen 1814: vpis v latinske šole v Celju
- jesen 1819: vpis v prvi tečaj modroslovja v Ljubljani
- pozimi 1820: vpis na modroslovje v Senju
- 1821: vstopil v bogoslovje v Celovcu
- 8.9.1824: posvečen v duhovnika v Celovcu
- 19.9.1824: nova maša v Olimju
- 28.7.1825: kaplan na Bizeljskem
- 1.5.1827: kaplan pri Novi cerkvi
- 1.11.1829: spiritual v Celovcu
- 1834: počitniško potovanje do Vidma in Gorice
- 27.10.1838: dekan in nadžupnik v Vuzenici
- 1842: v Celovcu izid knjige *Mnemosynon Slavicum - Spomin slovenski*, v Gradcu izid knjige *Blaže in Nežica v nedeljski šoli*
- 1.10.1844: stolni kanonik pri Št. Andražu
- januar 1846: izid prve številke *Drobtinic*
- 3.3.1846: celjski opat in mestni župnik
- 5.7.1846: v Salzburgu posvečen v 54. lavantinskega škofa
- 1851: ustanovitev Društva sv. Mohorja v Celovcu

- poletje 1853: Slomšek obnovi misel na preselitev škofijskega sedeža
- maj 1857: papež Pij IX. potrdi Maribor za novo prestolnico lavantinske škofije
- pomlad 1859: začetek selitve iz Št. Andraža v Maribor
- 4.9.1859: umestitvena svečanost v mariborski stolnici
- 10.10.1859: otvoritev bogoslovnega semenišča in učilišča v Mariboru
- 17.5.1862: potovanje v Rim, srečanje s papažem Pijem IX.
- 21.9.1862: posvetitev cerkve sv. Rozalije pri Kostrivnici
- 24.9.1862: umrl v Mariboru
- 27.9.1862: pogreb na pokopališču v Strossmayerjevi ulici
- 21.6.1941: na pritisk Nemcev prenesli Slomškove posmrtnne ostanke v kripto frančiškanske cerkve
- 7.10.1978: prenos Slomškovih posmrtnih ostankov v mariborsko stolnico
- 1.9.1995 ekshumacija in prenos posmrtnih ostankov v Križevo kapelo
- 13.5.1996: papež Janez Pavel II. potrdi herojske kreposti škofa Slomška
- 19.5.1996: isti papež moli na Slomškovem grobu
- 3.7.1998: Janez Pavel II. potrdi in sklene postopek za Slomškovo beatifikacijo
- 19.9.1999: obisk sv. očeta in Slomškova beatifikacija

VNEBOVZETJE / ODMEVNA PRIDIGA MSGR. FRANCA RODETA NA BREZJAH

PRAZNIK ZMAGOVITEGA ŽIVLJENJA

Objavljamo pronicljivi govor ljubljanskega nadškofa msgr. Franca Rodeta, ki ga je imel na praznik Marijinega Vnebovzetja letos na Brezjah. Govor je v sredstvih javnega obveščanja v Sloveniji vzbudil veliko pozornost, zaradi pomembne vsebine ga zato z veseljem ponatiskujemo.

Vnebovzetje! Praznik Marijine slave ob zadnjih ognjih poletja: praznik poveljanja žene, ki je v slavi devštva rodila Odrašenika; praznik njene dovršene lepote, ki razveseljuje angele in svetnike; praznik neminljivega življenja in polnega občestva z Bogom ponižne Gospodove dekle. Praznik trdnega upanja in tolažbe za potujoče božje ljudstvo, ki se po Marijinih stopinjah, sredi preizkušenj in bridkosti, bliža svojemu večnemu cilju.

Marijino življenje se ni končalo v grobu. V Jeruzalemu sta dve baziliki, ki se razlikujeta od drugih - v obeh je prazen grob. Bazilika Božjega groba, na mestu, kamor so položili Jezusovo telo, in bazilika Vnebovzetja s tremi votlinami, kot pričuje besedilo iz 3. stoletja: vnarna, druga notranja, in za njo tretja, manjša, "kjer je bilo na ilovnato ploskev položeno telo Blagoslovljene". To prastaro krščansko izročilo je sredi tega stoletja potrdilo nezmotljivo cerkveno učiteljstvo, ko je slovesno razglasilo, da je bila Marija po končanem teku zemeljskega življenja s telesom in z dušo vzeta v nebeško slavo.

Tako kristjan v veri vidi Marijo, kot jo je zrl apostol Janez v skrivnostnem videnju: "Žena, ogrnjena s soncem, in luna pod njenimi nogami, na njeni glavi pa venec dvanajstih zvezd" (Raz 12,1).

V Mariji je življenje zmaga lo nad smrtjo. Kot nobeno človeško bitje je bila povezana z Začetnikom življenja. Od prvega trenutka bivanja pôle v njej čisto, neokrnjeno, močno življenje, brez smrtne rane greha. In vse njene odločitve so poslej v popolni skladnosti in čudoviti sorodnosti z Njim, ki je njen Sin in njen Bog. Ker v njej ni bilo najmanjše kali smrti, Bog ni dopustil, da bi njeno telo trohnelo v grobu, ampak jo je takoj dvignil v neminljiva obzorja življenja.

Ob današnjem prazniku zmagovitega življenja se vprašamo: Kakšen je naš odnos do življenja? Ga ljubimo kot najdragocenejši božji dar? Ga sprejemamo z veseljem? Ga spoštujemo kot nekaj nedotakljivo svetega? Odgovor na ta vprašanja nam dajejo številke s svojo neizprosno govornico. Medtem ko je bilo v Sloveniji v 70. letih 30.000 rojstev letno, jih je danes skoraj po-

lovica manj. Vsako leto pa imamo okrog 14.000 splavov. Tisoči tragično manjkajočih, ki niso nikoli videli luči sonca in vzdrhteli ob lepoti tega sveta ter izkusili skrivnostni čar bivanja. Tisoči, katerih matere se niso nikoli zazrle v njihove oči in se vzradovale ob njihovem prvem nasmehu, ker je bilo njihovo življenje nasilno uničeno. Poleg tega je med nami vsak mesec 50 samomorov, kar nas postavlja v žalostni svetovni vrh. Na naših cestah pa je letos že nad 200 mrtvih. Dodajmo tem črnim številkam še 10.000 odvisnikov, predvsem mladih, ki iščejo izhod iz stiske v mamilih.

Kaj je v ozadju tega tragičnega stanja? Praznina, notranja praznina in razklanost, agresivna vasezaprtnost in zamorjenost, neznosna plitvost življenja brez upanja in brez prihodnosti. Vsemu temu pa je vzrok izguba vere v večno življenje. Kajti človeka, ki je izgubil večnost in se je njegovo življenje zožilo na bežni trenutek sedanosti, razjeda obup in ga peha v smrt ali pa ga sili v umetni raj mamil in nebrzdane spolnosti.

V ta prostor Cerkev prinaša evangelij Jezusa Kristusa, ki je prišel, da bi "imeli življenje in ga imeli v obilju" (Jn 10, 10). In tu smo pred čudnim paradoksom. Namesto da bi Cerkev pustili, da izpolnjuje svoje poslanstvo, jo na vso moč ovirajo in jo potiskajo ob rob dru-

žbenega življenja. Kajti naš javni prostor je zavzela - ali bolje ohranila - ideologija ateističnega mesijanizma. Tako ni videti razlike s prejšnjim režimom. Namesto nekdanjega marksizma nam vlada sedaj liberalistični laicizem. Oba pa sta v jedru ateistična. To je najbolj vidno na področju javnih glasil, predvsem tiska. Namesto da bi kritično spremljal delovanje vlade, kar je njegova naloga v demokratični družbi, se izživlja z napadi na Cerkev z namenom, da bi jo moralno diskvalificiral in ji vzel ugled pri ljudeh. Morda je tu najbolj temna, kratkovidna in naši državi najbolj škodljiva danost tega slovenskega trenutka. In ker smo verni na tem področju v povsem neenakem položaju, nam ne preostane drugega, kot da smo izredno kritični in da ne nasedamo krivim informacijam, zlobnim podtikanjem in pristranskim prikazovanjem dejstev.

Isti duh liberalnega ateizma prevladuje v naši šoli. Ozki krog ideologov, ki se je njihova miselnost oblikovala v času uradnega ateizma, nam je vsilil zamisel šolstva brez resnih, treznih in zares demokratičnih razprav, v katerih bi prišli do izraza vsi miselni in duhovni tokovi, navzoči v naši družbi. Ta šola torej nima nacionalnega konsenza; starši se ji upirajo, in prav tako pomemben del strokovne javnosti in civilne družbe. V tej šoli je prepovedana

vsaka konfesionalna dejavnost, religija pa se dejansko nadomešča z ateistično ideologijo. Ta šola ni nevtralna, kot trdijo tisti, ki so jo zasnovali, saj povsem ignorira vernost državljanov in ima izrazito negativen odnos do Cerkev in krščanstva.

Ob vseh teh problemih ne moremo mimo gmotnih težav, ki tarejo ljudi in so vsak dan večje. Kaj stori država za zmanjšanje števila brezposelnih? Kako si predstavlja preživetje družine z nekaj deset tisočaki, ki bi jih preštel na prste ene roke? Mar niso ti problemi odsev zgrešene socialne politike, ki ji botruje sebičnost določenih krogov?

Ob naštevanju teh problemov pa nočem reči, da med nami ni poštenih in sposobnih politikov, ki se iskreno trudijo za narodov blagor in odklanjajo ideologizacijo strank. Tudi v vrstah strank z liberalnim predznakom. Nočem reči, da med nami ni kar lepo število časnikařev, ki objektiv-

no obveščajo javnost in niso obremenjeni s predsodki proti Cerkv in krščanstvu. Nočem reči, da med nami ni veliko požrtvovalnih učiteljev, ki s svojim zgledom in z besedo vnašajo v šolski sistem vrednote, ki jih ta sicer ne vključuje, in vzgajajo mladi rod k poštenosti, dobroti in solidarnosti.

S temi in vsemi drugimi, "ki v srcu dobro mislijo", se moramo truditi za novo Slovenijo, v kateri bo manj morečega ozračja, manj cinizma in vulgarnosti. Za Slovenijo, ki bo bolj odprta za življenje, ki ga bo spoštovala in ljubila. Za Slovenijo, ki bo priznavala in gojila temeljne vrednote svoje evropske in krščanske kulture. Za Slovenijo notranje svobode in zlahtnosti. Za Slovenijo upanja in prihodnosti.

Naj nam pri tem pomaga Bog, ki ljubi ta narod, in nam stoji ob strani Devica in Mati z Brezij.

SVETNIK TEDNA

1. SEPTEMBER

SILVESTER ČUK

EGIDIJ (TILEN, ŠT. ILJ), PUŠČAVNIK IN OPAT

Sveti Egidij, s katerim se začne svetniški koledar meseca septembra, je zelo češčen svetnik v Angliji, po deželah Srednje Evrope in, tudi pri nas, kjer je uvrščen med pomočnike v sili. O veljavi, ki jo ima ta svetnik, ki mu pri nas pravimo Tilen ali Šent Ilj, na Krasu tudi Tilih (ali Tilh), pričuje dejstvo, da mu je na Slovenskem posvečenih 18 cerkva (12 sv. Egidiju, 4 sv. Tilnu, 2 Št. Ilju) - po teh cerkvah se kraji imenujejo Št. Ilj ali Šentilj. Osebnost imena Egidij ali Tilen pa je danes pri nas razmeroma redko.

Ime Egidij (grško Aigidios = ščitodržec ali ščitonosec) priča o grškem izvoru današnjega svetnika. Po starih izročilih je bil doma iz Aten. Njegovo življenje je ovito v legende, tako da je težko izluščiti zgodovinsko jedro. Bil je bogatega rodu, toda po smrti staršev je svoje veliko premoženje prodal, izkupiček razdelil med siromake, sam pa je sklenil odpluti v Egipt, da bi se pridružil tamkajšnjim puščavnikom. Toda veter je ladjo zanesel proti zahodu in pristala je na obali južne Francije. Egidij se je umaknil v samoto na levem bregu reke Ron ter tam molil in se pokoril. Kot puščavnik se je hranil z zelišči in z mlekom košute, ki je prihajala k njemu. Njegove zveze z zahodnogotskim kraljem Vambo se opirajo verjetno na legendo, ki pripoveduje, da je kralj nekoč na lovu naletel na košuto in ji sledil. Košuta se je zatekla k puščavniku. Kralj je ustrelil, toda puščica je zadela puščavnika. Ko se je kralj približal, ga je Egidij opomnil, naj živali ne stori nič žalega, ker mu jo pošilja božja previdnost. Ko je kralj videl, kako Egidij svetniško živi, mu je sezidal samostan, v katerem je Egidij umrl kot opat. Nad njegovim grobom je zrasla cerkev, ob njej pa mesto, ki se po njem imenuje Saint-Gilles, južno od Nimesa. V srednjem veku je bilo to mesto za Rimom in špansko Kompostelo najbolj obiskana božja pot na krščanskem Zahodu. Od prastarega samostana sta se ohranila samo cerkev z romansko fasado in mogočna kripta s kamnitim sarkofagom, v katerem so nekoč počivale svetnikove kosti. Proti koncu srednjega veka so jih prenesli v opatijo St. Sernin pri Toulousu, da bi jih obvarovali pred uničenjem s strani protestantov.

Na Egidijev grob so romali verniki, ki so se svetniku priporočali v dušnih in telesnih potrebah. Božja pot je zaslovela v 11. stoletju, ko so bili med romarji tudi cerkveni in svetni dostojanstveniki. Češčenje sv. Egidija so romarji širili tudi doma. Razširjeno je zlasti v Angliji, kjer mu je posvečenih okoli 160 cerkva. Iz Nemčije se je širilo tudi k nam. Svetniku so se priporočali za dobro letino in za srečo pri živini, za lepo vreme, proti ognju, strahu in kugi; pa tudi žene, ki niso mogle zanositi, nosečnice za srečen porod in doječe matere za zdravje otrok. Tilen je bil tudi zavetnik pastirjev in beračev. Upodablja ga s košuto ali srno, s puščico v prsih.

V verskem listu Oznanilo je bila leta 1947 objavljena legenda, ki pripoveduje, kako je nekoč obiskal sv. Tilna pastirček. Svetnik mu je pokazal veliko skalo, ki se je tresla, izpod nje pa je mrzlo pihalo. "Ta skala zapira vetrove, slano in mraz," mu je rekel. "Če skala popusti - bo gorje! Zapomni si: jaz sam ne morem skale zadržati - le moč skupne molitve vseh ljudi jo lahko tako pritisne ob goro, da more kljubovati viharju. Čim bolj peša molitev, tem bolj se skala trese, vsak dan bolj. Pouči ljudi: Ko bo ugasnila molitev na vaših ustnicah, bo mraz obdal vašo srca in mrtva bodo in ledena, nič več ne bodo polja rodila..." Vrnil se je pastir med ljudi in pripovedoval je - pa mu niso verjeli.

OB 100-LETNICI ROJSTVA G. VIKTORJA KOSA

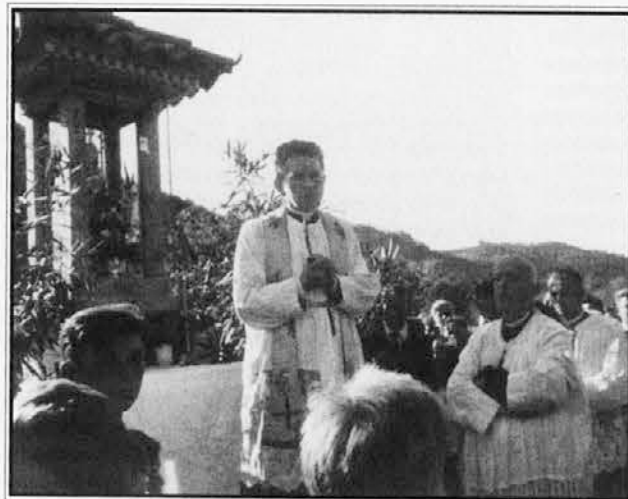
SPOMIN NA VELIKEGA PRIMORCA

Prihodno nedeljo, 5. septembra, bo v Podmelcu na Tolminskem slovesnost ob bližnji 100-letnici rojstva velikega primorskega duhovnika Viktorja Kosa. Ob 11. uri bo maša, ki jo bo daroval župnik Evgen Gantar, po maši pa bodo na pročelju cerkve odkrili spominsko ploščo v čast Viktorju Kosu. Ob 16. uri bodo v bližnji Podleskovici na Kosovi rojstni hiši odkrili drugo spominsko ploščo. Dogajanje bo spremljal kulturni spored s pevskimi zbori in recitatorji. Pred dogodkom objavljamo pričevanje gospe Pavel Pavlica.

Gospoda dekana Viktorja Kosa je vezala posebna ljubezen do Rihemberžanov, saj je z ljudmi Komna, Tomačevice, Malega Dola, Divčev ter Rihemberka delil dobro in zlo v izgnanstvu 1944. leta. Bil je mož pokončne drže, pripravljen pomagati ljudem v stiski ob vsakem času. V zbirnem taborišču Neumarkt v Nemčiji, kjer je ostal v družbi takratnega komenskega kaplana Mirka Renerja, sta nesebično pomagala bolnim in onemoglim, ki so v tem lagerju ostali do konca 2. svetovne vojne. Rešila sta marsikoga gotove smrti, mrtvim pa zadnja zatiskala oči. Hodila sta okoli okoliških kmetov prosit (nabirat) krompir, zdravila, obleko, obutev, za otroke mleko. Bila sta tolažba in upanje

ter tako vzdržala in preživela grozote 2. svetovne vojne. Vrnila sta se s svojimi ovčicami (kot je rad poudaril dekan) in nadaljevala dušno pastirsko delo v Komnu. V poveljnem obdobju sta dolgo let prisostvovala ob obletnicah požiga Rihemberka, pri slovesnih bogoslužjih v spomin na preteklo skupno trpljenje. Te vezi je pretrgala šele njuna smrt. Iz naših src pa še vedno žari hvaležnost za oba dobrotnika za vse, kar sta dobrega naredila ljudem, ki so bili take pomoči najbolj potrebni.

Na sliki vidimo dekana Viktorja Kosa ob odkritju in blagoslovitvi kapelice na cvetroškem mostu v Rihemberku 1946. leta, kjer je bil tudi slavnostni govornik.

NEKAJ O ZNAMENJU (KAPELICI):

Provotno znamenje, kjer sedaj stoji zidana kapelica, je bilo leseno. Postavljeno je bilo leta 1926 ob novomašništvu domačina iz Cvetroža Antona Piščanca, rojenega 19.2. 1900. Poznejši župnik na Katinari pri Trstu.

Sedanje zidano znamenje pa je postavil podjetnik Kovarč ob povojni obnovi požgane Rihemberka leta 1946. Leta 1948 v noči 23. na 24. april pa so rihemberški skojevci, gredoč s skojevskega sestanka, zalučali v kip Mater Božje debel kamen ter kip in stekla na znamenju razbili. Sledila je nadomestitev kipa, leta 1998 pa je ob razširitvi in obnovitvi cvetroškega

mostu znamenje dočakalo obnovo, za kar imata veliko zaslug sedanji predsednik Krajevne skupnosti Edvard Bizjak, nekdanji interniranec, in celoten odbor Krajevne skupnosti Branik.

MARIJA, MATI BOŽJA!

Sedaj Ti na mostu cvetroškem kraljuješ, Ti mati nešetih sirot, Ti mati božja, polna dobrot, Ti mati trpinov, ki bili smo od tod, ko kruta nas usoda je pregnala na neznanu pot.

To pesmico je recitiral dekan Viktor Kos ob odkritju kapelice leta 1946 na cvetroškem mostu.

SPOMIN NA NADO PERTOT

V soboto, 14. avgusta, smo se izjemno številni zbrali v Nabrežini, da bi se zadnjič poslovili od ravnateljice, profesorice slovenskega jezika, publicistke, prijateljice in sodelavke, predvsem pa od plemenite Slovenke, ki je vse svoje življenje posvetila slovenski stvari, slovenskemu jeziku, slovenskim ljudem. Vse to in še več je bila prof. Nada Pertot, katere otožni nasmeh in vzpodbudne besede nam bodo v prihodnje le še spomin. V našem tedniku bomo pogrešali njene tebtne kulturne zapise, predvsem pa navete z jezikovnega področja, ki so jih odlikovali umirjenost, znanje in dobrotnost, predvsem pa velika ljubezen do slovenskega jezika, kateremu se je s srcem in dušo že mlada zapisala.

Pogrebno mašo je vodil msgr. Oskar Simčič, z njim so somaševali nabrežinski župnik g. Bogomil Breclj, g. Jože Markuža in g. Viktor Godnič. Med mašo je pel cerkveni zbor, o pokojnici pa je lepo govoril msgr. Simčič, predsednik Goriške Mohorjeve družbe, katere stalna in zvesta sodelavka je prof. Pertot bila. Pri odprtem grobu sta se od pokojnice poslovila ravnatelj klasičnega liceja France Prešeren prof. Tomaž Simčič in časnikar in tajnik Goriške Mohorjeve družbe Marko Tavčar. Pokojnici v slovo so zapeli Fantje izpod Grmade pod vodstvom Iva Kralja. Objavljamo zapis učenke in kolegice prof. Pertot ter Tavčarjev poslovilni govor.

jo je iztrgala neusmiljena bolezen in je ni več med nami -, jo čutim blizu zaradi vsega tistega, kar je naši slovenski šoli in javnosti sploh prepustila v dragoceno dediščino, da se mi zdi ne samo dobra znanka, temveč celo prijateljica.

Pravijo, da je tudi knjiga naša najboljša prijateljica, in če je tako, je profesorica Pertotova preživela v krogu najdražjih veliko svojega časa. Njena šolska omarica je kar prekipevala od učbenikov in raznovrstnih knjig, ki jih je nosila po razredih, posojala, preli-

stavala in svetovala v branje. Spominjam se, kako je skrbela za širjenje slovenske besede in za popularizacijo slovenskih pripovednih in pesniških besedil med dijake. Njena prizadevanja so dosegla vrh v času pred dnevom slovenske kulture, ko smo povabili v goste ugledne slovenske književnike, Alojza Rebulo, Janka Mesnerja, Borisa Pahorja, Draga Jančarja. V času priprav na Prešernovo proslavo je delila profesorjem slovenščine fotokopije literarnih besedil in na osnovi pomembnejših aforizmov sestav-

ljala in predlagala naslove, ki so jih potem dijaki razvijali za domačo nalogo. Kasneje je iz odlomkov nastala lepljenka, profesorica Pertotova pa je poskrbela, da so dijaki pod mentorstvom profesorice Matejke Peterlin pripravili in zaigrali dramatiziran prizor iz dela povabljenega gosta.

Profesorica Pertotova je vztrajno in ljubeče svoje mlajše kolege in dija-ke vedno spodbujala k delovanju, ustvarjanju in pisanju. Zavzemala se je za sodelovanje na različnih literarnih natečajih, obenem pa je spodbujala dija-ke k sodelovanju v šolskem glasilu Pot, ki je tudi na njeno spodbudo začelo izhajati na liceju France Prešeren. Ko se je čez nekaj let glasilo, ki so ga dijaki začeli izdajati v računalniški obdelavi in lastni režiji ob mentorstvu nekaterih profesorjev, preimenovalo v Novo pot in je bilo deležno nekaterih kritik zaradi objavljanja besedil v italijanščini, pa tudi v angleščini, je Pertotova, tedaj že v pokou, blagohotno in naklonjeno spremljala dijaška iskanja in prizadevanja. Vesela je bila vsakega dijaškega dosežka in podviga tako na literarnem kot tudi širšem kulturnem in športnem področju.

Dosledno je skrbela za pravilno in natančno izražanje v knjižni slovenščini. Jezikovnim vprašanjem se je zelo rada posvečala in o njih pisala preprosto in poljudno tako za slovenske časopise kot za radio. Sad teh svojih prizadevanj je predstavila pred dvema letoma v knjigi z zgovornim naslovom Pomagajmo si sami! In res, profesorica Pertotova je v vsaki še tako zagonetni situaciji, v kateri se znajde zlasti zamejski govorec, znala najti pot iz zagate predvsem tako, da se je oprla na svojo dolgoletno izkušnjo. S tem je seveda nemalokrat zašla v spor s sivimi eminentami osrednje-slovenskega jezikoslovja, ko je plula proti toku in je zagovarjala rešitve, ki so upoštevale predvsem naš vsakdanji stik z italijanskimi izrazi in stvarnostjo. Z nekaterimi novostmi pa se nikakor ni mogla sprijazniti in je to poudarjala v svojih zapisih in radijskih oddajah.

Rada se je oglašala v pismih slovenskim časopisom v zvezi s šolskimi problemi, z jezikovnimi vprašanji, knjigami in gledališčem, ki ji je bilo posebno pri srcu. Zlasti pa je verjela in zupala v mlade. Ko smo jo pred dvema letoma povabili na jezikovno vzporednico liceja France Prešeren, da bi dijakom predstavila svoj jezikovni priručnik, se je znala približati mladim s praktičnimi in nazornimi primeri. Po predavanju so mi dijakinje povedale, da jih je snov pritegnila, tako da se jih je več odločilo za nakup knjige.

Profesorica Pertotova je živela za slovensko besedo, jezik in kulturo, živela je za knjige, ob knjigah in med knjigami. Zato bo njeno delo živelo med mladino v njenih antologijah za nižjo srednjo šolo Nekoč, Danes, Jutri in v antologiji za višjo srednjo šolo Od antike do danes. Sami naslovi razodevajo osnovni Nadin načrt, predstaviti dijakom leposlovna pa tudi strokovno znanstvena besedila, ki naj bi najširše zajela pojavnost nekdanjega in sodobnega sveta. Vodilo njenih antologij, o katerih bi se dalo marsikaj povedati, sta bili širina in odprtost. Skratka, tudi v tem je bila nekakšno župančičevsko "srce v sredini".

Kljub globoki žalosti in nenadomestljivi praznini, ki jo čutimo vsi, ki smo gospe profesorico in ravnateljico Nado Pertot tako ali drugače spoznali, bi zato rada prav v duhu njenih prizadevanj sklenila ta spominski zapis s svetlimi Župančičevimi verzii:

Svetli so dnevi,
svetlejšje noči,
šumijo spevi
kot slap sproščen šumi...

MARKO TAVČAR

MAJDA ARTAČ STURMAN

ZBORNİK DRAGE '98

Jutri, 3. septembra, se bodo v parku Finžgarjevega doma na Opčinah začeli 34. študijski dnevi Draga '99, že danes pa se bo istotam začela 9. Draga mladih. Obe manifestaciji so predstavili prejšnji teden, v petek, 27. avgusta, na sedežu Društva slovenskih izobražencev v Trstu. Ob isti priložnosti so predstavili tudi tradicionalni zbornik, ki vsebuje predavanja prejšnje Drage. Zbornik bo na razpolago udeležencev letošnjih 34. študijskih dnevov. Tako je v prejšnjih dneh izšel zbornik 33. študijskih dnevov Draga '98 z naslovom *Biti to, kar si*. Naslov izhaja iz skoraj istoimenskega naslova predavanja, ki ga je na lanskim Dragi imel pisatelj in Prešernov nagajenec Zorko Simčič. Simčičeva fotografija krasi tudi platnico zbornika.

V publikaciji so objavljena predavanja (lanski predavatelji so bili Damjan Hlede, Zorko Simčič, Rudi Koncilija in Jože Pučnik) in posegi v razpravo lanske Drage v celoti, kot jih je zabeležil magnetofonski trak. Le predavanje Zorka Simčiča je izšlo dopolnjeno in razširjeno s strani avtorja, ki je na lanskim študijskih dnevih moral zaradi časa skrajšati svoj prispevek. Tako je bralcu na razpolago v bistvu živa beseda lanske Drage in je tako publikacija dragocen dokument.

ŠTIPENDIJE SKLADA "DORČE SARDOČ"

Upravni odbor Sklada "D. Sar-doč" razpisuje natečaj za dodelitev sledečih štipendij:

- dve štipendiji v znesku milijon lir za učence Zavoda za slovensko izobraževanje. Prošnji mora biti priložen družinski list in davčna prijava vseh družinskih članov;

- tri štipendije v znesku dva milijona in petsto tisoč lir za univerzitetne študente. Prošnji morajo biti priloženi sledeči dokumenti: fotokopija univerzitetne knjižice z izidi opravljenih izpitov, družinski list in davčna prijava vseh družinskih članov;

- ena štipendija v znesku pet milijonov lir za podiplomski študij ali specializacijo. Prošnji morajo biti priloženi sledeči dokumenti: potrdilo o opravljenem univerzitetnem študiju s končno oceno, družinski list in davčna prijava vseh družinskih članov;

- z namenom ohranjanja lika dr. Dorčeta Sar-doča bo sklad dodelil štipendijo v znesku treh milijonov lir za raziskavo, namenjeno eventualni objavi v okviru podiplomskega študija na temo *Protifašistično in protikupatorsko delovanje primorskih ljudi*. Kandidati naj v prošnji navedejo osnovne okvire raziskave ter priložijo dokumente o opravljenem študiju, družinski list in davčno prijavo vseh družinskih članov.

V prošnjah morajo biti navedeni podatki o drugih prejetih štipendijah in podatki bančnega računa, na katerega bo štipendija nakazana. Pri dodelitvi štipendij bo upravni odbor upošteval predvsem študijske uspehe in potrebe proslilcev na osnovi 5. člena statuta sklada. Štipendije bodo dodeljene do 22. oktobra 1999. Za vse potrebne informacije so na razpolago člani odbora Boris Peric (0481 32545), Zdravko Custrin (0481 387310), Vera Tuta Ban (040 299632) in Karlo Černic (048 178100). Zainteresirani naj dostavijo prošnje do 22. septembra 1999 v zaprti ovojnici na sledeči naslov: Sklad - Fondazione D. Sar-doč c/o Studio Legale - Odvetniška pisarna Sanzin, ulica Diaz št. 11 Gorica.

NADI PERTOT NEKAJ MISLI V SLOVO

Zbrali smo se od blizu in daleč, da bi se poklonili spomenu drage profesorice Nade Pertot, da bi se s hvaležnostjo spomnili in se spominjali vseh tistih lepih ur in dnevov, ki smo jih preživeli v njeni družbi in se ji tudi tako zahvalili za vse delo, ki ga je bila opravila med nami. Vsak po svoje. Njeni sorodniki in drugi Nabrežinci po svoje, njeni prijatelji, šolski kolegi in sodelavci pa spet po svoje.

Vsakdo izmed nas si lahko tudi prizna: srečo sem imel, da sem poznal rajno Nado Pertot! Srečo, ker ga je učila, ali da mu je bila kolegica, ali ker se je z njo srečeval pri pripravi radijskih oddaj ali pri izdelavi knjige. Najlepše pa je bilo z njo posedeti in se lepo v miru pogovoriti o vsem mogočem, kajti Nado Pertot je zanimala marsikaj, gotovo pa vse, kar je bilo v zvezi s šolo ali širše vse, kar posredno ali neposredno zadeva narodno stvar in obstoj v našem zamejskem prostoru in splošno narodovo duhovno in kulturno rast v vseslovenskem prostoru. Leta in leta smo jo srečevali na vseh mogočih prireditvah kot gledalko ali obiskovalko gledaliških predstav in koncertov, predavanj in predstavitev knjig. Pogosto pa je bila tudi sama protagonistka takih kulturnih srečanj, saj se ji ni zdelo zamalo pripraviti predavanje ali priložnostni govor, vezno besedilo ali predstavitev kake osebnosti ali knjige. S hvaležnostjo se spominjamo, kako rada je pomagala tudi našim vaškim društvom in kako osebni in poglobljeni so bili njeni nastopi. Spominjamo se je, kako je večkrat spregovorila v Nabrežini, kako je nekajkrat sodelovala pri večerih, ki smo jih organizirali devinski zbori, ali kako je rada prisločila na pomoč pri slovesnostih, na katere je vabilo Slovensko pastoralno središče v Trstu v dvorani v Ul. Risorta ali v cerkvi pri Novem Sv. Anto-

nu, kakor tudi pri pobudah Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta.

Zanimala se je za vse. O vsem je rada imela svoje stališče, osebno mnenje. Po potrebi pa je svoje misli tudi javno izražala, to je celo smatrala za svojo dolžnost, in to ne le v pogovoru med prijatelji, ampak tudi javno s pismi, ki so jih objavljali naši zamejski listi. Koliko takih pisem - vedno s pozitivnim nabojem, vedno konstruktivno kritičnih - smo prebrali v minulih letih?!

Zadnje, ki ga je poslala Novemu glasu iz zdravilišča v Avianu, je bilo drugačno. Prebrali smo ga pred nekaj tedni in vsi, ki smo poznali Nado Pertot ter smo vedeli za njeno bolezen, smo se razveselili, ker smo upali, da je s svojo močno naravo premagala bolezen "s hudim imenom" - kot je sama zapisala.

Mislili smo si: oglasila se je Nada Pertot, spet je napisala pismo, spet je s svojo jasno mislijo in izbrušeno besedo povedala ljudem, kaj je važno, na kaj naj bomo pozorni. Povedala, da imata prijaznost in potrpljenje, še zlasti v dneh trpljenja, največjo vrednost. Spet nas je opozorila, spet nas je povabila k razmisleku, spet je vsakogar izmed bralcev nekako poklicala in ga nevsiljivo izprašala - če naj uporabim šolski izraz, ter ga povabila naj ukrepa, naj kaj koristnega naredi. Tudi to je bil sestavni del njenega značaja in njene naravne nagnjenosti oz. nadarjenosti za vzgajanje.

Bila je učiteljica po svojem bistvu in v najzlahtnejšem pomenu te besede. Učiteljica - profesorica, ki ve, da se ne učimo za šolo, ampak za življenje!

Imela je rada mladino. Imela je rada ljudi. Veselila se je uspehov svojih dijakov in znancev, pomagala jim je in jih spodbujala, bila jim je trdna opora, tudi ko so se znašli v težavah.

DROBTINICE IZ SPOMINOV

DVE ŠESTDESETLETNICI

STANKO ŽERJAL

storja, po imenu Cocco, je odločilno ublažila pregon proti meni zaradi širjenja slovenskega tiska takrat, ko je bilo na novo dovoljeno uvažati samo nekaj taksativno določenih tiskovin iz Jugoslavije (Jutro, Slovenec, Domoljub, Bogoljub ipd.). Temu možu, ki je ob nedeljah redno hodil k sv. maši v kapucinsko cerkev, pripisujem tudi krščansko razumevanje, da je mogla turistična agencija Appiani iz Gorice organizirati kar cel poseben vlak romarjev s skupno prepustnico za potovanje v Jugoslavijo na češčenje nebeskega kralja. Toda tisti mesec avgust leta 1939 je bil že tako zelo naelektriziran s strahom pred bojnimi grožnjami ponorelega diktatorja iz Berlina, da so se ljubljanskega kongresa udeležile le elitne skupine iz raznih evropskih držav, medtem ko je na primer zajetno množico francoskih prijaviteljev za poseben vlak pariška vlada zadnji hip očetovsko ali materinsko prepričala, naj za božjo voljo ostanejo doma, ker ni jamstva, da bi se poseben vlak mogel tudi mirno brez problemov vrniti, če v tistih dneh že izbruhne nov svetovni požar. Hudobni duh, Antikrist ni miroval: Papežev legat, poljski kardinal Hlond, je trčil na svojevrstno smolo; na potovanju skozi t.i. Protektorat na področju podjarmljene Češkoslovaške so izredna neurja tako zavrla železniški promet, da je moral v usodni zamudi na Dunaju izstopiti in iskati zasilna sredstva za nadaljevanje. Poljski veleposlanik na Dunaju ga je vzel v svoj diplomatski avtomobil in ga - kajpak v spremstvu avstrijskih varnostnikov - odpeljal do Maribora, kjer je državniškega gosta sprejel jugoslovanski improvizirani poseben vlak, da je mogel dospeti v Ljubljano skoraj brez zamude in pa po predvidenem protokolu in je bil uradni sprejem na Marijinem trgu (današnjem Prešernovem).

Kongres Kristusova Kralja se je prav lepo razvil in je doktrinarno ter liturgično in pastoralno poudaril čast in oblast nebeskega kralja, kralja miru. Tuji udeleženci, večinoma intelektualci - duhovniki in laiki - niso štedili z občudovanjem slovenskega naroda.

ANTIKRISTOVA DVOJKA SE POBOTATA...

Komaj smo se z romanja vrnili in zaslužno odpočili in bogate duhov-

ne sadove v srcih utrdili, je ves svet pretresla presenetljiva bomba: Antikristova dvojčka Stalin in Hitler, dotlej v medsebojnem smrtnem sovraštvu, sta podpisala nenapadalni in prijateljski pakt in to se je zgodilo dne 23. avgusta 1939 (na sliki), potem ko so se že tri mesece vlekle v Moskvi pogajanja med sovjetsko, francosko in angleško vlado za sklenitev obrambnega obročja proti Hitlerju. Nikomur se niti sanjati ni moglo, da Stalin tri mesece vleče za nos francoske in angleške pogajalce in da se za njih hrbotom istočasno s pomočju svojega ministra Molotova dogovarja s Hitlerjevimi ministrom Ribentropom o skupni zasedbi in delitvi Poljske. Eksplozivno vest so tudi najpreprostejši ljudje razumeli kot napoved vojne, kajti dovolj je bilo znano iz takratnih mednarodnih napetosti, da bo vsak napad na Poljsko povlekel v bojni metež tudi Francijo in Anglijo, ker sta se tako že zdavnaj prej in javno obvezali. Manj pa je bilo razmišljanja o zanesljivosti in trajanju tako nenaravnega zavezništva.

Minil je le dober teden od usodnega izdajstva v Moskvi in tri tedne od ljubljanske epopeje Kristusovega miru in Hitlerjeve boje čete so vdrle na Poljsko in čez dva dni sta Francija in Anglija stopili v boj proti Nemčiji in Sovjetska zveza je že čez par tednov pohitela osvajat vzhodna področja Poljske in krvavi ples se je širil in zapletal in poplavljal skoraj vso Evropo. Deset mesecev nas je držala v negotovosti Italija in njen končni vstop na bojišče je razmišljajočim Primorcem zbudil dvojni občutek: obžalovanje, da morajo naši slovenski fantje v boj za neko domovino mačeho, pod drugim vidikom pa zadovoljstvo, da se ta za nas nenaravna in mačehovska domovina tako kompromitira pred zahodnimi zavezniki, da bomo mogli njene meje premakniti od Postojne onkraj Krmina in Gradeža.

Čeprav smo bili razočarani nad angleško in francosko nepripravljenostjo za upravičeno obrambno vojno in je bilo med preprostim ljudstvom celi dve leti kar precej zbežanosti in dvomov o izidu vojne, ni bilo med bolj razmišljajočimi primorskimi Slovenci niti pesimizma niti dvomov o končnem porazu proslule osi Rim-Berlin. Osebo sem bil takega prepričanja ne morda šele leta 1944, ampak že dne prvega septembra 1939.

Da je Antikristov hlapec začel vojno, sem zvedel nekje v dopoldanskih urah usodnega dne. V družbi zaupnih faranov sem odločno vzkliknil: "Hitler bo vojno zgubil, pa tudi če se mu pridruži njegov rimski prijatelj." Navzoči so me nekoliko skeptično pogledali. Najprej sem svojo napoved naslonil na iracionalni argument, a s prepričanjem: Hitler bo vojno zgubil že zato, ker jo je - brezbožnež - začel na prvi petek v mesecu, ki je posvečen Presv. Srcu Jezusovemu. Že zaradi tega sem prepričan, da ga bo Bog kaznoval s porazom, s porazom zato, ker je oskrnil Bogu izjemno posvečeni dan. Zdaj pa pojdemo k racionalnim argumentom! Ne gre in ne gre mi v glavo, kako bi mogla zmagati država brez nafte. Kako naj brez nafte spravi v pogon tovornjake in oklepna vozila in letala? Romunski vrelci so negotovi, avstrijski pa premajhni. Iz prekomorskih dežel pa vodijo le vodna pota, ki jih nadzorujejo mornarice nasprotnega tabora. Niti kruha nimata Nemčija in Italija dovolj brez uvoza iz sedaj sovražnih dežel. In tako dalje velja o surovinah.

Če bi pa vseeno grozil poraz Franciji in Britaniji, ne verujem, da bi Združene države Amerike ne priskočile na pomoč, na učinkovito pomoč. Prav tako ne verujem, da bi zvižčno sovjetsko zavezništvo pomagalo Hitlerju osvajati demokratično Evropo. Veliko bolj domnevam ali celo verujem in napovedujem, da se bosta Stalin in Hitler spet sprla in z orožjem udarila in bo Rusija skušala zasesti in boljševirati Poljsko in še kako nadaljnjo evropsko gmajno ali pa bo Hitler poskusil vdreti v Rusijo in ga bo v njej porazil znani nepremagljivi ruski general - Zima.

Ko se je končno tudi Mussolini odločil napasti že pol poraženo Francijo, je bilo zaukazano ne od cerkvenih, ampak od civilnih fašističnih oblasti, zvonjenje po vseh farnih cerkvah. Cerkovniku sem naročil: najprej z vsemi tremi zvonovi kot žalno, pogrebno zvonjenje za italijanski poraz in nato naj s pomočniki udari v pritrkovanje, ki bo pomenilo veselje nad našo slovensko odrešitvijo izpod italijanskega jarma. Še vedno so bili moji zaupnejši sogovorniki izmed faranov skeptični. Ponudil sem stavo. Bili smo vsi skupaj reveži, naj bo stava majhna, le simbolična; en liter vina. Vsa družba v smeh. "Če dobite Vi

stavo, bodite brez skrbi, da bomo liter pomnožili na hektoliter..." Brez kakršnegakoli patosa sem z resničnim prepričanjem ponovil: "Danes se odpira odrešenje Primorske. Hitler in Mussolini bosta vojno zgubila." Ko je slabo leto pozneje Italija napadla tudi Jugoslavijo, smo stavo le ponovili in kljub razočaranju nad jugoslovansko politiko in nad njeno armado so moji preprosti hribovski farani začeli bolj in bolj deliti z menoj optimizem, zlasti po prvih neuspehih na ruskih bojiščih. Takrat se je v Gorici rodila med Italijani znana krilatca o položaju. Ko je Italijan vprašal Italijana, kako gre, kako je kaj, se je - vedno med Italijani - oglasil odgovor: "Basta guardare gli Slavi in faccia!" (Dovolj je pogledati Slovencev v obraz.) Ko je šlo na frontah dobro za nemško-italijansko armado, so se slovenski obrazi držali kisljo; ko so se isti vojščaki morali umikati pred ofenzivami, so slovenski obrazi vidno žareli od veselja. Kaj se ne bi veselili! Saj so se nam vendar smilili predvsem naši slovenski fantje na nemških in italijanskih bojiščih. Vsakemu faranu, ki je bil vpoklican k vojakom, sem zaupno naročil, naj na fronti ne strelja v ljudi, ampak v zrak, in naj predvsem išče priložnost, da zbeži v prostovoljno ujetništvo, da si ohrani življenje, in naj se predstavi Angležem in Francozom na afriških bojiščih kot Slovenec in nasprotnik Italije.

Te drobtinice iz spominov navajam namenoma zato, da seznanim z nekaterimi resnicami tisti mlajši rod, ki so mu komunistični propagandisti petdeset let umivali možgane s kužnimi detergenti, pa tudi zato, da odgovorim še preživelim propagandistom, ki še danes lažejo ljudem in sami sebi, da bi brez slovenskega komunističnega partizanstva še danes ostali podjarmljeni pod Mussolinijevimi in Hitlerjevimi rablji. Čas je, da to puhlico vendar že izpodbijemo, kakor zasluži. Čas je, da izkopamo iz prikrivanja nekatera pekoča dejstva, in sicer: 1) da je bil jugoslovanski podpis k pristopu k berlinskormirski osi kaj žalosten in kratkoviden pojav; 2) da je bil Simovičev državni udar brezvestno dejanje v škodo Jugoslaviji; 3) da je vse titovstvo in njegovo partizanstvo dejansko in učinkovito in hotoma in namerno podaljševalo splošno vojno za eno celo leto. Zakaj se znani historiografi in historiologi na ljubljanski univerzi najmanj dva in na tržaški ali padovanski najmanj eden ogibljejo teh raziskovanj bolj kot hudič križa?

Zlate obletnice, to je okrog petdesetletnice dveh važnih dogodkov iz leta 1939, ni bilo še mogoče dovolj razglašati in odkrito komentirati v slovenskem prostoru, ker je v njem takrat še despotovala komunistična cenzura. Šele po šestdesetih letih so se vremena Kranjcem toliko zjasnila, da smemo brez strahu pred represalijami govoriti in pisati, karkoli nam srce naroča. Te dni mi spomin sporoča, da mineva šestdeset let, odkar je bil v Ljubljani mednarodni kongres Kristusova Kralja in brž za njim izbruh druge svetovne vojne. Torej smo v biserni obletnici, a le prva je blesteča, druga pa je sajasta.

OJ SPOMINI BLAŽENI IN BRIDKI!

Kristus Kralj sredi ljubljanskega polja...

Slovenski, ponižno asketski duhovnik Janez Kalan, zaradi protialkoholne propagande znan pod epitetom Wasserkalan, je bil soustanovitelj verskega gibanja Kristus Kralj in imel o tem tudi razgovore s papežem Pijem enajstim, nekaj mednarodnih kongresov je bilo v skromnem obsegu po zahodni Evropi, gibanje se je širilo in oblikovalo kot cerkvena bratovščina že kar po vsej nekomunistični Evropi, ljubljanski kongres je bil, če se ne motim, šesti, v primeri s prejšnjimi na najvišjem vzponu, a bil je tudi zadnji pred vojno. Prav za pripravo na ljubljansko mednarodno srečanje je isti Kalan ustanovil ter izdajal dvomesečni bilten Regnum Christi in s članki v štirih različnih jezikih, tudi v slovenskem. Za Primorsko sem bil Kalanov poverjenik, ker sem se leto poprej vrnil iz sedemletnega političnega izgnanstva. Prav večjezičnost periodične publikacije skupaj z relativno strpnostjo praktičnega katoličana-fašista v osebi goriškega kve-

56. BENEŠKI FILMSKI FESTIVAL

OVREDNOTITI KULTURNO ISTOVETNOST

DAVORIN DEVETAK

Včeraj so spet zabrnili kino-projektorji na beneškem Lidu in se je slavnostno začel najlepši filmski praznik, Mednarodna razstava filmske umetnosti, letos že 56. po vrsti, ki bo trajala do 11. septembra. Filmska oporoka Stanleya Kubricka, *Eyes Wide Shut*, je s svojim simboličnim nabojem uvedla najstarejši in tudi najbolj očarljivi - če ne drugače zaradi edinstvenega okolja - festival na svetu.

Novi direktor Alberto Barbera, ki izhaja iz večletnega staža pri vodstvu turinskega festivala Cinema Giovani, si je omissil običajni "restyling", ki ga vsako leto poustvari le za silo povr-

šinski videz povsem obnovljenega medijskega dogodka, v resnici pa, zaradi kroničnega pomanjkanja sredstev, pusti staro festivalsko damo z vedno istimi problemi in težavami - pomanjkanje in dotrajanost dvoran, zmešnjavo in gnečo za nakup vstopnic itd.

Beneški selektorji so letos uvrstili kar 126 filmov, to je 88 celovečercer in 38 drugih formatov v 6 sklopov uradnega programa. V konkurenci za glavne nagrade bo 18 filmov. Tu beležimo dve italijanski produkciji: *Appassionata* veterana Tonina De Bernardija in *A domani* debitanta Giannija Zanasija. Med ostalimi avtorji pa je več znanih imen: Novoze-landka Jane Campion (*Holy Smoke*), Irančan Abbas Kiarostami (*Le vent nous emporte*), Kitajec Zhang Yimou (*Not One Less*), igralca Antonio Ban-

deras (*Crazy in Alabama*). Mednarodna žirija, ki ji predseduje Emir Kusturica (dvakratni nagrajenec v Benetkah za *Spominjaš se Dolly Bell* in *Črni maček, beli maček*), bo imela nelahko, a zanimivo nalogo, saj je poleg uveljavljenih mnogo debitantov, ki bodo lahko pripravili marsikatero presenečenje.

V pregledu *Kino sodobnosti* bodo prikazali novost Giuseppe Bertoluccija *Il dolce rumore della vita*, režiserski debi igralca Sergia Castellita *Libero Burro*, film *Rdeči pesek* Hrva- ta Zrinka Ogreste. V izboru *Sanje in vizije* bo nekaj posebnosti, kot delo Spikea Jonzea *Being John Malkovich* (z istim igralcem in zvezdico Cameron Diaz), glasbeni *Music of the Heart* mojstra grozljivke Wes Cravena in italijanski pornič Davida Ferrarija *Guardami*. Sklop *Nova ozemlja* je razdeljen na

celovečerne filme na traku in videu. Od prvih bi opozoril na *The Protagonists* Italijana Luca Guadagnina, med video deli pa na sicilijanska ikonoklasta Danieleja Ciprija in Franca Maresca, Izraelca Amosa Gitaia, Britanca Petra Greenawaya in italijanski par Olmi-Rondalli. Med kratkometražci in srednjemetražci - v glavnem gre za dokumentarce na traku in videu - je tudi nekaj znanih imen: Italijana Carlo Mazzacurati (portret pisatelja Maria Rigoni Sterna) in Daniele Segre, Ukrajinka Kira Muratova, Dinko Tučaković (z jugo-nemško koprodukcijo *Beograjski dnevnik - Jasmina in vojna*).

Med *Posebnimi dogodki* bo gotovo vzbudil pozornost film Maurizija Zaccara *Un uomo per bene*, o človeški in družbeni drami Enza Tortore, ki sta ga po krivem obsodila sodišče in javnost. Niz *Preteklost in sodobnost* bo namesto običajne retrospektive ponudil nekaj fragmentov iz raznih zlatih poglavij zgodovine filma: Fellinijev *Vitelloni* (1953), red-

ki dokumentarec bratov Yanakija in Miliona Manakija iz 1911, Monicellijev *Totò e Carolina* (1955), *Ciganka* Jugoslovana Voje Nanovića (1953). Končno, teden kritike bo predstavljaj vsakoletni vpogled v nove trende evropskega in svetovnega avtorskega filma, od Francije do Indije, od ZDA do Italije (Giovanni Davide Maderna, *Questo è il giardino*), od Argentine do Japonske. Izbor teh filmov je oskrbel sindikat italijanskih kritikov.

Tudi letos se torej ponuja bogata bera tako za poklicne opazovalce kot za vse ljubitelje filma, člane kinoklubov, študente, lokalno občinstvo in elitne obiskovalce večernih premier v Palazzo del Cinema. Za blišč beneških večerov, sprejemov in tiskovnih konferenc so in bodo poskrbeli številni najavljeni gosti: Kubrickov par Nicole Kidman in Tom Cruise, komik Jerry Lewis, nagrajen z zlatim levom za kariero, Brad Pitt in Melanie Griffith, Catherine Deneuve in Harvey Keitel, Sean Penn in Meryl Streep...

Upati je le, da bo organizacijski aparat vzdržal naval gledalcev, ki se gnetejo ob projekcijah uspešnic in promenadah zvezd.

Beneški festival še naprej ponuja značilni kompromisni koktajl med avtorskim in komercialnim, pretežno hollywoodskim filmom. Vse manj pa je občutna izvorna silnica iz konca 70. in začetka 80. let, ki sta jo izumila direktor Carlo Lizzani in kritik Enzo Ungari za obnovo Bienala, kjer se je skladno in ustvarjalno udeleževala sodobna filmska slast za velik in standardni hollywoodski spektakel ter droben in iskatejski avtorski film Evrope in drugih delov sveta. Ob canneškem poudarjanju "marchéja" (tržišča) in berlinski obsedenosti za učinkovitost bi morale Benetke spet ojačiti in ovrednotiti svoj glavni adut - kulturno istovetnost.

Bo novi ravnatelj Barbera ubral pot obnove te naravnosti, ki je nemalo prispevala k svojski vlogi in uspešnosti Bienala zadnjih desetletij?

OBČUTENA PROSLAVLJANJA ZAVETNIKOV

VELIKI ŠMAREN IN DRUGA VERSKA PRAZNOVANJA

Mesec avgust je na Tržaškem potekal tudi v znamenju tradicionalnih in občutenih verskih praznovanj.

V mislih imamo tu predvsem praznovanje Marijinega vnebovzetja oz. Veliki šmaren, ki se obhaja 15. avgusta. Pri nas se na ta dan obhajajo slovesni verski obredi zlasti v utrjenem svetišču na Repentabru, ki je priljubljena romarska pot za naše ljudi iz ožje in tudi širše okolice.

Tako je tudi letos bilo na Repentabru nadvse slovesno in praznično vzdušje, ki je bilo v znamenju tišine in molitve, tudi kot priprava na jubilejno leto 2000. Višek praznovanj, ki so se pričela že v petek, 13. avgusta, je bil seveda v nedeljo, 15. avgusta. Osrednjo slovesno mašo ob 10. uri zjutraj je daroval tržaški škof msgr. Evgen Ravignani. Veliko ljudi se je udeležilo tudi popoldanske romarske maše, ki jo je daroval škof vikar za tržaške Slovence msgr. Franc Vončina. Naslednji dan, v ponedeljek, 16. avgusta, pa so repentabski župljani praznovali svojega zavetnika sv. Roka. Praznično mašo ob 10. uri je daroval do-

mači župnik Tone Bedenčič, v večernih urah pa je potekal koncert nabrežinske godbe. Kot že omenjeno, je bilo letošnje velikošmarensko praznovanje na Repentabru v znamenju tišine, molitve in razmišljanja, kar pa ne pomeni, da ni bilo poskrbljeno tudi za dobro vzdušje vernikov. Tudi letos so bile namreč na voljo domače dobrote, na poti do svetišča pa so stale stojnice z najrazličnejšim blagom.

Praznik zavetnika sv. Roka so na Tržaškem praznovali tudi v Nabrežini (o tem poročamo na drugem mestu), 24. avgusta pa je bil praznik sv. Jerneja apostola, ki je zavetnik treh župnij na Tržaškem: Opčin, Barkovelj in Mačkolj. Tako so v teh župnijah stekli slovesni verski obredi, na Opčinah pa so, kot vsako leto, poskrbeli tudi za kulturno točko. V nedeljo, 22. avgusta, je bil namreč v domači cerkvi koncert, ki sta ga oblikovala sopranistka Olga Gracelj in organist Milko Bizjak.

SSK O POLOŽAJU MANJŠINE V POKRAJINI

SOLIDARNOST VREMCU IN DRUGA AKTUALNA VPRAŠANJA

Izvršni odbor Slovenske skupnosti je na svoji redni seji obravnaval nove izzive v zvezi s položajem naše manjšine v tržaški pokrajini.

Glede odstavitve svetovalca Vladimirja Vremca, o kateri, piše v tiskovnem sporočilu, je pred kratkim sklepal brez vsake poglobitve in osnove tržaški pokrajinski svet, izraža SSK solidarnost in podporo svojemu svetovalcu in napoveduje obrambo njegovih pravic na vseh ravneh, saj bo v kratkem tudi vložila priziv na Deželno upravno sodišče.

Nadalje je izvršni odbor SSK izrazil svoje nasprotovanje nameri naravovarstvenih organizacij, ki predlagajo spremembo deželnega zakona o parkih, v smislu, da bi vključile današnji medobčinski park in kraške vasi v popolne rezervate brez jamstva o razvoju in gmotni podpori za lastnike. To bi pomenilo popolno vinkulacijo celotne-

ga narodnostnega teritorija, ki so ga itak državna, deželna in občinske uprave ta desetletja onesposobile in dejansko odvzele zakonitim lastnikom, kar je povzročilo ogromno škodo naši manjšini. SSK meni, da bi morale oblasti danes kvečjemu odpraviti omejitve lastnine naših ljudi in dovoliti njeno uporabo, ki bi bila bolj smotrna od tiste, ki jo predvidevajo razni odbori in organizacije, ki nimajo čuta za položaj tukajšnjih prebivalcev, saj vidijo Kras le kot prostor, ki mora biti na razpolago za prosti čas prebivalcev mesta.

Končno je izvršni odbor SSK obsodil vandalska dejanja, ki so oskrunila obeležja in spomenike padlim v boju proti nacifašizmu. Tako je svetovalac Šavron med sejo miljskega občinskega sveta obsodil dogodek, ki se je pripetil v tem kraju, za katerega je župan Dipiazza rekel, da gre za navadno "otročarijo" (ragaz-

zata), namesto da bi sam obsodil kazniv dejanje, ki se je pripetilo v njegovi občini. SSK je mnenja, da se podobna dejanja dogajajo že desetletja in so zanje odgovorne vedno ene in iste organizacije in osebe; zato poziva sile javnega reda in še posebej kvesturo in prefekturo, naj enkrat staknejo krivce, ki so jim znani. Obenem pa opozarja, da se pojem "otročarije" za kazniva dejanja proti odporniškemu gibanju in Slovincem širi med krajevnimi oblastmi, saj je bilo tako pred časom na prefekturi za študentko, ki so jo pretepli v lokalu v ul. Ginnastica, sedaj pa se s tem izraža tudi miljski župan Pola svoboščin. SSK vabi oblasti, da ne ustvarijo ozračja, ki bi podpiralo storilce teh dejanj, in da obsodijo vsak izraz nestrpnosti do tukaj živčih ljudi in do človeških, političnih in zgodovinskih vrednot.

51. MARIJANSKI SHOD NA OPČINAH

V nedeljo, 12. septembra, bo na Opčinah že 51. Marijanski shod, ki ga bo vodil škof vikar za tržaške Slovence msgr. Franc Vončina.

Shod se bo pričel ob 15.30 v openski župnijski cerkvi sv. Jerneja, od koder bo ob 16. uri krenila procesija po vasi. Procesiji bo sledila maša na prostem za opensko cerkvijo. Sicer pa se bo obhajanje shoda, ki bo letos nosil geslo škofa Antona Martina Slomška *O mati Sina božjega, Marija, bodi z nami!*, začelo že v petek, 10. septembra, ko bo v dvorani Finžgarjevega doma na Opčinah ob 20.30 predavanje dr. Stanka Janežiča na temo *Slomšek, luč na svetilniku*. V soboto, 11. septembra, pa bo ob 20.30 v cerkvi sv. Jerneja koncert Marijinih in Slomškovih pesmi, ki ga bo oblikoval Združeni zbor ZCPZ iz Trsta pod vodstvom Edija Raceta.

OD 8. DO 14. AVGUSTA V V ROGAŠKI SLATINI

USPEL POLETNI SEMINAR V ORGANIZACIJI ZCPZ

Poročilo o letošnjem poletnem seminarju Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta, ki so ga priredili v dneh od 8. do 14. avgusta v zdravilišču v Rogoški Slatini, naj začnemo z mislijo škofa Antona Martina Slomška, tega velikana zelene Štajerske, ki bo v kratkem razglašen za blaženega in ki pravi: "Slajše reči na svetu ni, kakor je pesem lepa". V tem prepričanju delujejo tudi organizatori in pevci cerkvenih zborov na Tržaškem in razveseljivo je, da se je letošnjega seminarja udeležilo, vključno z nekaterimi družinskimi člani, okrog 110 ljudi. Glavnino so sestavljali pevci, saj je vsak dan v kristalni dvorani Zdraviliškega doma vadil 70-članski pevski zbor, v župni cerkvi sv. Križa pa je pod mentorstvom prof. Angele Tomanič vadilo 11 organistov. Pevski del seminarja so oblikovali prof. Pija Brodnik, ki je bila odgovorna za vežbanje dihalne tehnike in oblikovanje glasu, ter še župnik na Ravnici pri Sveti gori Lojze Kobal in prof. Tomaž Simčič iz Trsta. Koprski dekan g. Lojze Kržišnik pa je tudi letos, in sicer na dan sončnega mrka, spregovoril o vlogi petja v liturgiji in posebej poudaril željo, da bi cerkveni zbori predstavljali pevsko jedro, ki bi celotno občestvo, zbrano v cerkvi, vabilo k slavljenu Boga in torej globlji občutki praznične svetosti. Poudaril je zato potrebo, da bi prišlo do navajanja vernikov k sodelovanju pri petju. Raznih pobud med seminarjem sta se udeleževala tudi ravnatelj Slovenskega pastoralnega središča v Trstu msgr. Marij Gerdol in bazovški župnik g. Žarko Škerlj.

Prisotni pevci cerkvenih zborov od Milj do Devina so med seminarjem vadili nekaj mašnih delov v uglasbitvi U. Vrabca in M. Tomca ter pesmi L. Bratuža, V. Vodopivca, Trošta, Kosija in še katero. Pridobljeno znanje pa so predstavili med slovesno zaključno mašo, ki jo je v petek, 13. avgusta, v župni cerkvi v Rogoški Slatini daroval mariborski nadškof msgr. Franc Kramberger ob somaševanju g. Gerdola in domačega župnika g. Kraševca. Škof Kramberger je med svojo homilijo izrazil veliko veselje, da se tržaški cerkveni pevci leto za leto zbirajo na seminarjih in tako utrjujejo ne le svoje pevsko in glasbeno znanje, ampak tudi ustvarjajo tesnejšo skupnost. V tem smislu je škof pohvalil vlogo, ki jo ima Zveza pri organiziranju in koordinaciji teh zborov in pevcev. Z velikim žarom je nato spregovoril o bl. škofu Antonu Martinu Slomšku in pomeni, ki ga ima za celoten slovenski narod. Maši je sledil krajši, a lepo zaokrožen koncert, ki so ga oblikovali so-

pranistka Pija Brodnik, flautist Andrej Brodnik, violinist Iztok Cergol in organistka Angela Tomanič.

Svoj večer so imeli tudi udeleženci orgelskega tečaja. Prof. Angela Tomanič, ki sicer prihaja na Tržaško tudi med šolskim letom, je imela tokrat kar zahtevno delo. Med vpisanimi so bili namreč tudi začetniki, taki, ki so prvič sedli za orgle. Ob teh pa še nekaj bolj izkušenih. Znanje, ki so si ga pridobili med tečajem, so prikazali v četrtek, 12. avgusta, ko so nastopili v župnijski cerkvi v Rogoški, v cerkvi, ki jo je le nekaj tednov pred smrtjo posvetil mariborski škof Slomšek. Predstavili so zelo raznolik program, od najbolj znanih Riharjevih ali Hladnikovih cerkvenih pesmi do zanimivih rokopišnih krajših skladb, ki so jih našli na otoku Krku ali v ljubljanski frančiškanski cerkvi do zahtevnejših skladb, ki so jih napisali D. Zippoli, J.S. Bach ali T. Dubois. Vsekakor pa so s svojo prisotnostjo in nastopom prav ti mladi potrdili pravilnost izbire ZCPZ, da skrbi

za vzgojo novih organistov, ki naj se postopoma vključijo v redno delo po naših župnijah.

Organizatorji so tudi letos poskrbeli za nekaj izletov, ki so bili prostovoljnega značaja. V torek, 10. avgusta, jih je pot vodila na Sladko goro, kjer je ena najlepših baročnih cerkva v Sloveniji, in nato v Studenice ter na Ptujsko goro (na sliki). Naslednjega dne so si po jutranjih vajah in predavanju seveda ogledali sončni mrk, popoldne pa šli z avtobusom na Ponikvo in do Slomškove rojstne hiše ter si ogledali spomenik skladateljev Ipavcev v Šentjurju, nato pa so se podali še na Dobje, od koder je bil doma zadnji gročanski župnik, g. Janez Zalokar, ki je tam tudi pokopan. V tamkajšnji cerkvi smo imeli spominsko mašo za rajno odbornico, prof. Elvi Slokar, in druge rajne člane ZCPZ. Naslednjega dne, pred nastopom organistov, pa mašo z adušno za prof. Nado Pertot, ki je rada in velikokrat pomagala Zvezi pri raznih njenih pobudah.

Udeleženci seminarja so tudi izpolnili posebno anketno o delovanju cerkvenih zborov in same Zveze. Zbrani podatki so zelo zanimivi in spodbudni in bi jih kazalo obdelati ter objaviti posebej. Vsi udeleženci seminarja pa so seveda lahko izkoristili zdraviliško ponudbo in imenitne baze, tako da tudi zabave ni manjkalo. Posebno doživetje je bilo večerno petje na balkonu pred Zdraviliškim domom, ko so se vrstile ob spremljavi harmonike gospe Ide Bitežnik ljudske in ponarodele pesmi kar ena za drugo v veselje pevcem in tudi številnim mimoidočim, med katerimi je bilo največ Italijanov, ki so petju radi prisluhnili.

TP

PRAZNIK V NEDELJO, 12. SEPTEMBRA

ŠESTDESETLETNICA KAPELICE KRALJICE MIRU NA KATINARI

Mnogo je na Tržaškem cerkva, kapelic in znamenj, posvečenih Mariji Kraljici in Materi Božji. Ena izmed teh, na katero so slovenski katinarski farani še posebno navezani, pa je kapelica Kraljice miru. To je lepo in urejeno obeležje, ki ga zasledimo pod križiščem na poti, ki vodi od Katinare proti Rovtam. Domačini mu že celo stoletje pravijo kar "pri Spetiču".

Kapelico je sezidal domačin, pokojni Marčelo Nadlišek v letu 1939, pred izbruhom druge svetovne vojne v zahvalo, da mu ni bilo treba, kot mnogim našim fantom, v vojno z Abesinijo 1935. leta. Posvečena je bila Kraljici miru, saj so bili to za naše kraje črni časi, ki so nam prinašali izseljevanje, razdejanje, sovraštvo in smrt, od začetka stoletja tja do konca druge svetovne vojne in po njej. Nadlišku gresta seveda drag spomin in zahvala, da je znal v svoji skromnosti, a obenem požrtvovalnosti, zapustiti svojim ljudem to lepo obeležje in tako izpričati ne samo svojo trdno vero, ampak tudi narodno pripadnost.

V septembru leta 1939 je kapelico blagoslovil tedanji škof Santin. Koliko je častilcev Kraljice miru na Katinari, pričujejo debele spominske knjige s skoraj 26.000 podpisov in prošnjami, ki jih hrani ga. Berta Nadlišek, pokojnikova

žena. Po moževi smrti sama skrbi za kapelico. V knjigah med drugimi razberemo imena škofov Santina, Cocolina, Bellomija in Piriha, mnogih duhovnikov, misijonarjev ter preprostih obiskovalcev, ki so se za trenutek zazrli v to znamenje.

Preden je bila Katinara preplavljena s cementom, divjimi gradnjami, neprimernimi posegi in prometom, je vsako nedeljo po 8. septembru potekala procesija, in sicer od cerkve sv. Trojice do kapelice Kraljice miru, kjer je bila maša. Dekleta so v narodnih nošah nosile kip Matere Božje. Spremljale so jih deklice v belih oblekah, skavti, cerkveni pevski zbor ter godba na pihala. Procesija se je tako opustila in ostala je le sv. maša.

60-letnico posvetitve kapelice Kraljice miru bo župnija sv. Trojice na Katinari praznovala v nedeljo, 12. septembra, ob 9.30 s procesijo od cerkve do kapelice, kot pred leti. Tam bo ob 10. uri sv. maša. Daroval jo bo škof vikar za slovenske vernike msgr. Franc Vončina.

Zbrali naj bi se v čim večjem številu, saj je mir za vse nas še vedno dragocena pridobitev s priprošnjo Kraljici miru, naj nam pomaga zasenčiti marsikatero bolečino, z upanjem, vero, odpuščanjem in, zakaj ne, tudi optimizmom.

O. PEČAR

VIŠEK NA REPENTABRU

GORIŠKA KRAŠKA NOŠA PRVIČ NA KRAŠKI OHCETI

V nedeljo, 29. avgusta, je Kraška ohcet doživela svoj vrhunec, saj sta si ženin in nevesta letošnjega kraškega para izrekla usodni "da" v cerkvi na Repentabru. Letos je bil prvič poročni par oblečen v narodno nošo z goriškega Krasa, saj sta mladoporočca Alenka Pahor in Luca Violin doma iz Tržiča.

Nedeljskega obreda in sprevoda se je udeležilo kakih 500 narodnih noš, sicer pa so tudi letos obredi Kraške ohceti potekali po ustaljenih starih običajih. Po poroki je bil tradicionalni "žvacet" v restavraciji Furlan, nakar sta sledila predaja neveste v Kraški hiši in poročno kosilo. Ženin in nevesta pa sta zatem začela ples na vaškem trgu v Repnu.

Tudi prejšnje dni je vse potekalo po ustaljenih tirnicah. V sredo, 25. avgusta, so ponovno odprli obnovljeno Kraško hišo (na vaškem trgu je bil potem koncert Godbenega društva Prosek), v četrtek,

26. avgusta, je bila na sporedu fantovska oz. deklščina, ki jima je sledil zadnji ples v "ledih stanu", v petek, 27. avgusta, pa so fantje zapeli nevesti podoknico, ženin pa je moral po lestvi v nevestino sobo kljub nasprotovanju bodoče tašče. V soboto, 28. avgusta, je potekal prevoz "bale" (nevestine dote) na ženinov dom, v nedeljo, 29. avgusta, pa je bila, kot že rečeno, poroka. Poročno mašo je daroval repentabrski župnik Tone Bedenčič, obred pa je obogatilo petje Mirjam Pahor ob orgelski spremljavi Marka Vuka. Vsak večer je bil na vaškem

trgu tudi ples ob zvokih priznanih zamejskih ansamblov.

Tudi letos so Kraško ohcet, ki sta jo kot vedno priredili zadržana Naš Kras in kulturno društvo Kraški dom, spremenjale razstave umetne obrti, razstava in pokušnja ustekleničenih vin DOC, fotografska razstava Repen in Kraška hiša skozi desetletja in tradicionalne osmice. Letos pa je Art Gallery 2 uspešno organizirala slikarski ex tempore za Trofejo Kraška ohcet 99, na katerem so nastopili umetniki vseh umetniških smeri pa tudi kiparji in grafiki z obeh strani meje.

BAZOVIŠKI JUNAKI

SVEČANOSTI OB 69-LETNICI USTRELITVE

V ponedeljek, 6. septembra, bo poteklo devetinšestdeset let od ustrelitve štirih junakov - Ferda Bidovca, Zvonimira Miloša, Franja Marušiča in Lojzeta Valenčiča - s strani italijanskih fašističnih oblasti na bazovski gmajni.

Tudi letos je Odbor za proslavo bazoviških junakov priredil vrsto spominskih svečanosti, ki se bodo pričele na predvečer ustrelitve, se pravi v nedeljo, 5. septembra, ob 19. uri, z mašo zadušnico v župnijski cerkvi v Bazovici. Priložnostni govor bo imela Fulvia Premolin, podžupanja občine Dolina. Na dan ustrelitve, v ponedeljek, 6. septembra, bo ob 11. uri slovesno polaganje vencev na pokopališču pri Sv. Ani v Trstu (zbirališče ob 10.45 pred glavnim vhodom na pokopališče).

V petek, 10. septembra, bo ob 16. uri spominska svečanost ob spomeniku v Prešernovem gaju v Kranju v priredbi tamkajšnje občinske uprave. V nedeljo, 12. septembra, bo ob 15. uri osrednja svečanost ob spomeniku na gmajni pri Bazovici. Isti dan bo tudi spominski pohod v organizaciji Športnega združenja Sloga. Sloga bo tudi priredila mednarodni turnir za pokal Bazoviških junakov, ki bo v soboto, 18., in nedeljo, 19. septembra.

OBVESTILA

SLOVENSKO STALNO gledališče. René Clair, *Sladke šibkosti žena* v režiji Dušana Mlakarja. V nedeljo, 5. septembra, ob 18. uri v Kulturnem domu na Proseku.

SINDIKAT SLOVENSKE šole obvešča, da je od torka, 10. avgusta, na oglasni deski tržaškega pokrajinskega šolskega skrbništva objavljen razpis izrednega natečaja za doseg usposobljenosti za poučevanje na slovenskih osnovnih šolah in otroških vrtcih. Prošnje sprejema tržaško šolsko skrbništvo do 9. oktobra t.m. Informacije nudi urad Sindikata slovenske šole, ul. Carducci, 8, 34133 Trst, telefon/fax št. 040-370301.

SINDIKAT SLOVENSKE šole obvešča, da je od 27. julija objavljen na oglasni deski Deželnega šolskega urada razpis izrednega natečaja za doseg habilitacije za poučevanje na slovenskih nižjih in višjih srednjih šolah. Prošnje sprejema pristojni Pokrajinski šolski urad (Trst ali Gorica) do 25. septembra 1999. Informacije nudi urad SSŠ.

V PONEDELJEK, 6. septembra, bo vsakoletno goriško-tržaško romanje na Barbano. Iz Trsta bo odpeljal tja en avtobus tudi z Oberdankovega trga ob 7. uri. S tem se bomo peljali popoldne tudi v Log pri Vipavi in v Vipavo. Kdor bi hotel z nami, naj telefonira na tel. št. 040-220332.

DAROVI

ZA CERKEV v Nabrežini: Rudež 40.000 lir; Piloti 35.000; Sonzogno 100.000; od šolske prireditve 65.000;

Pena 50.000; Pertot V. 50.000; Ciabatti 35.000; Pupis 35.000; N.N. Sesljan 500.000; Opat 100.000; Kobal 65.000; Radovič 35.000; Trobec 50.000; Gruden M. 85.000; N.N. 50.000; Vignini U. 250.000; Grilanc 35.000; ob rojstnem dnevu B.B. 200.000; Caharija 35.000; Pertot 35.000; Pangos 35.000; v spomin na drago Nado Pertot darujejo njene soletnice Vera, Bruna in Frida 150.000; mons. Oskar Simčič 200.000 tudi v spomin na Nado Pertot; prav tako darujejo v njen spomin Vera in Zdravko 100.000; Marko Udovič tudi 100.000; ob poroki Viviane Zaccaria in Maura Nordia 300.000; bolniki 180.000; Kakeš 100.000; ob pogrebu Nade Pertot 300.000; Legiša 20.000; Pahor 35.000; Rudež 20.000 lir.

ZA KARITAS: namesto cvetja na grob Franciju Kuretu daruje N.M. 20.000 lir; B.S. 20.000 lir; N.N. 10.000 lir.

ZA NOVI glas: v spomin na prof. Nado Pertot daruje Laura Abram 50.000 lir.

V SPOMIN na prof. Nado Pertot darujeta Tatjana in Antek Terčon 100.000 lir za Zdraviliški dom Via di Natale v Avianu.

ČESTITKE

SVETOIVANSKA ŽUPNIJSKA SKUPNOST izreka svojemu rojaku in bivšemu predsedniku odbora Marijinega doma **MSGR. MARIJANU ŽIVICU** iskrene čestitke ob 80. življenjskem jubileju in mu vošči še mnoga leta.

NABREŽINA / VRSTA PRIREDITEV

PRAZNOVANJE SV. ROKA

V tednu pred godom sv. Roka je uspela občinska prireditev *Morje in Kras na trgu* z različnimi koristnimi in prijetnimi predstavami na glavnem trgu in v stari vasi. Prava šagra je bila v nedeljo po godu našega zavetnika, 22. avgusta. Letos je poglobil in popestril mašo letošnji solkanski novomašnik Simon Vendramin, ki je v prostem govoru priporočal zgledno krščansko življenje. Cerkveni zbor je pod vodstvom Alme Sedmak lepo pel glavne dele maše v latinščini, drugo pa dvojezično. Številno evharistično procesijo po vasi so spremljali petje, nabrežinska godba, narodne noše in ubrano prikrivanje. Pred blagoslovom pred cerkvijo smo trikrat za-

peli *Te rogamus, audi nos* (Prosimo te, uslihi nas) za vse potrebe, v obeh jezikih. Po zahvalni pesmi smo se radi ustavili pod lipo ob dobri postrežbi, ki so jo pripravile naše gospodinje.

Po večerni maši je nastopila nabrežinska godba s koncertom domačih in tujih skladb, tudi z modernimi vižami. Številne godbenike je izvrstno vodil Sergio Gratton. Sledilo je nagrajevanje za najlepši cvetlični balkon: nagrade so prejele družine Peric, Gruden in Pacelli. Za konec je bil bogat srečolov v korist potresencem v Turčiji. Z željo po prihodnjih praznovanjih v slogi izrekamo vsem sodelujočim iskreno zahvalo.

BB

DEJAVEN V KULTURI IN ŠPORTU

UMRL JE DR. VINKO SUHADOLC

V sredo, 25. avgusta, je v Trstu umrl pravnik in šolnik dr. Vinko Suhadolc. Pogreb je bil v petek, 27. avgusta, na Opčinah, kjer je pokojnik živel. Pogrebni obred je opravil openski župnik in dekan Zvone Štrubelj, pela sta cerkveni zbor Sv. Jernej in moški zbor Tabor, poslovilne besede pa sta izrekla dr. Ivan Artač in Jaap Boersma.

Prof. Vinko Suhadolc se je rodil leta 1916 na Šujici pri Dobrovi blizu Ljubljane. Osnovno šolo je dokončal na Dobrovi, klasično gimnazijo pa v Ljubljani, kjer je leta 1939 tudi diplomiral na pravni fakulteti. Leta 1942 je dosegel tudi doktorat. V vojnih letih 1941-1945 je služboval kot notarski pripravnik na sodišču in kot bančni uradnik v Ljubljani. Leta 1945 je prišel v zamejstvo, kjer je od leta 1945 do 1948 poučeval najprej na osnovni šoli v Doberdolu, kjer je vodil tudi večerne tečaje slovenščine za pošolsko mladino. Poučeval je tudi na šoli pri Sv. Ani v Trstu. V letih 1948-1958 je poučeval na raznih slovenskih nižjih srednjih šolah na Tržaškem: na Katinari, v Rojanu, na Opčinah in pri Sv. Jakobu. Po

tem je deloval v privatni službi do upokojitve leta 1976. Rajni prof. Suhadolc se je kmalu naselil na Opčinah, kjer je, kot že rečeno, živel dolga desetletja do smrti.

Pokojnik se je tudi dejavno vključil v kulturno in športno življenje Slovencev na Tržaškem. Tako je bil več let član Radijskega odra v Trstu in je za Radio Trst A prevedel več iger iz angleščine in italijanščine. Ravno tako je bil dejaven na športnem področju, in sicer v openskem športnem društvu Polet, kjer je bil več let član nadzornega odbora.

Ob težki izgubi naj gre ženi gospe Krasulji, otrokoma dr. Petru in dr. Ivani ter ostalim svojcem najgloblje sožalje tudi s strani našega lista.

LITERARNI NATEČAJ TRIESTE: ETNIEPOESIE

V začetku avgusta so v Trstu predstavili drugo izvedbo literarnega natečaja *Trieste: EtniePoesie*, ki ga prireja združenje za kulturne pobude AltaMarea v sodelovanju s tržaško družbo za turistično promocijo in pod pokroviteljstvom občine. Gre za drugo izvedbo natečaja, ki se je lani poimenoval po Pablu Nerudi in ki ga je ob tisti priložnosti zmagal naš kolega Jurij Paljk.

Natečaj *Trieste: EtniePoesie* je namenjen poeziji (s prihodnjim letom bodo prišli v poštev tudi romani), ki je nastala oz. ki nastaja znotraj različnih tržaških komponent (italijanske, slovenske, grške,

ZMAGOVALCI ŠTIPENDIJ ČASNIKARSKKE ZBORNICE F-Jk

Časnikarska zbornica za F-Jk je razglasila zmagovalce letošnje štipendije, ki jo je razpisala skupno z ustanovo SMAU. Zmagovalci so Fabrizio Intravaia iz Montreaula in Roberto Micalli iz Trsta za področje tiska ter Maria I. Romano iz Toronta in Marco Tempo iz Vidma za radiotelevizijska sredstva obveščanja.

srske, židovske, hrvaške idr.). Zato je odprt vsem avtorjem katerekoli narodnosti, ki se ga želijo udeležiti. Leti bodo morali odposlati svoja dela do 30. septembra 1999 na naslov: *Trieste EtniePoesie* c/o Azienda di Promozione Turistica di Trieste, Via/UL. S. Nicolò, 20, 34100 Trst. Dela so lahko napisana v izvorniku z italijanskim prevodom. V sekciji za objavljeno poezijo se lahko prijavi največ dve deli, ki nista bili objavljeni pred letom 1994. Glede še neobjavljene poezije se lahko pošlje najmanj pet do največ deset pesmi. Kdor se name-rava prijavit na natečaj, mora tudi plačati 30.000 lir na račun: AltaMarea-iniziativa culturale - Banco Ambrosiano Veneto - Agenzia di Via Flavia - C/C n. 99/29 - ABI 3001 - CAB 02204. Zainteresirani lahko dvignejo razglas o natečaju v knjigarnah Borsatti, Italo Svevo, La Fenice, La Bancarella, Cappelli, Einaudi, Minerva, Nuova Universitas, Tergeste, Nero su bianco. Za informacije sta na razpolago telefonski številki 040 569234 in 0347 2112218.

9

ČETRTEK
2. SEPTEMBRA
1999

DOKUMENT IZ VATIKANA

IMENOVANJE GORIŠKEGA NADŠKOFA

Na tem mestu objavljamo v celoti tekst uradnega dokumenta, s katerim papež Janez Pavel II. imenuje msgr. Dina De' Antonija za goriškega nadškofa in metropolita. (Ured.)

Janez Pavel, škof, služabnik božjih služabnikov, ljubemu sinu Dinu De'Antoniju, do sedaj generalnemu vikarju škofije Chioggia, pozdrav in apostolski blagoslov.

Nadvse odgovorna služba Najvišjega Pastirja, ki Nam je bila po Božjem sklepu zaupana, med mnogim drugim zahteva tudi, da s posebno skrbjo na čelo izpraznjenim škofijam postavimo primerne škofofe. Ker želimo vodstvo slavne goriške metropolitanske Cerkve, ki se je z odpovedjo častitljivega brata Antona Vitala Bommarca izpraznilo, zaupati novemu Nadpastirju, menimo, da si Ti, ljubi sin, ozaljšaš z izpričanimi vrtilinami, primeren, da le-to prevzameš. Zatorej Te, na predlog Kongregacije za škofofe, z najvišjo apostolsko

oblastjo imenujemo za goriškega nadškofa metropolita in Ti priznavamo pravice ter nalagamo dolžnosti, ki tej službi pripadajo. Dovoljujemo, da Te lahko zunaj mesta Rima, upoštevajoč liturgične predpise, posveti kateri koli katoliški škof. Še prej pa boš moral podati izpoved katoliške vere in običajno prisego zvestobe Nam in Našim naslednikom; prvo pred kardinalom prefektom omenjene Kongregacije; drugo pred kardinalom protodiakonom. Naročamo Ti, da o tem pismu obvestiš svoje duhovnike in vernike, katere spodbujamo, naj Te blagohotno sprejmejo in se s Teboj povežejo. Končno, ljubi sin, zato prosimo, po priprošnji Device Marije, darov Duha Tolažnika, ki naj Ti pomagajo tako voditi Tebi izročene vernike, da bodo le-ti napredovali v krščanskih krepostih, zlasti v veri, upanju in ljubezni za dobrobit ne le Cerkve, marveč tudi človeškega rodu, saj, kakor je napisal Naš prednik blagega spomina papež Pij XI., "tudi zgodovina jasno priznava, da, koliko bolj cvetijo med ljudstvom plemenite kreposti, ki jih poraja ali pospešuje vera, toliko bolj se uveljavlja in napreduje človeška omika" (AAS, 28, 1936, str. 231). Milost in Božji mir bodita s Teboj in z Nam predrago goriško katoliško skupnostjo.

Dano v Rimu, pri Svetem Petru, 2. dan meseca junija, v Gospodovem letu 1999, v 21. letu Našega papeževanja.

JANEZ PAVEL II. PP.
MARCEL ROSSETTI,
APOSTOLSKI PROTONOTAR

ZA PRIHOD NOVEGA NADŠKOFA

Pred kratkim se je spet sestel odbor za sprejem novega nadškofa msgr. Dina De' Antonija, ki mu predseduje generalni vikar msgr. Cabass. Na seji je bil določen podroben spored slovesnosti ob prihodu goriškega nadpastirja, ki bo v nedeljo, 26. septembra. Nadškof bo prišel v Gorico v nedeljo popoldne po kratkem postanku v oglejski baziliki. V goriški stolnici bo nato uradna umestitev skupno s slovesno mašo, pri kateri bo sodeloval tudi slovenski pevski zbor. Podrobneje bo mo seveda še poročali.

JUBILEJ S. ADOLORATE (ANICE) DEVETAK

V nedeljo, 29. avgusta, je na Mirenskem Gradu potekala občutena slovesnost. Sestra notredamka Adolorata (Anica) Devetak, po rodu iz Mirna, je svojo 75-letnico rojstva obhajala tako, da je potovala k Zalostni Materi Božji na hribu nad rojstno vasjo in se udeležila zahvalne maše. Na slovesnost so prišli tudi številni sorodniki, sosede ter mnoge prijateljice iz mladih let. Maševal je redovničn brat Jurij Devetak, sicer redovnik lazaris, ki deluje v Ljubljani. Ob njem je somaševal prav tako lazaris Peter Žakelj, ki je pred kratkim prišel na novo službeno mesto na Mirenski Grad, kjer bo odgovoren za Gnidovčev dom duhovnih vaj. Prisotni so med zahvalno mašo sodelovali z ljudskim petjem ob orgelski spremljavi, slišali pa smo tudi Schubertovo Ave Marijo.

Po maši so prisotni pevci moškega zbora svoji rojakinji

v čast pred cerkvijo zapeli še znano zdravico *Zadoni nam*, nato pa so se gostje podali v jedilnico bližnjega samostana sester usmiljenk. Tu je v imenu Mirencev spregovorila redovničina prijateljica, upokojena učiteljica Stana Faganeli. Vsem prisotnim se je zahvalila sama slavljenska, sestra Adolorata, ki je obudila nekaj spominov na svoj vstop k notredamkam v Gorici; izučila se je za učiteljico in je ta poklic opravljala do pred nekaj let.

Sestra Adolorata (Anica) Devetak je k notredamkam v Gorici vstopila leta 1947, tu je položila tudi zaobljube in v tem samostanu prebiva še danes. Širša javnost jo pozna tudi po tem, da je zadnja leta več romarskih sezon opravljala službo zakristanke na Svetih Višarjah.

Voščilom se z veseljem pridružuje tudi naš list. (URED.)

VPISI OB NOvem ŠOLSLEM LETU

V NOVEM ZANOSU

Po poletnem oddihu se radi zazremo v številke novih vpisov v slovenske otroške vrtnice in osnovne šole, da izmerimo življenjski utrip našim šolam in manjšinski prihodnosti. Didaktični ravnateljstvi za goriško in doberdobsko območje sta nam posredovali podatke za novo šolsko leto. Številke potrjujejo, da krivulja obiskovanja prvostopenjskih šol ni le zdržala, ampak kaže glede skupnih podatkov pozitivno rast. To velja za osnovne šole, ki spadajo pod goriško ravnateljstvo (obiskovalo jih bo 10 učencev več kot lani) in za vrtnice doberdobskega ravnateljstva (17 otrok več kot lani). Presenetljivo je število malčkov v Romjanu, tem bolj, ker ni dokončno. Prav v teh dneh se namreč še drugi starši odločajo za vpis svojih otrok v ta vrtnice na robu slovenstva, ki doživlja zadnja leta zanimiv narodni in kulturni prerod. Tudi za druge vrtnice je možen še kak dodaten vpis v zadnjem trenutku.

V številkah pa izgleda stanje takšno. Slovenske vrtnice goriškega okrožja bo obiskovalo skupno 139 malčkov (lani 142), ki se bodo tako porazdelili:

1. LETNIK 99/00	98/99	SKUPNO	99/00	98/99
ul. Brolo	17	14	47	47
ul. Fabiani	9	18	33	38
Štandrež	13	8	27	21
Pevma	9	10	19	24
Krmin-Plešivo	5	2	13	12

Tem podatkom je treba dodati še otroke števerjanskega vrtnice, ki ga samostojno upravlja števerjanska občina, vodijo pa šolske sestre iz Zavoda sv. Družine. Malčkov bo skupno 11 (lani enako), prvi letnik bo obiskovalo 6 otrok (lani 3).

Osnovne šole goriškega okrožja bo obiskovalo skupno 200 učencev (lani 190). Porazdeljeni pa so takole:

1. LETNIK 99/00	98/99	SKUPNO	99/00	98/99
ul. Brolo	16	17	76	75
Štandrež	8	11	52	52
Pevma	12	7	44	37
Števerjan	3	4	16	13
Krmin-Plešivo	2	3	12	13

PRIJETNA DRUŠČINA TUDI NA SV. VIŠARJAH

IZLET "TRAVNIŠKEGA ZBORA" V KANALSKO DOLINO

Nedeljska slovenska maša ob deveti uri v baročni travniški cerkvi sv. Ignacija ima staro tradicijo. Včasih je službi božji, ki jo daruje že nad 35 let g. Stanko Jericijo, sledilo veliko število vernikov, na koru pa je mogočno donelo petje številnih travniških pevcev. Zadnja leta je žal, kot sicer po vseh drugih cerkvah, obisk vernikov precej bolj skromen in nekdanji pevski stebri že uživajo nebeški mir. Vendar prof. Andrej Bratuž vsako nedeljo vztrajno igra na orgle in okoli častitljivega staroste goriških pevcev go-

KRVODAJALCI: OBČNI ZBOR IN DAN ZPK

Združenje prostovoljnih krvodajalcev Sovodnje ob Soči vabi na redni občni zbor, ki bo v petek, 3. septembra. Prvo sklicanje bo ob 20. uri, drugo pa ob 20.30 v prostorih Kulturnega društva Skala v Gabrjah. V nedeljo, 12. septembra, pa društvo vabi na praznovanje Dneva krvodajalca, ki bo v prostorih KD Skala v Gabrjah.

spoda Maksa Komaca se je nabrala skupinica rednih pevki in pevcev, ki pojejo lepe stare tradicionalne mašne pesmi.

Nekatere travniške pevke in dva strežnika so se v nedeljo, 22. avgusta, odpravili na Sv. Višarje, da bi se poklonili višarski Kraljici, se ji zahvalili za prejete dobrote in ji goreče priporočili svojo življenjsko pot. Pevke so sodelovale pri maši, ki jo je daroval g. Dionisio Mateucig, v spovednici pa je bil g. Joško Kragelj. Sonce je prijetno gredo višarski vrh in zato so nekateri šli peš do svetišča in nazaj. Ker je bilo vreme ugodno, so pevke preživele dva lepa dneva v prenovljeni koči sv. Jožefa na Kozarici v Žabnicah. Povzpele so se do zavetišča Zacchi pod Poncami in uživale ob pogledu na mogočne gore. Ustavile so se tudi ob Belopeških jezerih. Ob koči sv. Jožefa so se pa sprehodile do bistrega potoka. Vesele in hvalne vsem, ki so s prostovoljnimi delom tako lepo obnovili kočjo, so se 24. avgusta vrnile v Gorico.

IK

V vrtnice doberdobskega didaktičnega ravnateljstva bo hodilo skupno 118 malčkov (lani 101).

1. LETNIK 99/00	98/99	SKUPNO	99/00	98/99
Doberdob	14	6	30	30
Sovodnje	4	5	19	20
Rupa	6	7	18	18
Romjan	21	19	51	33

V osnovne šole doberdobskega didaktičnega ravnateljstva pa bo hodilo skupno 132 učencev (lani prav toliko).

1. LETNIK 99/00	98/99	SKUPNO	99/00	98/99
Doberdob	10	12	51	49
Sovodnje	11	11	36	36
Vrh	1	3	15	18
Romjan	3	12	30	29

Po upokojitvi ravnateljice Nataše Paulin bo tudi doberdobsko področje vodila ravnateljica Mira Brajnik. Manjka namreč oseba, ki bi bila primerno usposobljena za prevzem tega odgovornega mesta. Ob tem dejstvu velja grenka pripomba, da se kot manjšina borimo za ohranitev vseh možnih obstoječih mest, ne uspemo ali pa s težavo pripravimo nadomestni kader.

Letošnje šolsko leto se bo za goriške osnovnošolce pričelo nekoliko prej, 8. septembra. Lani so se šolniki in starši v okviru avtonomije odločili, da bodo sprostiti sobote. Učenci bodo izpolnili število obveznih letnih ur z zgodnejšim pričetkom pouka in nekoliko podaljšanim dnevnim poukom. V šoli bodo od 8. do 13. ure, enkrat tedensko pa od 8. do 16.30. V šoli bodo tudi prvih pet sobot, s 23. oktobrom pa bodo ob sobotah lahko mirno pospali.

HARJET DORNIK

BOGAT SEPTEMBER V TRŽIČU

RAZSTAVA KRAŠKE OBRTI IN SREDNJEVROPSKI DUH

KRAŠKA OBRT IN FIGURATIVNA UMETNOST

V soboto, 4. septembra, ob 18.30, bo društvo Tržič v sodelovanju z občinsko upravo prvič organiziralo in odprlo razstavo z naslovom *Kraška obrt in figurativna umetnost*. Ta naj bi bila v Občinski galeriji Antiche mura v Tržiču, v ul. F.lli Rosselli (blizu stolnice). Razstava bo odprta do 15. septembra, vsak dan od 10. do 12. ure. V nedeljah, 5. in 12. septembra, bo odprta samo v jutranjih urah. Svoja dela bodo razstavljali slikar Oscar Beccia, kiparka Bogomila Doljak, kipar Livio Peric in slikar Ivo Petkovšek. Dela in umetnike bo na otvoritvi predstavil Jurij Paljk.

Dr. Ivo Petkovšek, Oskar Beccia in Livio Peric so domačini, vsi trije namreč bivajo v Ronkah. Doljakove pa ni treba posebej predstavljati, saj je znana po svojih delih širom po svetu; ukvarja se zlasti z lesom. Zadnja leta ji pri delu pomagata mož in sin, saj skupno upravljajo tvrdko Lesnica Bor v Nabrežini, kjer ima tudi stalno razstava. Livio Peric izdeluje kamnite izdelke. Najvažnejše njegovo dosedanje delo je nova cerkva v Selcah, tik ob desni strani ceste, ki pelje iz Doberdoba v Tržič. Vse kamnite obloge od

oltarja dalje so njegove umetnine. To je njegova prva razstava. Oscar Beccia, po poklicu priznan tiskar, se že od mladih nog ukvarja in zabava s slikanjem. Doslej je imel že več osebnih in skupinskih razstav. Ivo Petkovšek, po poklicu zobozdravnik, je poliedrični umetnik. Na razstavo v Tržič bo prinesel predvsem slike živih barv; sicer razstavlja vsepovsod na osebnih in skupinskih razstavah.

SREDNJEVROPSKI TRŽIČ

Istega dne, 4. t.m., bo ob 21. uri na Trgu Falcone Borsellino (za stolnico) vedno v prireditvi društva Tržič in v sodelovanju z občino srednjeevropski večer z naslovom *Srednjeevropski Tržič*. Nastopili bodo razni glasbeni ansambli iz Slovenije, Avstrije, Italije, Češke in Madžarske. Napovedovala bo Nikla Panizon. Obeta se res zabaven večer, zato so vsi vljudno vabljeni (vstop je prost). V primeru slabega vremena bo večerna prireditve potekala v telovadnici (Zelena telovadnica) v ul. Baden Powell, do katere se pride z ul. Valentinis (nasproti trgovine pohištva Selva).

Za morebitna pojasnila lahko kličete predsednico društva Tržič Bernardko Radečič na tel. št. 0339-5832592.

DVE POLETNI SREDIŠČI ZA OTROKE NA GORIŠKEM

MED PRIJATELJI SO SPROŠČUJOČI "DELOVNI" TEDNI PRIJETNEJŠI

IVA KORŠIČ

Marsikaterega otroka so avgustovski sončni žarki objemali pri morju ali pa ga poljubljali na razgreta lička v hribih; tiste pa, katerim so počitniški dnevi izven domačih sten že lep spomin, sta privabili v svoje okrilje poletni središči Štandrež v istoimenski vasi in Kratkočasnik v Sovodnjah, katerih bogate dejavnosti se iztekajo prav te dni.

**VESELI ŽIVŽAV
POD FARNIM ZVONOM
SV. ANDREJA**

Poletno središče Štandrež (na sliki) je že četrto leto oživelo na pobudo vaškega rajonskega sveta in štandreške župnije sv. Andreja, z njima sodelujejo še domača društva PD Štandrež in O. Župančič

ter Športno društvo Val. Finančno podporo je pa prispeval Svet slovenskih organizacij. Od 16. avgusta do 3. septembra preživlja približno trideset otrok, razdeljenih v dve skupini, jutra v prostorih osnovne šole. Prva dva tedna so se z otroki vsak dan dve uri mudili učiteljici Mirka Bric in Majda Zavadlav, ki sta že četrto poletje požrtvovalno namenili del svojih počitniških uric otrokom; zaman sta namreč upali, da ju bosta nadomestili mlajši delovni moči - očitno si tudi učiteljice ne želijo predčasne vrnitve v šolske učilnice.

Letos sta poleg šolarjev, s katerimi sta nekoliko osvežili priučeno šolsko znanje in jim pomagali pri pisanju poletnih na(d)log, - k sreči jih je bilo letos precej manj kot lani! - ki so jih "naložile" razne učiteljice, imeli ob sebi tudi malčke, ki bodo prvič prestopili šolski prag. Nje so nevsiljivo, igraje uvajale v prelepi svet črk in števil s primernimi vajami, ki bodo prvošolčkom nudile pogumnejši pristop k šolskemu delu. Tudi od letošnjih avgustovskih "učnih ur" bo ostal trajen spomin: glasilo. V prejšnjih brošurah so bili zbrani spisi na temo Naše počitnice, Knjige, Igre naših dedov in naših dni, letos pa bo zbrano gradivo zelo zabavno, saj nosi naslov *Za smeh in dobro voljo*. V njem bo smešnic in dovtipov na pretek. Kot ostala bo tudi to dobrodošlo doma in v šoli; zato veselo branje!

Bralci naj ne mislijo, da se otroci v štandreškem središču le potijo v učilnicah. Vsak dan imajo namreč pestre dejavnosti: telovadbo s športniki društva Val; v svet glasbe se podajajo s pevovodkinjama Marjo Feinig in Eldo Nanut; na odrske deske pa bi jih rada pritegnila članica dramskega odseka PD Štandrež Danijela Puia; morda ji bo to tudi uspelo z enodejanko *Dolgolasec*, ki jo je staknila v Pastirčkovem odru.

Ko odidejo učiteljice in vadiateljice, se obiskovalci središča rade volje prepuščajo vrsti mladih animatorjev - ti so iznajdljivi fantje in dekleta, študentje, ki se zbirajo v domači župnijski skupnosti -, z njimi se igrajo, rišejo, ustvarjajo z glino in se seveda od-

pravljajo na izlete. Bili so v pevmskem parku, pri Subidi, kjer so zajahali konje, v živalskem vrtu v Lignanu, na obisku pri gasilcih. Ob toplih dopoldnevih pa so se zabavali v župnijskem parku v bazenu, ki jim ga je posodila Skupnost družin Sončnica.

V sredo, 25. avgusta, jih je posnela kamera slovenskega programa deželne tretje mreže RAI. Prav tistega dne je slavila deseti rojstni dan Karol; seveda je bil tokrat zanjo res nepozaben praznik. Kaj so zapeli, kaj zanimivega in smešnega povedali ter prikazali, bomo lahko izvedeli iz oddaje oz. ponovitve, ki bo na sporedu 12. in 16. t.m.

RAZIGRANO POLETNO SREDIŠČE KRATKOČASNIK V SOVODNJAH

Pisani trakovi in velik napis opozarjajo mimoidoče, da se je letos poletno središče *Kratkočasnik*, ki ga že tretje leto - drugo v taki obliki - prireja Sklad Mitja Čuk v Sovodnjah, iz domače dvorane preselilo v svetle in bolj prikladne prostore vaške šole. Učilnice so se spremenile v preki-pevajoče delavnice. Okrog šestdeset otrok - od dveh do trinajstih let - iz Sovodnj, Gorice, Štandreža, Doberdoba, Gradišča, Moša se je od 9. avgusta zvrstilo v štirih tednih delovanja *Kratkočasnika*, ki bo svoja vrata domišljije zaprl v petek, 3. septembra, ko bo ob 16. uri zaključna akademija s predvajanjem videoposnetka in razstavo. Otroci so v prijateljski družini od jutra do sedemnajste ure. Skupaj ustvarjajo, malicajo, se igrajo, kosijo; prav nič se jim ne mudi domov. Živahna in prijazno zgovorna vodja-koordinatorka Damijana Češčut nam je povedala, da so malčki iz vrta, poimenovani Balončki, porazdeljeni v mini in maxi delavnicah, za kateri skrbijo animatorji Katja in Vanja Batistič in še sodelavka Tommasi Karin. Mali kratkohlavniki so že pripravili v raznih tehnikah najrazličnejše likovne in ročne izdelke; olepšali so kamne; del najlonske nogavice, napolnjen z zemljo in semeni, je postal glava možičlja, ki mu bodo prav kmalu zrasli bujni "lasje"; na slano testo so vsi odtisnili svoje pridne rokice... Za svoje umetninice so uporabili tudi odpadni material. Tega so se po-

služili še fantje-Zmajji - od tretjega razreda dalje - tisti iz prvega in drugega razreda so Metuljčki -, ki so v delavnici ročnih izdelkov pod vodstvom Francesce Bruno ustvarjali zapletene gradove, leteče zmaje, letala vseh vrst, balone, rakete, vzletno prog... V delavnici ročnih del pa so deklice-Čebelice z "matično" Mijo Češčut - ona je skrbelo tudi za telesno razgibanje - vneto šivale, sestavile pravcate viseče lesene lutke-račke, iz različnega materiala simpatične miške, slone, polžke, mlinčke na veter, posodice za svinčnike, copatke za očala, debelušaste hamburgerje, strahce, srčka za mamicine in še veliko drugih drobnih okraskov, ob katerih se opazovalcu kar zavrti v glavi, ker odražajo izredno bujno domišljijisko ustvarjalnost.

Poleg teh je bila zelo aktivna tudi likovna delavnica z Greto Pintar na čelu. Na stenah so visele risbe v raznih tehnikah, zanimivi kolaži s časopisnimi izrezi, iz blaga, portreti, karikature, lepiljenke, trganke... Nazadnje naj omenimo še novinarski kotiček, ki je očaral predvsem večje udeležence *Kratkočasnika*, saj so posamezne skupine napisale raziskave o zmajih, čebelah, metuljčkih in seveda o sončnem mrku, ki so ga otroci pričakali prav v središču. Ker se je v Sovodnjah mudila skupina potujočih igralcev z vozom, so z radovednostjo opisali še nje. Sicer pa je posamezna skupina vsak dan točno ob trinajstih pripravila radijsko oddajo s poročilom dneva, vremensko napovedjo, horoskopom in kratkim prikazom "pokaži, kaj znaš". Bili so seveda tudi na krajših izletih, med drugim v živalskem vrtu v Lignanu. Kot lani bo ob koncu izšlo glasilo središča, v katerem so poleg omenjenih pomagale še Marija Jusa, Valentina Kristančič, Erika Štekar in Martina Gereon.

GLEDALIŠKA SKUPINA ODER 90

se veseli
z mamico Eleno in
očetom Salvatorejem
ob rojstvu
malega IVANA.

ZAHVALA

Ob nenadni smrti našega dragega DOROTA LEBANA

se iz srca zahvaljujemo g. Stanku Jericiju, somaševalcem, Hermanu Srebrniču in pevcem za oblikovanje pogrebne maše, sorodnikom, prijateljem, znancem, ki so sočustvovali z nami in nam stali ob strani, darovalcem cvetja in v dobre namene ter vsem, ki so ga pospremili na božjo njivo in z molitvijo ali kakorkoli počastili njegov spomin.

Žena Mara, sinova Mauro z Nevjo in Dario s Ketty, brat Aurelio ter vnuki Simon Peter, Andrejka in Jasna
Gorica, 2. septembra 1999

ZAHVALA

Ob pogrebu pokojnega DRAGOTINA (DRAGIČA) KOVICA

se iskreno zahvaljujemo g. župniku Viljemu Žerjalu, pevcem zborov Rupa-Peč, M. Filej in Stmaver, darovalcem cvetja in v dobre namene ter vsem, ki so ga pospremili na zadnji poti.
Družina Kovic in Paoletti ter ostali sorodniki

VOŠČILO GORIŠKIM NOVOMAŠNIKOM

Trije slovenski goriški diakoni Družbe Jezusove

**Franček Bertolini, David Bresciani
in Mirko Pelicon**

bodo to soboto, 4. septembra, prejeli v cerkvi sv. Ignacija na Travniku mašniško posvečenje. Iz srca jim želimo veliko sreče in božjega blagoslova na novi življenjski poti in v njihovem duhovnem poslanstvu. NOVI GLAS

OBVESTILA

DIAKONI V Družbi Jezusovi David Bresciani, Mirko Pelicon in Franček Bertolini bodo posvečeni v mašnike v soboto, 4. septembra, ob 16. uri, v cerkvi sv. Ignacija na Travniku; skupno novo mašo pa bodo peli dan kasneje, v nedeljo, 5. septembra, vedno ob 16. uri, v cerkvi Srca Jezusovega v Gorici. Ker gre za izjemen dogodek, ga bo neposredno predvajal tudi Radio Glas (90,9 na Tržiškem, 91,9 na Krasu, 97,5 na Goriškem).

ZDRUŽENJE CERKVENIH pevskih zborov vabi ob posvečenju treh novih duhovnikov vse cerkvene pevce na skupno vajo v petek, 3. septembra, ob 20.30 v cerkvi sv. Ignacija v Gorici.

ROMANJE NA Barbano bo 6. sept. letos. Maša bo ob 11. uri. Do 10.45 bo priložnost za spoved. Ob 14.30 rožni venec; ob 15. uri litanije Matere Božje in blagoslov. Letošnje romanje bodo vodili vsi trije slovenski novomašniki iz Družbe Jezusove.

VNEDELJO, 12. septembra, bo v Zavodu sv. Družine v Gorici **duhovno srečanje za žene**. Začetek ob 9. uri, sklep s sv. mašo ob 18. uri. Srečanje bo vodil g. Jožko Kragelj. Vabljeni vse družbenice, gospodinje in družinske matere.

GOSERVIS-SLOVENSKO gospodarsko združenje Gorica vabi na **Gospodarski praznik 1999**, ki bo v Gostilni Koršič na Sovencu v Števerjanu v ponedeljek, 13. septembra, s pričetkom ob 19. uri. Večerjo bodo pripravile sledeče gostilne: Koršič iz Števerjana, Nanut iz Štandreža, Franc iz Sovodenj, Pri Miljotu iz Doberdoba, la Subida iz Krmina, Devetak z Vrha sv. Mihaela. Izbor vin bodo ponudili: člani zadruga Vinoteka Števerjanski griči, Wanda Gradnik. Glasba: Stefano Nanut (piano bar); humor in dobra volja: Vanka in Tonca; zborovske pesmi: Sovodenjska dekleta.

VSE PRIJAVLJENCE za dvodnevno romanje v Maribor na Slomškovo beatifikacijo 18. in 19. septembra letos obveščamo, da bo odhod avtobusa izpred cerkve na Travniku v Gorici ob 7. uri zjutraj, nato se bo avtobus ustavil v Jamljah, Štivanu, Sosljanu (7.30) in Zgoniku (7.45), nato bo odpeljal čez mejni prehod pri Fernetičih. Za prestop meje naj ima vsak udeleženec veljavno osebno izkaznico ali veljavni potni list. Doplačilo 85.000 lir poravnajte do 10. septembra letos na sedežu, kjer ste se vpisali. V ceno je vključeno potovanje, kosila in večerje ter "romarska oprema". Vstop-

nica za slovesno beatifikacijo je brezplačna. Pot nas bo vodila najprej k Luški Mariji v Brestanico, nadalje po Slomškovih poteh na Slom in Ponikvo ter v Maribor. Tu bomo imeli hotel v bližini prireditvenega prostora. Če se kdo misli odpovedati potovanju, naj takoj poišče namestnika ali nemudoma sporoči na upravi Novega glasa.

SCGVEMIL Komel obvešča, da je v teku vpisovanje v šolsko leto 1999/2000. Informacije nudi tajništvo v jutranjih urah. Stari gojenci lahko potrdijo vpis tudi telefonsko (0481 532163 ali 0481 547569). Pouk se bo začel 13. septembra letos.

DAROVI

ZA CERKEV v Gabrjah: N.N. z Vrha 200.000; Mirica ob blagoslovitvi nove gostilne v Rupi 50.000; N.N. 5.000; Dora Koron Florenin 10.000 lir.

ZA CERKEV v Rupli: nečaki družine Bressan v spomin na strica Dragiča 60.000; Ivo Kovic v spomin na brata Dragiča 100.000; Helena Kovic Koncut v spomin na brata Dragiča 100.000; Batišič Buzin 20.000 lir.

ZA CERKEV na Vrhu: N.N. 100.000; N.N. 5.000 lir.

ZA MISIJON p. Kosa: Ivo Kovic v spomin na brata Dragiča 100.000; N.N. Vrh 100.000; Nada Žerjal Zaghet v spomin na prof. Nado Pertot 50.000 lir.

ZASZO-Gorica: namesto cvetja na grob pok. Dorota Lebana darujejo Robert in Marko Markosig, Aleš Marcocij, Silvan Doljak, Vanek Bertolini in Fabio Viniš 300.000 lir.

ZIATA BARTOLI za slovensko Karitas in za potresence v Turčiji po 100.000 lir.

GM: VPIS ZA SEZONO 1999/2000

Glasbena matica deluje na Goriškem od leta 1962. Glavni sedež je v ul. Croce 3; podružnice delujejo v Sovodnjah, Štandrežu in Doberdoba. Sola nudi študij instrumentov (klavir, čembalo, kitara, harfa, violina, viola, viola da gamba, čelo, kontrabas, harmonika, kljunasta in prečna flauta, klarinet, oboa, fagot, saksofon, trobenta, pozavna, rog, tolkala, solopetje, predšolska glasbena vzgoja itd.) in stranskih predmetov (teorija in solfeggio, harmonija in glasbena zgodovina). Nova vpisovanja v šol. l. 1999/2000 so se začela od 30. avgusta. Za inf.: tel. št. 0481 531508 (od 10. do 12. ure).

11

ČETRTK
2. SEPTEMBRA
1999

SREČANJE TREH DEŽEL V TRŽIZMU

NOVO EVROPO GRADIMO S SKUPNIMI MOČMI IN NA KRŠČANSKIH TEMELJIH!

ERIKA JAZBAR

Srečanje vernikov iz treh dežel - Furlanije-Juljske krajine, Koroške in Slovenije - so letos priredili v Taržizmu (Tricesimo) v soboto, 21. avgusta, tokrat v organizaciji videmske nadškofije. Že tradicionalno in priljubljeno snidenje med obmejnimi narodi in kulturami pripravljajo izmenoma ljubljanska, videmska in krška škofija vse od leta 1980. V Taržizmu so se srednjeevropski verniki srečali zadnjič 17. avgusta leta 1985, ko je zaradi prevelikega števila ljudi bilo sklenjeno, da bo srečanje potujočega značaja.

Na letošnji izvedbi se je v Marijinem svetišču v Taržizmu zbralo pod geslom *Kristjani gradimo novo Evropo* približno 3.000 vernikov, ki so zastopali jezikovno in kulturno raznoliko obmejno območje. Jutranjo sveto mašo

so darovali gostujoči nadškof Alfredo Battisti (na sliki), ljubljanski nadškof Franc Rode in koroški škof Egon Kappellari. Slovenski predstavnik je v svojem nagovoru poudaril, da Evropa dolguje (...) svojo enotnost in obstoj krščanski tradiciji ter da krščanske kulturne vezi med evropskimi narodi ne more nadomestiti nobena politična in gospodarska organizacija.

Versko srečanje je v tem dvajsetletju odigralo zelo pomembno vlogo, saj je predvsem pred desetimi leti predstavljalo snidenje med tremi sosednjimi narodi, ki so takrat živeli v treh različnih političnih in kulturnih svetovih: Slovenija v SFRJ, Italija v Evropski zvezi in Avstrija izven nje. V teh nekaj letih se je na tem delu evropske celine marsikaj spremenilo, marsikateri zid je padel, obmejne ljudi čakajo v prihodnjih letih novi izzivi in epohalne spremembe. Novo snovanje obmejnega prostora, ki bo kaj kmalu izgubil svojo obmejno specifičnost in se spreminjal v odprto območje pretakanja ljudi, bomo lahko načrtovali le s skupnimi močmi. Pomembno je torej, da se zavedamo tistih vezi, ki so nam kljub desetletjem ločenega življenja ostale skupne, in na njih gradimo našo skupno prihodnost.

S KULTURO BOGATO POLETJE

V avgustu je zaživela dolina Režije. Številni izseljenci so se kot običajno vrnili na počitnice v domače kraje. Zanje se v dolini rož prirejajo najrazličnejše pobude, ki dosežejo višek na Veliki šmaren. Ob tradicionalnem verskem obredu je bila od 9. do 29. avgusta na ogled etnografska razstava, stekel je teden pravljice za mlajše, na programu so bili izleti in pohodi.

Tudi v Benečiji niso bili križem rok. Med poletjem so v vasi Kras predstavili novi roman Romana Firmanija *Gli sradicati (Izkoreninjeni)*, ki je sicer napisan v italijanščini, govori pa o problematiki beneškega izseljenstva.

Dne 10. septembra pa bo ob 19. uri v cerkvi sv. Frančiška v Čedadu odprtje razstave in predstavitev monografije o življenju in delu arhitekta Valentina Simonittija, beneškega Slovenca, ki je umrl pred 10 leti. Študijski center Nediža se bo poklonil spominu človeka, ki je velikodelal za svojo zemljo in beneške ljudi.

EJ

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES / RAZPIS

VSESLOVENSKA FOTOGRAFSKA RAZSTAVA

Ob slovesu od drugega tisočletja in vstopu v tretje razpisuje Svetovni slovenski kongres v sodelovanju s Foto klubom Anton Ažbe iz Škofje Loke vseslovensko fotografsko razstavo *Slovinci doma in v svetu*, ki je namenjena predstavitvi umetniških in dokumentarnih del slovenskih fotografov. Besedilo razpisa, ki ga objavljamo, kliče k sodelovanju ljubitelje in strokovnjake fotografije, ki bi se razstave radi udeležili.

Pravico do udeležbe imajo vsi Slovenci ne glede na kraj bivanja kjerkoli v svetu.

Natečaj obsega dva dela: a) splošni del - prosta tema: a1) črno-bele in barvne fotografije; a2) barvni diapozitivi;

b) predstavitveno dokumentarni del: b1) črno-bele in barvne fotografije; b2) barvni diapozitivi.

Posnetki naj prikazujejo življenje in okolje, v katerem avtorji bivajo, svetle in temne strani življenjskega okolja, posebnosti in zanimivosti.

Tričlanska ocenjevalna komisija lahko glede na število poslanih del ocenjuje posebej črno-bele fotografije in barvne fotografije. Vsak avtor lahko v vsaki kategoriji sodeluje z največ štirimi deli in v vsaki kategoriji prejme le po eno nagrado.

Vsa dela morajo biti avtorsko delo pošiljatelja. Prireditelj razstave jih lahko uporabi v svojih predstavitvenih publikacijah brez materialnega nadomestila, razen če avtor tega posebej ne prepove. Predloženim delom naj bo priložen seznam del in natančen naslov avtorja. Prireditelj želi, da avtorji priložijo tudi svojo fotografijo, v velikosti formata do 6 x 9 cm, vendar to ni pogoj za udeležbo na natečaju.

Format fotografij je od 18 x 24 cm do 30 x 40 cm. Na hrbtini strani naj bodo napisani podatki o avtorju in kratek naslov dela.

Diapozitivi naj bodo v okvirčkih 5 x 5 cm. Po možnosti naj bodo med stekelci. Na okvirčkih morajo biti podatki o avtorju, naslov dela in oznaka za pravilno lego v spodnjem levem kotu.

Ocenjevalna komisija bo v vsaki kategoriji podelila prvo, drugo in tretjo nagrado in glede na število prejetih del do pet diplom; lahko pa dodeli tudi posebne nagrade za posamezna področja (pokrajina, portret, delo, arhitektura, šport, veselje, bolečina itd.).

Roki natečaja so naslednji: - zadnji dan sprejema del je 3. november 1999;

- ocenjevanje del do 15. novembra 1999;

- poročilo o ocenjevanju do 30. novembra 1999;

- razstava bo od 15. decembra 1999 do 15. januarja 2000;

- vračanje del do konca februarja 2000.

Razstava bo v prostorih Svetovnega slovenskega kongresa v Ljubljani, Cankarjeva 1/IV. Avtorji bodo dobili vabilo skupaj s poročilom o odločitvi ocenjevalne komisije.

Naslov za pošiljanje del: Svetovni slovenski kongres, Cankarjeva 1/IV, 1000 Ljubljana, Slovenija.

Prireditelji zagotavljajo, da bodo z deli ravnali skrbno, ne prevzemajo pa si odgovornosti za morebitne poškodbe ali izgubo dela med pošiljanjem. Zato naj zainteresirani pošljejo natečajna dela v varni embalaži, ki bo primerna tudi za vračanje. Če kdo ne želi, da mu bodo dela vrnjena, ampak da ostanejo v arhivu organizatorja, naj to pripiše na prijavnici.

V TOLMINU

RAZSTAVA RISB JANE DOLENC

V petek, 13. avgusta, so v Tolminski muzejski zbirki odprli razstavo risb akademske slikarke Jane Dolenc. Na večer, ki ga je zelo lepo popestrila še z domačo pesmijo glasbena skupina Dadrina, smo spoznali problematiko ljudskih noš na Tolminskem. Slikarka Jana Dolenc je s svojo natančno risbo ustvarila okrog 100 rekonstrukcij noš z našega področja in 250 figur praznje in vsakdanje obleke ter to gradivo nazorno prikazala na razstavi. Slikarka je hodila po terenu, večkrat je raziskovala skupaj s svojo mamo ter delala skice; včasih je na terenu izdelala že odtenke barv, doma pa je vse to izrisovala. Težje je prišla do opisov vsakdanjih oblek. Ohranilo se je le malo oblek, kajti veliko so ljudje predelovali za kasnejše rodove.

S takim delom polnino vrzeli, ki jih je stroka pustila, zapustili pa so jih stare ženiče, tete, strici, kot je tudi poudaril govornik na razstavi, državni sekretar za kulturo Silvester Gaberšček. Slikarkino delo je širšega pomena, saj smo se z opravljenim delom približali evropski etnologiji. Prav pred kratkim je namreč izšla knjiga *Oblačilna kultura kmečkega prebivalstva na Tolminskem* etnologinje Marije Makarovič ter Jane Dolenc. Za konec se je vsem zahvalila direktorica Goriškega muzeja Slavica Plahuta.

ADA KLINCON

O JESENI

JURIJ PALJK

Ko sem bil še otrok, nisem razumel starejših, ki so skoraj ob vsaki priložnosti vedeli povedati, da je jesen lep, prijeten letni čas, saj je to čas pridelkov, trgatve, priprave na zimo. Seveda so starejši kmetje in ljudje na podeželju v jeseni videli tudi lepo primerjavo za svoje življenje, ko so večkrat govorili o jeseni svojega življenja in s tem mislili na svoja stara leta.

Deževje, ki je prineslo konec avgusta toliko željeno ohladitev in pa prepotrebno vodo za trte in druge rastline, pomeni tudi pravi uvod v jesenski čas, ki se ga počasi zavedamo tudi zaradi vedno krajših dnevov, hladnih večerov in jutranje bogate rose, ki je čez poletje nismo bili več vajeni. Kmetje, ki gojijo žlahtno trto, se pri nas pripravljajo že na trgatve, ki bo letos ponekod slabša kot lani, in to predvsem zaradi velike suše. Jesenski čas je tudi čas raznih obračunov; tako bomo spet poslušali nezadovoljne turistične delavce, ki imajo vsako leto premalo gostov; nekako nam to le ne bo šlo v račun, kako je to mogoče, ko pa smo bili čez poletje priča velikanskim vrstam avtomobilov, ki so se kot dolge kače vili proti morju. Je že tako, da niso hotelirji in gostilničarji nikdar zadovoljni, ker se jim to splača, saj so "dacarji" in "financarji" takoj za vrati...

Jesenski čas pomeni tudi konec počitnic; velika večina ljudi se po poletnem dopustu vrača na delo, otroci pa se pripravljajo na šolo. Življenje bo spet dobilo neki ustaljen red, ki tako označuje našo

družbo. Starejši vzdihujemo, ko samo pomislimo na novo šolsko leto: spet so tu mučna jutranja bujenja otrok, spet so tu mukotrpne vožnje v šolo in domov, spet so tu nove knjige in novi zvezki, spet se začne novo šolsko leto, v katerem bodo naši malčki spet kaj novega zvedeli, se kaj koristnega naučili, mi pa se bomo dodobra namučili z usklajevanjem pošolskih dejavnosti naših otrok, s hitrim tempom življenja in našo službo.

Jesen je tu in spet bomo poslušali starejše ljudi, ki bodo vedeli povedati, da sedaj ni več takih jeseni, kakršne so bile nekoč, saj je res, da smo zadnja leta zares vse bolj priče zanimivemu pojavu, ko se moramo kar iz kratkih rokavov obleči v bunde in tople majice. Tisti, ki nam je narava všeč, bomo jeseni spet opazovali čudovito stvarstvo, ki se pred našimi očmi spreminja; najprej bo prevladovala rumeno rjava barva, v katero se bo vrivala paleta rdečih in oker barv; Kras bo znova zasijal v krasnem rdečem ruju, trte bodo po trgatvi spet - oropane žlahtnega grozdja - užaljeno izgubljale liste in čakale na vinogradnikov "fouč" in škarje. Spet se bo začela priprava na zimski čas, v katerem se narava odpočije, da bo znova prerojena vstala iz zimskega spanca in zabrstela v zeleno pomlad. Krog življenja je to, ki označuje vsak naš dan, naše minevanje.

Ko se tako stiskamo v za človeka nemogoče urejena mesta in smo utesnjeni med asfalt in beton, med eno in drugo opravilo, ko se vozimo v pločevinastih škatlah in nimamo časa niti za pogled skozi okno na spokojne, požete njive in čudovito rumeno obarvane vinograde, se nimalokrat zavemo, kako res je, da smo izgubili skoraj vsak odnos z naravo. Tudi med počitnicami in dopustom se je nisimo dovolj naučili, da bi spet začutili tisto prvinsko povezanost z njo, ki je tako globoko označevala in pogojevala, če hočete, tudi oblikovala naše prednike, da so bili sredi nje sposobni narediti čudovite, z naravo usklajene hiše, domove, ki jih je danes vedno manj. V zameno se postavljajo danes betonaste hiše, ki so bolj spalni prostori in prenočišča s kotom za kuhinjo kot pa domovi; pred te stavbe pa se še razlijejo tone duhamornega asfalta...

Jesen je tu in že pogled naokrog me ponovno prepriča, da smo vsi malce utrujeni od počitnic in toplote, od dolgih vrst, v katerih smo v razbeljeni pločevini odhajali na dopust, in od prevelikih pričakovanj na počitnice, ki so nas s svojo zelo prozaično stvarnostjo prepričale, da so bila pričakovanja prevelika, da je stvarnost narajena dosti bolj po meri človeka, predvsem pa pogojena z mamonom našega časa-denarjem. Tudi večina nasmehov ljudi, ki so nam med počitnicami stregli, žal ni bila iskrena. Tako smo spet tu in včasih se nam zdi, da je imel prav slovit francoski mislec Pascal, ki je dejal, da bi bilo na svetu veliko manj težav, ko bi ljudje ostali lepo doma; kot se nam tudi zdi, da bi sami večkrat bo-

lje naredili, če bi ostali med počitnicami lepo doma, v senci vaške murve ali v hladu reke Soče, da o imenitnem Trnovskem gozdu z njegovo prelestno in več kot zgovorno tišino ne rečemo nobene.

Tako je, jesen je spet tu, kmetje bodo pridno pobrali svoje pridelke, mi bomo spet pridno hodili v službo, naši otroci bodo znova sedli v šolske klopi in vse se bo spet zavrtelo v starem, znanem ritmu življenja. Jesenski dež in hladna jutra bodo počasi oznanila zimo, življenje pač.

Spominjam se pokojnega dr. Alojzija Vetrha, odličnega slovenskega duhovnika iz naših, goriških krajev, ki nam je mladim dijakom v Vipavi nekoč pravil: "Vem, da me sedaj ne razumete, ker ste v pomladi življenja in pomlad je čudovita, enkratna! Pa vam vseeno rad povem, da je jesen še lepša; tako zaradi svojih barv kot zaradi plodov in letine, miru. Jesen je zares lepa! Jeseni se končno žanje, kar se je sejalo." In g. Vetrh se je zamislil skozi okno tja nekam proti Gočam, v bujno in neizrekljivo zelenje Vipavske doline; še sedaj vidim njegov otožni nasme. Govoril nam je o svoji jeseni, a sem sam to razumel šele čez leta, pravzaprav danes, sredi svojega poletja.

Ko lahko rečeš s francoskim pesnikom: "Kako lepi in kratki so dnevi dvajsetih let!"

Ko v jesenskem dežju lahko daš prostor globokemu in dobremu čustvu, melanholiji, ter se zazreš nekam vase in obenem čez to naše revno, a prav zato tako naše, vsakdanje nehanje in se zaveš svoje končnosti, a hkrati tudi klika po večnem.

Tudi to je jesen.

V VIPAVI ODPRTJE NOVE ZGRADBE ŠKOFIJSKE GIMNAZIJE

V SLOVENIJI ZAČETEK ŠOLSKEGA LETA

MARJAN DROBEŽ

V Sloveniji se je 1. septembra v osnovnih šolah, gimnazijah ter v strokovnih srednjih šolah pričelo novo šolsko leto. Z Ministrstva za šolstvo in šport so o tem posredovali nekaj predhodnih podatkov, celotno gradivo o novem šolskem letu v Sloveniji pa bo na voljo čez nekaj dni.

Tako so sporočili, da bo 446 osnovnih šol v državi obiskovalo nad 186 tisoč učencev. Od tega števila jih je 20.283 vpisanih v prvi razred, kar je manj od števila prvošolčkov v preteklem šolskem letu, ko jih je bilo kar 21.141. V 42 osnovnih šolah so z novim šolskim letom pričeli poskusno uvajati prvi in sedmi razred bodočih devet-

letnih šol, ki bodo postale obvezne v šolskem letu 2003-2004. Otroci jih bodo začeli obiskovati s šestim letom starosti.

V gimnazije ter strokovne in druge srednje šole se je v Sloveniji vpisalo okoli 106.000 dijakov. Pričetek novega šolskega leta je bil posebno slovesen v Škofijski gimnaziji v Vipavi, ki se je preselila v novo sodobno zgradbo, kar bo omogočalo kakovosten pouk in nadaljnji razvoj te pomembne vzgojno-izobraževalne ustanove. Stroški gradnje so znašali okoli 600 milijonov tolarjev, denar pa so v največji meri zbrali verniki iz Primorske oz. z območja koprške škofije. V šolskem letu 1999/2000 bo škofijsko gimnazijo v Vipavi obiskovalo

240 dijakov in dijakinj iz vse Primorske.

Slovenska vlada in parlament namenjata v državnem proračunu velika sredstva za vzgojo in izobraževanje, in to na vseh ravneh in stopnjah, od otroških vrtcev do visokih šol. Od leta 1994 dalje je Ministrstvo za šolstvo in šport porabilo 1,6 milijarde tolarjev za nabavo šolskih knjig, ki jih v šolah zbirajo v t.i. učbeniških skladih. Te pripomočke si ob ugodnih pogojih lahko sposojajo v vseh osnovnih in srednjih šolah. V omenjenem razdobju je država namenila tudi skoraj 6 milijard tolarjev za nakup računalnikov in potrebne opreme v šolah. Računalniško opismenjevanje učencev in dijakov se zaradi tega hitro širi.

Kljub omenjenim podatkom in težnjam države za pomoč celotnemu področju vzgoje in izobraževanja pa morajo starši za šolanje svojih otrok še zmeraj prispevati velika sredstva. Tudi pouk v osnovnih šolah ni brezplačen, kot to določa slovenska ustava. Za najnujnejše izdatke ob pričetku novega šolskega leta morajo starši, denimo, za otroka, ki bo obiskoval prvi razred osnovne šole, odšteti vsaj 20 do 25 tisoč tolarjev.

V celotnem sistemu vzgoje in izobraževanja pa materialni problemi najbrž niso najpomembnejši. V državi namreč obstajajo globoka nesoglasja o svetovnem nazoru in ideologiji, ki usmerjata šolstvo. Katoliška Cerkev odločno, a doslej zaman opozarja, da šole niso nevtralne, kot zahtevajo predstavniki države, saj v njih veljajo le programi iz t.i. liberalistične usmeritve, medtem ko Cerkev na vzgojno-izobraževalno področje nima dostopa.

NEKAJ PODATKOV IN ŠTEVILK

NOVO ŠOLSKO LETO NA NOVOGORIŠKEM

Osem osnovnih šol v novogoriški občini bo v šolskem letu 1999-2000 obiskovalo 2.725 učencev, kar je za 110 učencev manj kot v preteklem šolskem letu. Prvošolcev bo 301, 18 manj kot lani.

Poleg osmih centralnih šol pa je še pet podružnic in osnovna šola Kozara, ki jo bo obiskovalo 42 učencev, 26 otrok pa bo vključenih v skupine delovnega usposabljanja. Šole bodo sprejele tudi devet učencev begunskih družin, in sicer sedem OŠ Solkan, dva OŠ Čepovan.

Na vseh šolah so v juliju in avgustu opravljali vzdrževalna in potrebna obnovitvena dela.

Šole se že pripravljajo na prehod na devetletno šolanje. V letošnjem šolskem letu nobena šola v novogoriški občini ne gre poskusno v devet-

letko, na letošnji razpis pa sta se že prijavi šoli Branik in Renče, ki bosta poskusno vključeni v naslednjem šolskem letu, 2000/2001.

Na vseh osnovnih šolah bodo nadaljevali s projekti, v katere so se vključili že v preteklih letih, in sicer športni oddelki, EKO in zdrava šola, in z republiški projekti pri posameznih predmetih. Novi projekti zajemajo računalništvo pri pouku likovne vzgoje in slovar slovenskega jezika v računalniški obliki na OŠ Solkan; naravnoslovna učilnica za potrebe devetletne šole na OŠ Frana Erjavca; Igra kot učna metoda v 1. razred in Poklicna orientacija na OŠ Renče.

V štirih srednjih šolah bo vključeno enako število dijakov, kot je bilo do sedaj, to je 3.900 dijakov.

RAZISKOVANJE SE NADALJUJE

OBELEŽITEV NOVIH GROBIŠČ ŽRTEV POVOJNIH POBOJEV

V Sloveniji še zmeraj odkrivajo nova grobišča žrtev pobojev po koncu druge svetovne vojne. Zdaj raziskujejo domnevna grobišča na območju Slovenskih Konjic. Nekatere žrtve naj bi bile pokopane tudi za zidovi sicer opuščene žičke kartuzije, samostana menihov kartuzijancev. Žrtve pobojev na tamkajšnjem območju naj bi bile slovenske, hrvaške, srbske, med njimi je domnevno veliko civilistov.

Ugotavljajo in raziskujejo tudi sledove poveljnih pobojev v okolici Slovenj Gradca v Mislinjski dolini. Največje grobišče na Žančanih, kakšne tri kilometre iz Slovenj Gradca, kjer naj bi bilo pokopanih od tri do sedem tisoč žrtev poveljnih pobojev (v glavnem Hrvatov), je komajda označeno, še vedno pa je popolnoma neraziskano. Tam naj bi pobili tudi več kot 150 domačinov. Nekatere kraje, v katerih naj bi bila grobišča žrtev poveljnih pobojev, so obiskali člani vladne komisije za popravo krivic pod vodstvom nekdanjega poslanca SLS Janeza Lukača. Ta je poudaril, da bodo od državnih ustanov, predvsem od ministrstva za notranje zadeve in tožilstva, zahtevali, naj uvedejo preiskavo in dovolijo pričetek izkopavanja žrtev. Take zahteve prihajajo tudi iz Hrvaške, o čemer je nedavno pisal zagrebški *Vjestnik*. Lukač je povedal, da so druge postkomunistične države že zaznamovale taka grobišča in žrtvam z javno obeležitvijo njihovega zadnjega počivališča povrnilo dostojanstvo, samo Slovenija tega še ni naredila. Ureditev tega sicer občutljivega, toda pomembnega vprašanja

od Slovenije zahtevata tudi Evropska komisija (vlada EU) in evropska komisija žrtev komunističnega nasilja. Združeni ob lipi sprave, Civilna družba za demokracijo in pravno državo ter društvo za ureditev zamolčanih grobov, tri pomembne organizacije civilne družbe v Sloveniji, pa so na časninarski konferenci v četrtek, 26. avgusta, predstavile petico, v kateri generalno državno tožilko Zdenko Cerar pozivajo, naj "sama in brez odlašanja prevzame kazenski pregon proti znanim in neznanim storilcem, ki so odgovorni za množične poboje na vseh znanih množičnih grobiščih po Sloveniji, tudi v novem oz. ponovno odkritem grobišču na območju opuščene žičke samostana." Po besedah odv. Stanislava Klepa, vodje Združenih ob lipi sprave, "velja kritika ne le oblastnim organom, ampak tudi političnim strankam, ki si ne prizadevajo dovolj za odkrivanje resnice o polpretekli dobi." Nekdanji poslanec in bivši kranjski župan Vitomir Gros je ob predstavitvi peticije dejal, "da je v Sloveniji več kot sto grobišč." Združeni ob lipi sprave, Civilna družba za demokracijo in pravno državo ter društvo za ureditev zamolčanih grobov v peticiji, poslani državni tožilki Zdenki Cerar, državnemu tožilstvu tudi očitajo, "da je z obtožbo, ki jo je proti Vinku Levstiku vložilo okrožno državno tožilstvo v Ljubljani zaradi kaznivnega dejanja zoper vojne ujetnike, hotelo pozornost javnosti preusmeriti od bratomornega holokavsta in množičnih morišč na en sam tragični dogodek."

M.

PO VEČ DESETLETJIH

SPET KRIŽ NA VRHU STORŽIČA

Na praznik Marijinega Vnebovzetja so prebivalci vasi pod Storžičem zopet postavili križ na omenjenem najvišjem stičišču (2135m nadmorske višine) gorenjskih občin Jezersko, Preddvor, Kranj in Trzin. Simbol je tam že stal pred desetletji, a so ga v revolucionarni vni po drugi svetovni vojni porušili.

Zdaj je križ na vrh gore pripeljal helikopter. Pred blagoslovom novega simbola in pričetkom maše, ki jo je na Storžiču vodil Miha Lavrinec, župnik v Preddvoru, je iz več kot petsto grl zadonela pesem *Kraljevo znamenje križ stoji*. O križu je pridigal p. Jože Roblek.

Udeležence slovesnosti je s posebnim pismom pozdravil tudi ljubljanski nadškof msgr. Rode. Zaželel jim je, "da bi bil novi veličastni križ še dolgo znamenje vere in upanja prihodnjim slovenskim rodovom. Starodavno krščansko geslo se znova potrjuje: *Stat crux dum volvitur orbis* - Svet se spreminja, križ stoji. Kot večno znamenje odrešenja in edino upanje za človeka." Na štiri metre visok in več kot 300 kg težak križ je vklešana planinska roža, simbol beline, čistosti in trdnosti, pod njo pa dva stiha enega najbolj znanih radijskih časninarjev v Sloveniji in domačina Marjana Krišlja. Zapisal je: *Vztrepetaj ob križu ti srce, ko tiho ti spomin budi. Tu večno zre v dolino na gore, zate moli in za vse ljudi. In drugi stih: Križ je tu, za tebe in za mene... zamere zemlje ni nobene, naj se v razgledu razodene kot v snu. Križ je izdelan iz macesna, načrt zanj je napravil Franc Bizjak, mizarska dela pa opravil Janez Šumi.*

M.

VPRAŠANJE NAJ BI REŠEVALI PO PAPEŽEVEM OBISKU

O USTANOVITVI ŠKOFIJE V NOVI GORICI

V Novi Gorici že od novembra 1998 obravnavajo možnost, da bi tam ustanovili novo škofijo v skladu s študijo o novih škofijah v Sloveniji, ki jo je izdelala posebna komisija pri Slovenski škofovski konferenci in s predlogi za nove škofije, ki so jih škofje v začetku letošnjega leta poslali Sv. sedežu v Rim. Forum za Goriško, organizacija za civilno družbo, je nedavno poslal škofovski konferenci novo odprto pismo, v katerem se zavzema za ustanovitev škofije in svoj predlog podrobno utemeljuje. V dokumentu je najprej poudarjena pomembna vloga, ki jo je v preteklosti imela goriška nadškofija za sožitje med narodnostmi na tem obmejnem območju in za ohranitev slovenstva. V pravem in materialnem pogledu pa je bila pobuda za ustanovitev nove škofije v Novi Gorici dana s Pariško mirovno pogodbo iz l. 1947, ki je s svojimi določili goriško pokrajino in nadškofijo razdelila na italijanski in slovenski del. Ne glede na to, da mirovna pogodba ne navaja izrecno, na katere ustanove in skupnosti se nanaša določba o razdelitvi, lahko razumemo njen pomen tako, da bi se na ta način morala razdeliti tudi goriška nadškofija oz. njeno premoženje, iz katerega bi v Novi Gorici nastala nova škofija. Pri Forumu za Goriško opozarjajo, da imata slovenska država in slovenski narod interes, da ima slovenski del Goriške, ki tvori večino ozemlja nekdanje goriške pokrajine in 65% nekdanjega njenege prebivalstva, v svojem delu vse potrebne ustanove, da bi se obe sosednji območji na Goriškem, slovenska in italijanska, lahko soočali in sode-

lovali na enakopravni osnovi. Forum za Goriško je v omenjenem pismu povabil Slovensko škofovski konferenco, naj še enkrat obravnava predlog in ga posreduje Svetemu sedežu. Na ta način bo naredila pomembno dejanje za slovenski narod in nadaljevala delo in poslanstvo goriškega "Slomška", nadškofa Sedeja, ki je bil odstranjen kot ena prvih žrtev že na začetku pohoda evropskega fašizma.

Predlog za ustanovitev nove škofije v Novi Gorici je pred dnevi v intervjuju na TV Primorka ocenil tudi generalni vikar koprške škofije Renato Podbersič. Dejal je, da bo o tem sicer odločil sv. oče, "ker ima samo vrhovna cerkvena oblast pravico ustanavljati nove škofije." Toda on meni, da bi nova škofija bistveno oslabilo sedanjo škofijo v Kopru, "ki je ravno prav velika za takšno območje, kot je Primorska. Le-ta je sicer res sestavljena iz treh središč, Goriške, Slovenske Istre in Notranjske, ki pa se vendarle oblikujejo v enoten in skupen prostor." Koprski del škofije je po verski pripadnosti ljudi šibkejši, zaradi česar je tudi gospodarsko revnejši. Nadalje je treba upoštevati, da je med 173 duhovniki na Primorskem samo 30 tistih iz koprškega dela škofije, čez 140 pa z goriškega območja. Podbersič je v pogovoru z našim sodelavcem Marjanom Drobežem tudi poudaril, "da si Slovenci v Italiji želijo enega sogovornika, eno škofijo." Po pogovorih z njimi je generalni vikar opazil "enotno mnenje", da naj škofija ostane, kakršna je. "Vsekakor se bo vprašanje novih škofij gotovo reševalo po papeževem obisku."

M.

ODKRITJE SPOMENIKA V KOPRIVIŠČU

V nedeljo, 29. avgusta, so v Koprivišču pri Kalu nad Kanalom z doživeto svečanostjo odkrili spomenik trinajstim krajanom, ki jih je pod fašizmom posebno fašistično sodišče 23. februarja 1932 obsodilo na skupno 330 let ječe. Društvo goriških rodoljubov je spominsko obeležje postavilo "v spomin in opomin" ob cesti kakih 150 m od zaselka. Slavnostni govornik Rudi Šimac je dejal, da je šlo za zavestni sodni zločin, saj so takratne fašistične oblasti po krivici obsodile krajanke zaradi uboja finančnega stražnika Rastellija. Šimac je tudi povedal, da se demokratična Italija ni nikdar opravičila za storjene krivice. Načrt za spomenik je napravil Pavel Medvedšek; na njem piše: "Iz trpljenja in žrtev rasteta ponos in zvestoba". Na slovesnosti so nastopili igralec Janez Starina, Domžalski hornisti, moški pevski zbor Srečko Kosovel iz Ajdovščine in Goriški pihalni orkester. Ob obeležju se je zbralo več kot petsto ljudi.

MSGR. FRANC PERKO O MILOŠEVIČU

Beograjski nadškof msgr. Franc Perko je med nedavnim obiskom v Sloveniji na državni televiziji govoril tudi o razmerah v Srbiji. Povedal je, da je življenje težko, režim predsednika Miloševića pa čedalje bolj osovražen. Dr. Perko je v informativni oddaji *Odmevi* menil, da bo Miloševićev režim padel najkasneje l. 2000.

OBVESTILO

GORIŠKI MUZEJ in Goriška knjižnica Franceta Bevka v ljudno vabita na predstavitev knjige Stanka Vuka *Pomlad pod Krasom*, ki jo je izdala mariborska založba *Obzorja*. O knjigi in avtorju bosta spregovorila Katarina Šalamun Biedrzycka in Jurij Palj. Prireditve bo v torek, 7. septembra 1999, na gradu Kromberk s pričetkom ob 19. uri.

ITALIJANSKO PRAVO

MOBILNOSTNA DOKLADA IN ZADRUGE

DAMJAN HLEDE

Mobilnostna doklada (it. *indennità di mobilità*) je posebna vrsta plačila, ki ga Inps dostavlja nekaterim kategorijam odvisnih delavcev, ki so izgubili delovno mesto. Trajanje plačevanja doklade je različno z ozirom na starost delavca in na kraj, v katerem je bil zaposlen. Z davčnega vidika šteje država te doklade med dohodke odvisnega dela, z nekaterimi olajševalnimi razlikami, na primer to, da niso podvržene davku na zdravstvo.

Delovno mobilnost in odgovarjajočo doklado urejuje zakon št. 223 z dne 23. julija 1991. 5. odstavek 7. člena tega zakona določa dva primera, v katerih lahko delavec zaprosi za anticipacijo celotne doklade: 1) ko delavec prične neodvisno delo, in 2) ko se delavec včlani v zadrugo. Z davčnega vidika je ta dva primera uredil zakon št. 549 z dne 28. decembra 1995, ki je uvedel možnost tako imenovanega ločenega obdavčenja, ko je to v korist davkoplačevalca. Gre za primer, v katerem je sama davčna uprava tista, ki oceni, kateri način obdavčenja je ugodnejši za davkoplačevalca (člen 16, črka c-bis zakona št. 917/86). Gre namreč za to: ko se odvisni delavec, ki je izgubil zaposlitev, odloči, da vsoto, ki mu

pristoja kot mobilnostna doklada, uporabi zato, da prične neodvisno delovno dejavnost ali se včlani v zadrugo, je ta vsota deležna določene olajšave tudi z davčnega vidika.

Tem olajšavam je pred kratkim člen 15 zakona št. 133 z dne 13. maja 1999 (t.i. *collegato fiscale*) dodal še eno obsežnejšo ugodnost: popolno neobdavčljivost vsote, ki delavcu pripada kot mobilnostna doklada in jo davkoplačevalec prejme anticipirano, a samo v slučaju, ko jo delavec uporabi za ustanovitev nove zadruge. Zakon ima tudi določeno retroaktivno veljavo: predvideva namreč tudi možnost povračila davkov, ki jih je moral delavec že plačati za mobilnostne doklade, ki so bile anticipirane v letih 1998, 1997 in 1996, v slučajih ko jih je delavec že takrat uporabil ne samo za svoj vstop v že obstoječo zadrugo, ampak za ustanovitev nove zadruge. Povračilo je treba zaprositi v teku šestih mesecev od vstopa v veljavo zakona 133/99 (18. maj 1999). Zakon pa ne pove, po katerem postopku je treba zanj zaprositi, in tudi ministrstvo tega doslej še ni razjasnilo. Povračilo bo moral prosilec seveda investirati v ustanovljeno zadrugo kot dodatek in povešek svojega deleža.

V BAJTI PRI ŠKERLJEVIH

NOVA TURISTIČNA KMETIJA NA KRASU

Turistična ponudba na kmetijah na Tržaškem se je obogatila za novo ponudbo. V petek, 27. avgusta, je bila namreč v Bajti, prav na križišču za Salež, otvoritvena slovesnost novega obrata, ki ga je odprl Slavko Škerlj z družino. Prav sorodnikom se je Slavko Škerlj tudi zahvalil v svojem pozdravnem nagovoru in poudaril, da je ta veliki načrt uresničen, ker so vsi domači in ožji sorodniki ter prijatelji pomagali. Zahvalil se je seveda tudi ustanovam, ki so izkazale pozornost za to podjetniško pobudo, in načrtovalcema arhitektoma Danilu Antoniju in Robertu Filipazu, ki sta pokazala občutljivost in pozornost za izražene želje in naredila lep načrt, za prtilično poslopje, ki želi obiskovalca tudi po svoji arhitektonski postavitvi opozoriti na plemenitost Krasa. Kamen in les prevladujeta v tem novem poslopiju. Pozornost za detajle, od lepo izdelanih kamnitih vhodnih portalov in okenskih podbojev do luči in okrasov na točilni mizi, pa kažejo na prefinjen estetski okus naročnika. Nekaj podobnega je prostorna klet, s kamnitim podom in živo steno, medtem ko je zadnji del kleti, kjer se bodo starala žlahtna in izbrana vina, izdolben v živo skalo oz. deloma celo je postavljen v naravno kraško jamo, ki so jo našli pri izkopavanju. Splošni vtis je res tak, da je

nova postavljena hiša Škerljevim res lahko v ponos.

Velika množica prijateljev in znancev, ki je prišla v Bajto, da bi se s Slavkom Škerljem, njegovo ženo Magdo Riolino in sinovoma ter ostalimi sorodniki povesečila in jim čestitala, pa potrjuje, da so to priljubljeni ljudje, ki jih ljudje cenijo in imajo radi. Mi pa dodamo, da so tudi zelo delavni in pridni.

Zaenkrat bo ta turistična kmetija delovala kot osmica vsak teden do trgatve od srede do nedelje. Ob točenem belem in črnem vinu ponujajo seveda tudi ustekleničeno malvazijo, vitovsko in teran in odlične suhomastne izdelke v smislu najzlahtnejše kraške tradicije. Prav ta ponudba je tudi v ponos Slavku Škerlju, ki je med prvimi na Krasu začel skrbeti za res kakovostno rast v vinogradništvu in kletarstvu in za izredno kakovostne suhomastne izdelke, saj je tudi v reji prašičev pravi inovator. Že pred leti se je namreč lotil reje prašičev na prostem, ker to omogoča pridobitev posebno kakovostne surovine za izdelavo pršutov, salam ali oškola, klobas in drugih dobrot. Ko bo poslopje v Bajti pri Saležu povsem dokončano in kuhinja urejena, pa bo nova turistična kmetija ponujala tudi toplo hrano in v doglednem času tudi mogoče nekaj sob za prenočevanje.

VABILO PODJETNIKOM F-JK

SREČANJE SLOVENSКИH GOSPODARSTVENIKOV Z VSEGA SVETA

Od 21. do 23. septembra bo v Ljubljani in Kopru Srečanje gospodarstvenikov slovenskega rodu v zamejstvu, po svetu in v Sloveniji, ki ga prireja Svetovni slovenski kongres (SSK). Ta organizacija, ki povezuje Slovence v matični in po svetu, je lani priredila uspešno srečanje slovenskih zdravnikov s celega sveta. Tokrat pa bo srečanje namenjeno slovenskim podjetnikom po svetu, ki si želijo medsebojnih stikov. SSK je poklical k sodelovanju tudi Slovensko deželno gospodarsko združenje Trst in Slovensko gospodarsko združenje Gorica, ki bosta s predstavniki gospodarskih manjšinskih organizacij iz Avstrije in Madžarske sodelovali prvi dan zasedanja, 21. t.m., v Ljubljani, na *Predstavitvi slovenskih gospodarskih združenj in podjetij v zamejstvu*.

Na večdnevno srečanje so napovedana tematska srečanja, od zavarovanja mednarodnih poslov do možnosti vlaganj v drobno gospodarstvo in turizem (v Sloveniji), do predelave industrijskih odpadkov elektronske industrije. Prvi dan bo udeležence srečanja sprejel na novem sedežu Gospodarske zbornice Slovenije predsednik GZS Joško Čuk, drugi dan pa bo njihov gostitelj podpredsednik slovenske vlade Marjan Podobnik. Tretji dan bo na sporedu celodnevno gostovanje v Kopru, kjer bodo gospodarstve-

niki gostje Luke Koper. V tem okviru bi lahko priredili tudi obisk zainteresiranih udeležencev srečanja (iz ZDA, Nemčije, Švice itd.) pri slovenskih podjetjih v F-Jk. Organizatorji bodo tiskali priložnostni zbornik in vabijo vse zainteresirane podjetnike iz zamejstva, da izkoristijo priložnost za informativni oglas.

SDGZ vabi člane, da se udeležijo drugega vseslovenskega gospodarskega srečanja, ki sledi onemu iz leta 1991. Kdor je zainteresiran za udeležbo oz. za objavo reklamnega oglasa v zborniku, naj se javi čimprej na organizacijskem tajništvu SDGZ v Trstu (tel. 040 362949).

GOSTJE IZ SLOVENIJE OBISKALI TRŽAŠKO

Pred kakim tednom smo poročali o letovanju osmih otrok iz naših krajev v Logarski dolini. V ponedeljek, 16. avgusta, pa so njihovi sovrstniki, njihovi starši in nekateri predstavniki kmetijskih organizacij v Sloveniji prišli na obisk na Tržaško. Spremljali sta jih predsednica Zveze kmetič Slovenije Mihaela Logar in organizacijska tajnica Mateja Suhodolnik.

Goste je v Slivnem pri Pirčevih sprejela delegacija domačega Združenja slovenskih kmečkih in podeželskih žena. Prisotni so bili tudi otroci. Pozdravila jih je predsednica združenja Suzana Lovrečič-Radovič. Po dolgi poti so se gostje iz Slovenije okrepčali in šli nato na ogled znamenitih nabrežinskih kamnolomov, kjer sta jim spregovorila prof. Marinka Pertot in Ladi Gruden; prva o kraških pojavih, drugi pa o delu v kamnolomih in o Nabrežini.

Domači otroci in njihovi sovrstniki ter njihovi spremljevalci so nato šli na ogled starodavnega stolpa in se po ribiški poti med bolj ali manj obdelanimi paštni spustili do morja. Pri Čupah so se otroci in odrasli imenitno zabavali, tako da je bilo prav težko, ko so se spet odpravili proti Nabrežini na domačijo Neva in Flavie Radovič, kjer so se vsi skupaj v lepi družabnosti in pogovoru zadržali do večera.

Obisk gostov iz Slovenije je utrdil vezi in odnose med Združenjem slovenskih kmečkih in podeželskih žena na Tržaškem in Zvezo kmetič Slovenije. Pogovori so bili koristni ne le za izmenjavo vtisov in mnenj, ampak tudi koristnih sugestij in idej, ki naj vzajemno obogatijo organizaciji in njuno članstvo.

KNJIŽNA NOVOST

NOVI PRIJEMI V POSLOVANJU IN ŽIVLJENJU

O SAMOSPOŠTOVANJU

Zlasti za mlajše podjetnike, managerje, obrtnike in druge poslovneže je pomembno, kako pristopajo k strankam, kako oblikujejo vsebino razgovora, kako komunicirajo s sodelavci, nadrejenimi ali podrejenimi. Nekaterim je to prirojeno, drugim, ki jim to ni dano, pa je potrebno, da si preberejo nekaj ustrezne literature. Nekateri poudarjajo, da si s tem utrjujejo znanje in samospoštovanje, kar je pomembno za uspeh omenjenih posameznikov oziroma struktur. Človek, ki ima dovolj samospoštovanja, ima tudi dovolj znanja, da nadzoruje svoje delo, življenje, obnašanje in razvoj. Seveda so tudi določene izjeme, ko bi nekatere ljudi ocenjevali po njihovem samospoštovanju, dejansko pa bi ugotovili, da imajo preveč "vakuuma v možganih". Določeni ljudem pravimo, da so vzvišeni (važni), da so težko dostopni in podobno. Običajno pa v praksi ugotovimo, da ni vprašanje časa ali znanja v omenjenih komunikacijah ali medsebojnih odnosih, tem-

več v določenih primerih tudi nekaj "kompleksov", ki se lahko odražajo v slabi praksi za začetek določenega dialoga, zlasti takrat, ko so "težje domače naloge", to pomeni zahtevnejše reševanje problemov in podobno.

Da bi si naši podjetniki, managerji in drugi poslovneži pridobili nekaj samospoštovanja in odvrgli s sebe določene "komplekse manjvrednosti", je koristno, da si preberejo knjigo z naslovom *Kako si pridobivamo samospoštovanje*, ki jo je pred kratkim izdala Mladinska knjiga in jo je napisala priznana strokovnjakinja Lynda Field.

Na 183 straneh bomo razmeroma hitro spoznali in se poglobili v načine za ustrezno povezovanje, razumevanje, čustvovanje in delovanje v številnih službenih in privatnih zadevah oziroma okoliščinah. Zanimiva sta za določene okoliščine sprememba mišljenja oziroma ustrežna komunikacija in vrednotenje. V knjigi bomo spoznali praktične nasvete za naš osebni razvoj ter kako

smo lahko uravnovešeni na vseh ravneh - duhovni, duševni, čustveni in telesni. Avtorica je svoja izvajanja podkrepila v sliki in besedi s praktičnimi primeri. Korak za korakom vodi in pomaga ljudem vseh starosti s težavami, ki jih sami ne znajo razrešiti.

Že zdavnaj so nam starejši občani in učitelji govorili, da lepa beseda lepo mesto najde in da v določenih prepirih ali sporih pameten odneha ali popusti. Zato je v tej knjigi tudi na to temo veliko praktičnih primerov, med drugim je zanimivo poglavje o čarobnosti odpuščanja, kjer avtorica poudarja, da je potrebno razrešiti svojo preteklost v sedanjosti in se osvoboditi za prihodnost tako, da si odpustite. Včasih so govorili, da je maščevanje sladko; borba glavo za glavo ali zob za zob. V novejšem času pa se je pokazalo, da je bilo zgrešeno (druga pa je stvar obramba domovine pred okupatorjem itd.). Potrebno je torej spremeniti določeno filozofijo ali mišljenje, med drugim tudi o tem, kako pomembna so čustva in da je tudi poslušanje določena umetnost.

DG

PRI DEBELISOVIH NA KOLONKOVCU

PRAZNIK SOLATE OB STOTI OBLETNICI KMETIJE

Kulturno društvo Kolonkovec prireja tudi letos tradicionalni praznik solate, ki bo tokrat v soboto, 4. septembra, na kmetiji Debelis v ulici Ventura 29 na Kolonkovcu. Izbira vrtarje ni slučajna, saj želi družina Alojza Debelisa tudi na ta način počastiti 100-letnico vrtarje, ki je še danes živa in uspešna. Program bo kar pester. Od 15.30 dalje si bodo obiskovalci lahko ogledali razstavo različnih pridelkov in posebej solate, saj na tem prazniku tudi nagradijo najlepšo solato. Pripravili pa bodo tudi zgodovinsko fotografsko razstavo o sami kmetiji in Kolonkovcu v preteklosti. V goste so letos povabili pevke folklorne skupine *Stu ledi*, kot je že običaj, pa se bodo udeleženci praznika lahko pomerili tudi v sajenju solate.

Napoveduje se torej lep praznik, ki je tudi poln simbolike, saj govori o trdoživosti našega človeka, ki ostaja zvest svoji zemlji in kulturi, tudi če doživlja stalne pritiske in razlašanja.

POSLOVNA SREČANJA V CELJU IN V VIDMU

Slovensko deželno gospodarsko združenje opozarja na vrsto srečanj. Dne 13. septembra bo na mednarodnem obrtnem sejmu v Celju poslovno srečanje med slovenskimi in nemškimi podjetniki, na katerega so izredno vabljeni tudi slovenski podjetniki iz Italije in Avstrije. Dne 17. septembra pa bodo predvidoma obiskali obrtni sejem obrtniki s Tržaškega, Goriškega in od drugod ob *Dnevu Furlanije-Juljske krajine*. Kot je tradicija, bo tržaška trgovinska zbornica financirala skupno potovanje tržaških obrtnikov z avtobusom v Celje.

Dne 8. oktobra pa bo v Vidmu poslovno srečanje podjetnikov s področja prehrane in industrije iz F-Jk, Veneta, Slovenije, avstrijske Koroške in Štajerske. Individualna tehnična srečanja med operaterji prirejajo trgovinske in gospodarske zbornice obmejnih regij v okviru sodelovanja čezmejnega projekta Eu-regio Alpe Adria.

Zainteresirani naj se javijo na tajništvo SDGZ v Trstu.

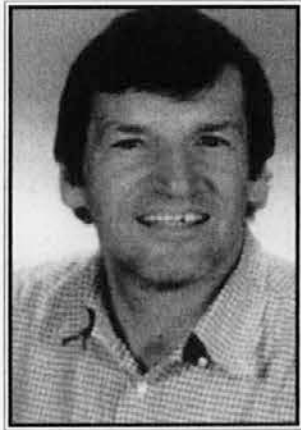

PESTER PREGLED ZAMEJSKEGA ŠPORTA

NOVI ZBORNIK SLOVENSKEGA ŠPORTA V ITALIJI

IVAN ŽERJAL

Pred dvotredenskim zaprtjem našega uredništva zaradi poletnih počitnic je izšel že četrti *Zbornik slovenskega športa v Italiji 1998-1999*. Dvojezičen, v slovenščini in italijanščini (na nekaterih mestih tudi v angleščini) napisan zbornik je tudi tokrat uredil časnikiar Primorskega dnevnika in zaslužni športni delavec Branko Lakovič (na sliki levo), ki je pred leti imel tudi zamisel o tej publikaciji.

Pred nami je torej že četrti pregled športne dejavnosti med Slovenci v Italiji v pravkar končani sezoni 1998-1999. Le-ta je kljub težavam, v katerih se nahaja naš šport (in o katerih je govor tudi v uvodnem zapisu urednika na začetku zbornika), beležil nekaj nadvse pomembnih uspehov, ki jih v fotografskih posnetkih najdemo že na naslovnici oz. na zadnji strani platnice publikacije: gre za napredovanje v višjo ligo doberdobske Mladosti v nogometu, moške in ženske ekipe Sloge (Mima Eurospin in Nuova Kreditna) v odbojki ter za vrhunski dosežek alpinista Erika Švaba, ki je lani, skupaj z Marcom Sternijem in Rolandom Larcherjem, osvojil še deviški vrh Tsaranoro (2.000 m) na Madagaskarju in začrtal novo prvenstveno plezalno smer, potem ko je s tovarišema preplezal 700 m visoko navpično in granitno steno na tej gori.

Po uvodnih besedah predsednika Združenja slovenskih športnih društev v Italiji Jurija Kufersina in urednika Branka Lakoviča in zabeleženju lepega uspeha lanskega zbornika se vsebina letošnje publikacije začne z seznamom vseh društev, ki so včlanjene v ZSSDI. Poleg bogatega delovanja združenja samega spozna bralec, kako bogata in razvejana je športna dejavnost med Slovenci v Italiji: vseh včlanjenih društev je kar 50, panog, s katerimi se ukvarjajo, pa 27 (alpinizem, atletika, avtomobilizem, balinanje, gimnastika, hokej in

line, invalidski šport, jadrnanje, jamarstvo, kajak, karate, kolesarstvo, košarka, kotalkanje, lokostrelstvo, motorizem, namizni tenis, nogomet, odbojka, planinstvo, plavanje, rokomet, rolkanje, smučanje, šah, športni ribolov in tenis). V knjigi je predstavljen tako splošni potek minule športne sezone 1998-1999 kot tudi podrobni pregled dejavnosti na vsakem področju posebej s podatki, rezultati, statistikami, sestavo ekip, portreti tekmovalcev, trenerjev in odbornikov idr. V poštev pridejo vse generacije tekmovalcev, od rekreativcev pa do članov in mladinskih odsekov. Nadalje najdemo tudi portrete zamejskih športnikov in športnic, ki so bili uvrščeni v razne italijanske državne reprezentance (gre za

Arianno Bogatec, Claudio Coslovich, Mateja Černica, Mirana Guština, Andreja Kosmača, Margaret Macchiuti, Matejo Bogatec, Jara Furlanija, Johano Križnič, Tanjo Romano, Sonjo Milič in Fabia Ruzzierja). Posebno poglavje je posvečeno večjim športnim prireditvam v zamejstvu: Zamejskim športnim igram, ki jih je priredilo Športno društvo Sokol iz Nabežine, 25-letnici Jadranskega kluba Čupa, 75-letnici Športnega društva Zarja, 10-letnici Smučarskega kluba Brdina, 40-letnici Slovenskih športnih iger, odprtju prenovljenih prostorov na Stadionu 1. maj v Trstu, prireditvi Naš športnik 98, podelitvi priznanj ZSSDI, Pokalu Treh narodov in kolesarski dirki za 23. trofejo ZSSDI. Zbornik ni pozabil niti

na športno dejavnost na naših šolah, ki je podrobno opisana, posebno poglavje pa je posvečeno dejavnosti v Benečiji. V pretekli sezoni je v zamejstvu izšlo tudi več knjig in brošur na športno tematiko in tudi te so zabeležene v Lakovičevem zborniku. Prav tako urednik ni pozabil na sredstva javnega obveščanja, ki so prisotna v zamejstvu in ki se ukvarjajo tudi s športom, najdemo pa tudi seznam naših športnih časnikiarjev in zvez. Koristni so tudi sezname in naslovi raznih športnih zvez (v prvi vrsti olimpijskih komitejev), ki delujejo v Italiji in Sloveniji, sezname kratice in koristnih navodil ter slovarček najbolj razbljenih izrazov v publikaciji.

Skratka, bralcu je na voljo okusno urejen in nadvse pregleden zbornik, ki prinaša kopicico zanimivih in koristnih podatkov. Predvsem pa je ta publikacija dokaz, da je kljub težavni gospodarski situaciji, pa tudi vedno manjšemu zanimanju in ne nazadnje tudi krčenju naše skupnosti šport še vedno nadvse živahno in vitalno področje med Slovenci v Italiji. Zbornik krasijo tudi grbi posameznih društev ter bogato fotografsko gradivo, za katerega so poskrbeli Lojze Abram, Damjan Balbi, Pierluigi Bumbaca, Davorin Križmančič, Edi Lutman, Annalisa Roberti, Zvonko Vidau; urednik je črpal slike tudi iz društvenih arhivov. Branku Lakoviču je pri sestavljanju letošnjega zbornika pomagalo veliko število sodelavcev in predstavnikov naših športnih društev. Za tehnično opremo je poskrbel Igor Lakovič, publikacijo pa so tiskali v tiskarni Grafica Goriziana v Gorici. Izdalo jo je ZSSDI, sofinancirala pa Fundacija za financiranje športnih organizacij v republiki Sloveniji.

NOGOMET / PRVA AMATERSKA LIGA

CILJ SOVODENJCEV: ZLATA SREDINA LESTVICE

IGOR COTIČ

Priprave na začetek prvenstva prve amaterske lige, v kateri bodo nastopala kar štiri slovenska društva (Juventina, Mladost, Sovodnje in Vesna), so v polnem teku. Igralci si na nogometnih pravokotnikih nabirajo kondicijo, pilijo tehniko, se uigravajo in oblikujejo prve taktične poteze; vse to pod strogim nadzorom svojih trenerjev. Da bi nogometne enajsterice čimprej ujele pravo formo, se udeležujejo turnirjev in merijo moči tudi v deželnem pokalu, ki v glavnem služi kot priprava na prvenstvene tekme.

Predsednik Sovodenj Ivan Batistič (na sliki) tako ocenjuje novosti pred startom prvenstva: "Mislim, da smo letos sestavili konkurenčno moštvo, ki bo lahko odigralo vidno vlogo v prvenstvu. Kot prvo novost bi omenil prihod trenerja Paola Bertogne, lanskemu ogrođu ekipe pa so se pridružili še novi igralci: Marena, Pisani, Braida, Gergolet, De Piero, Ferri, Gregorutti in Terpin, tako da smo ojačili moči predvsem na sredini igrišča in v napadu.

Katera uvrstitev bi ustrezala vašim željam ob zaključku prvenstva?

Glavni letošnji cilj članskega moštva je se uvrstiti na sredino lestvice. Želja odbornikov je, da bi čimprej uresničili zastavljeni načrt in vključili v prvo ekipo čimveč mladih, ki jih v našem okolju res ne primanjkuje. S trdno voljo in dobrim delom bodo ti postali dobri nogometaši.

Kako ocenjujete nastopanje vseh treh goriških slovenskih članskih vrst v isti ligi?

Prvič v zgodovini goriškega nogometa se bodo vsa tri slovenska moštva srečala v 1. amaterski ligi, kar predstavlja lep uspeh in potrjuje kakovostno delo, ki ga opravljajo naša društva na Goriškem. S številnimi derbiji na programu v letošnjem prvenstvu bosta prav gotovo narasla tako število gledalcev okrog nogometnih igrišč kot finančni priliv. K dvigu nogometne mrzlice bo pripomogel tudi višji odstotek ekip iz bližnje okolice (Farra, Mariano, Pro Romans...). Nogometni privrženci bodo skratka prišli na svoj račun.

Je sovodensko nogometno društvo vablivo za sponzorje?

V nogometnem profesionalnem svetu kroži ogromno denarja, v nižjih ligah pa je slika povsem drugačna. Tu se društva s težavo dokopljejo do potrebnih finančnih sredstev, ki so glavna skrb za reden potek delovanja. Na tem mestu bi se zahvalil domači Zadrugi kreditni banki in številnim obrtnikom, podjetnikom, ki nam omogočajo mirno plovo v raznih prvenstvih.

Ste zadovoljni z delom, ki poteka na mladinskem področju?

Naraščajniki bodo nastopali v Sovodnjah in to v okviru sodelovanja s slovenskima društvoma Juventino in Mladostjo. Njihov trener je Luigi Vidoz. Skupino petnajstih cicibanov pa smo zaupali trenerju Fabijanu Čevdku. Delo z mladimi je dobro začrtano, tako da sem za prihodnost optimist.

PRVA AMATERSKA LIGA

Seznam igralcev, ki bodo branili bele-modre barve v sezoni 1999/2000: Štefan Tommasi, Daniele Marega (vratarja), Ladi Tomšič, Giuseppe Bregant, Zdravko Černic, Paolo Hmeljak, Fulvio Devetak, Aljoša Pavšič, Matija Piras, Erik Figelj, Gianluca Pisani (obramba), Vasja Peteani, Pierluigi Poliselio, Igor Cescutti, Marko Zotti, Marko Fajt, Manuel Devetak, Erik Peteani, Alberto De Piero, Simon Ferri, Fabio Gregorutti, Lorenzo Terpin, David Gergolet (sredina igrišča), Marko Florenin, Mattia Marassi, Loris Braida (napad).

JAVIL SE JE "SKESAN" NOGOMETAŠ

V Italiji nimamo le "skesanih" teroristov in "skesanih" mafijcev, temveč zdaj poznamo tudi "skesanega" nogometaša. Za poraz "rdečih brigad" so "skesani teroristi" gotovo bili odločilni; istega pa ne moremo trditi o "skesanih mafijcih", saj ta zločinski pojav še vedno hudo pesti zasti Jug, a se žal širi tudi drugod po državi. "Skesani nogometaš" se je javil z daljšim pismom v najbolj razširjenem italijanskem tedniku Famiglia cristiana. V bistvu je priznal, da ga peče vest, ker je za mastne denarje odločilno pripomogel, da se je zadnje nogometno prvenstvo končalo z Juventusom na prvem mestu. Uredništvo tednika pozna skesančvo ime in priimek, kar trije javni tožilci pa se trudijo, da bi ga odkrili. V ozadju celotne zadeve ja seveda denar, saj je znano, da prejemajo nogometaši milijardne plače, medtem ko živijo milijoni državljanov v veliki revščini, kar je prava sramota za celotno italijansko družbo in zlasti za tiste, ki so za takšno stanje najbolj odgovorni.

SVETOVNO PRVENSTVO V ATLETIKI

Svetovno prvenstvo v atletiki je letos potekalo v Seville v Španiji, kjer so se organizatorji res izkazali, saj je vse potekalo v najlepšem redu in so bili zato tudi atleti izjemno zadovoljni; seveda najbolj ameriški atleti, ki so pobrali največ zlatih medalj, kar 11 so jih odnesli, polet teh še tri srebrne in tri bronaste. Rusi so prejeli šest zlatih, Nemčija pa štiri, presenetljivi Grki pa dve zlati medalji, dve srebrni in dve bronasti. V nedeljo smo na zadnji dan prvenstva dočakali še zmago v maratonskem teku tekačice iz Severne Koreje, ki velja za eno najbolj zaprtih držav na svetu.

Sicer pa prihaja tudi Slovenija s svetovnega atletskega prvenstva z bronasto medaljo, ki jo je v skoku v daljavo končno osvojil odlični celjski atlet Gregor Cankar, katerega tudi športna sreča, ki je do sedaj zares ni imel velike. Sicer pa poznavalci atletike trdijo, da je bilo letošnje pr-

venstvo zelo dobro, in to predvsem zaradi novih odličnih rezultatov, med katerimi gre omeniti vsaj tri zlate medalje temopoltega ameriškega sprinterja Mauricea Greena, ki je zmagal v teku na 100, 200 m in v štafetnem teku 4 krat 100 m. Omeniti moramo tudi svetovni rekord, ki ga je na 400 m dosegel sloviti Michael Johnson in tako spet dokazal, da je še vedno med največjimi atleti na svetu, saj je izenačil sedem zlatih medalj s svetovnih prvenstev, ki jih je doslej imel samo legendami sprinter in skakalec v daljavo Carl Lewis. Morda je veliko razočaranje prvenstva Marion Jones, temopolta ameriška odlična atletinja, ki je prišla v Seville, da bi odnesla štiri zlate medalje, a se je poškodovala in je zato dobila le zlato na 100 m in bronasto medaljo v skoku v daljavo. Jasno je, da bo Jonesova odigrala še kako veliko vlogo na prihodnjih olimpijskih igrah.

JUP

SLOVENIJA

KONJENIŠKI TURNIR NA AJŠEVICI USPEL

V nedeljo, 15. avgusta, je Konjenski klub Mandrija organiziral konjenski turnir v preskakanju ovir s pričetkom ob 10. uri in zaključkom okrog 18. ure. Na turnir se je prijavilo 82 tekmovalcev in konj. Dejansko pa so bili na dan tekmoovanja 104 starti. Pomerili so se najboljši konjenski tekmovalci iz vse Slovenije. To pomeni, da je bila rekordna udeležba tako tekmovalcev, konj kot gledalcev. Zanimivo je dejstvo, da je ta konjenski turnir zvalil ljubitelje konjenskega športa tudi iz zamejstva. To pomeni, da šport združuje in povezuje ljudi vseh starosti, spolov, družbenih slojev itd. Med tekmo in po tekmi je bil bogat srečolov. Po zaključku turnirja je bila prosta zabava s plesom in drugimi športnimi prireditvami, kot npr. z odbojko na mivki.

Najpomembnejši rezultati, ki so jih dosegli: a) v kategoriji A2 mladinci (višina za-

prek 110 cm) je zmagala Sonja Mavrič - KK Vrtnica Nova Gorica s časom p. 70,35 oziroma časom b. 43,85; b) v kategoriji A2 člani (višina zaprek 110 cm) je zmagala Ana Mohar - KK Ljubljana s časom p. 62,71 oziroma b. 42,32; c) v kategoriji L (višina zaprek 120 cm) je zmagal Rok Peček - KK Grad Prestranek s časom p. 59,75 oziroma časom b. 35,31; d) v kategoriji L - lov na točke z jockeyjem pa je zmagal Aleš Pevec - KK Velenje s časom p. 61,76.

Od Konjenskega kluba Mandrija je edina nastopila Tadeja Strukelj in si priborila priznanje v obliki rozete.

Organizator KK Mandrija je potrdil in upravičil zaupanje vseh nastopajočih ter občinstva glede infrastrukture, organizacij in spremljajočih aktivnosti. Upamo, da bo ta klub uspešen in ustvarjal tudi v prihodnje.

GD

USPEL SKAVTSKI PODVIG KLANA IN NOVICIATA SZSO-SGS

VOLČIČI IN VOLKULJICE V DEŽELI KAMELOT

MODRA PUMA

Letos so se volčiči in volkuljice odpravili na počitnice v Kamelot-kraljestvo kralja Arturja in vitezov okrogle mize (Lovska kočna na Paljevem). Tu so pod vodstvom kralja Arturja, kraljice Ginevre, čarovnika Merlina ter ostalih vitezov in dam spoznavali lepote narave, razne skavtske spretnosti in se bojevali proti hudobni čarovnici in uporne baronu Laviku, ki nista želela, da bi končno zavladal mir v deželi Kamelot.

Na taboru je bilo 36 otrok, razdeljenih v 5 plemiških rodbin. Zanje je skrbelo 10 voditeljev: Niko Di Battista, Marlenka Žerjal, Katja Ferletič, Marko Gus, Kristjan Tommasi, Milko Di Battista, Alessandra Posillipo, Andrej Černic, Manuel Demori, Simon Assi. Ne smemo pozabiti na kuharice Saro Tuniz, gospo Sabino Zotti in gospo Heleno Knez, ki so vse razveseljevale s samimi dobrotami.

V nedeljo, 25. julija, so volčiči prispeli do gradu in se tu hitro pogreznili v srednjeveško ozračje. Oprode so se odpravili iskat rodovnike, da bi izvedeli, v katero izmed plemiških družin spadajo. Ko so to opravili, so se napolnili v gozd iskat drevo ščitov, na katerem so viseli rodbinski ščiti. Te so okrasili z rodbinskim grbom. V ponedeljek so volčiči pridno delali, saj je bilo treba grad tu in tam popraviti; tako so postavili razne zgradbe, med katerimi seveda tudi jambor. V torek so se odpravili na izlet, v vlakom so odpotovali na Bled. Sprehodili so se okoli jezera. Pot jih je peljala pod mogočnim gradom v znamenito Titovo vilo, mimo župniške cerkve, stalno pa so

imeli krasen razgled na blejski otok in cerkvico na njem. Oprode pa so predvsem razveseljevali labodi in race, ki so jih veselo spremljali na poti. Že je bil tu dan narave in skavtskih spretnosti. Otroci so spoznavali signalizacijo, naše male prijatelje in vrtičkarstvo, poskusili so se v kuhanju, nekateri pa so pripravili izdelke iz soli. Oprode so morali dokazati, da imajo določene fizične sposobnosti, zato so se na športnem dnevu pomerili v balinanju, poligonu, balotaži in plezanju na drevo sreče. Ker pa se volčiči z različnimi tekmami niso preveč utrudili, so popoldne odšli na jahalno uro, da bi vitezom dokazali, da so tudi oni pravi mojstri v tej viteški spretnosti. Ko so prišli k prijaznemu lovcu, ki jim je nudil to enkratno možnost, sta jih pričakala bela lipčanka in rjavi slovenski tekač, ki sta pridno popeljala oprode za kratek čas na svojem hrbtu. Na vrsti je bil dan umetnosti, ko sta jih prišla obiskat slikarja Edi in Franjo Žerjal. Pod njunim vodstvom so otroci naredili razne inštalacije, in sicer z majha, dva prapora, izdelali so lutke in jih potem obesili, tako da

so se gibale in krasile travnik s cveticami in metulji. Tabor se je bližal koncu, a še vedno niso premagali hudobne čarovnice. Čarovnik Merlin jim je razkril, kako lahko to naredijo. Povedal jim je, da jo lahko premaga samo kralj Artur s pomočjo čarobnega meča in svetega ščita, prej pa jo morajo volčiči obmetati s česnom, da bo vsaj delno izgubila svojo moč. Meč so že imeli, manjkal jim je sveti ščit, zato so ga šli iskat. Ko so ga našli, so napadli hudobno čarovnico in jo premagali, tako je v Kamelotu končno zavladal mir.

Obiskal jih je tudi g. Marjan Markežič, ki je v nedeljo, 25. julija, daroval mašo in jim zaželel lep in prijeten tabor. Vsi so ga prosili, naj jih še kaj obišče. In res jim je željo uislišal in jih zopet obiskal, daroval je mašo in jim spregovoril o slogi in talentih.

Že je bila tu nedelja in z njo konec tabora. Volčiči so zopet objeli starše. Preden so odšli domov, so se vsi skupaj zbrali pri sveti maši, ki jo je daroval g. Ambrož Kodolja. Nato je padel jambor in zadela je pesem slovesa.

USPEL SKAVTSKI PODVIG KLANA IN NOVICIATA SZSO-SGS

S KOLESI NA CRES!

SRČKANA MRAVLJA

Letošnji potovalni tabor goriškega klana in noviciata je bil res poln novosti. Trdo hojo v hribe so zamenjala kolesa; namesto po gorah in planinah smo potovali po čudovitem Jadranskem morju; namesto težkih gozdarjev in težkih majic smo vzeli s seboj kopalke in brisače. Skoraj neverjetno za skavtski tabor!

Dne 2. avgusta se je štirinajst fantov in deklet (starih od 16. do 21. leta) iz Gorice, Sovodenj in Doberdoba odpravilo s kolesi na pot. V Jamljah smo začeli skupno kolesarsko pot, ki nas je vodila po kraških vasih prek Samotorce vse do Mačkolj in Ospa, kjer smo prespali prvo noč. Naš Navihani Tiger je vestno vodil pregled opravljenih kilometrov in ob zaključku prvega dne zabeležil številko 70. Postavili smo šotore, ki sta jih z drugo opremo pripeljala z avtom naša zvesta spremljevalca Niko in Marlenka. Naslednjega dne je budilka zvonila že ob 5. uri. Hitro na noče oz. na kolesa ter korajžno naprej! Res, prav korajžno, saj smo vedeli, da Cres ni ravno za vogalom. Po poti smo neprestano urili predvsem eno skavtsko krepost: vztrajnost, tako da smo bili v večernih urah že na Cresu! Po 107 km (in kakšnih km!) kolesarjenja je ves trud poplačalo lepo, prozorno, osvežujoče morje. Nekateri so se vanj potunkali, komaj so prišli v kamp, drugi pa so počakali naslednje jutro. Prvo noč na Cresu smo preživel na zahodni obali v vasi Beli. Tu prevladujejo ovce, saj s turisti delijo vse, od hrane do šotora in kampa.

Nikakor pa nismo posvetili celih dnevov lenarjenju pod soncem. Roverji in popotnice smo bili letos res pri-

dni, saj smo sami pripravili skoraj ves program tabora. Vsakdo od nas si je že doma pripravil temo, ki jo je potem razvil na taboru v obliki pogovora. Našim voditeljem smo prepustili organizativno plat tabora in povezovanje programa. Radi smo se pogovarjali zlasti v večernih urah. Zbrali smo si naslednje teme: zdravo življenje (mamila, alkohol), nadnaravni pojavi, pustolovščina in misterij, prijateljstvo med fantom in dekletom, različne zvrsti glasbe, vrednote v 21. stoletju, krščansko pojmovanje ljubezni, denar v športu, sanje, slovenske in italijanske šole, politika, spolnost, Cerkev in Bog, skavtska vzgoja in še marsikaj.

V četrtek smo svojo pot nadaljevali proti jugu otoka. V zgodnjih jutranjih urah je bilo kolesarjenje res prijetno, predvsem ko smo z visokega grebena opazovali pusto pobočje in modro morje. Med potjo smo si ogledali mesto Cres, se malo odpočili in naslednja etapa je bila Martinščica. Mali biser ob čudovitem morju nas je dobesedno očaral, vsi smo ostali res navdušeni nad krajem. Radi bi tam preživel še nekaj dni, a morali smo nadaljevati pot do Malega Lošinja. S kolesi? Ne, v petek zvečer smo svoja

kolesa vkrcali na ladjo, ki nas je vodila vzdolž vzhodne obale Cresa prek otokov Unij in Sušaka vse do turističnega mesteca Malega Lošinja. Časa za ogled res ni bilo veliko, saj smo že naslednje jutro nadaljevali svojo pot. S trajektom do Pule in od tam naprej z ladjo Marconi, ki pa nas ni pripeljala do Trsta, ampak nas je zaradi okvare na motorju pustila v Lignanu. Dogodivščin res ni manjkalo!

Svojo morsko pustolovščino smo skoraj sklenili. V soboto zvečer smo prespali v Marijinem domu pri sv. Ivanu v Trstu. V nedeljo pa smo po župnijski sv. maši posvetili našo pozornost skečem. Pozno popoldne nas je pot ponovno vodila v Mačkolje, kjer nas je gostilo PD Mačkolje. Umirili smo svoje mišice in kolesa, se posvetili skupnosti, pogovorom, igram in animaciji. Veselja in prijateljskega vzdušja res ni manjkalo, tako da smo se v sredo kar s težkim srcem odpravili proti domu. Med vrnitvijo pa nas je pot vodila do Škedenja, kjer nas je g. Jakomin najprej pogostil in nam nato zelo prijazno razkazal zanimiv Škedenjski etnografski muzej.

Ob sončnem mrku pa smo bili vsi že srečno doma.

TABOR SKAVTSKIH VODITELJEV ZSKSS

VIHAR UPANJA

IZNAJDLJIVI GAMS

Združenje slovenskih katoliških skavtov in skavtinj (ZSKSS) je organiziralo od 2. do 8. avgusta potovalni tabor skupnosti voditeljev, ki se ga je udeležilo preko 250 skavtov iz cele Slovenije in zamejstva.

Prihodnje leto bo ZSKSS praznovalo deseto obletnico obstoja, zato smo se voditelji zbrali na tem potovalnem taboru, da bi pregledali naše dosedanje delo, ga jasno opredelili, pogledali, k čemu vzgajamo, analizirali naše trenutno stanje in se opredelili, v katero smer bomo stopali v prihodnosti. Ta pomembni dogodek je dobil ime *Vihar upanja*, ker predstavlja močno prevetritve sedanjega stanja in daje trdno upanje za nadaljnje delo.

Prve tri dni smo bili udeleženci razdeljeni na osem manjših potovalnih skupnosti, ki so ločeno prepotovale del Slovenije ali koroškega zamejstva in premišljevale o ra-

zličnih tematikah ter sestavile dokument, ki so ga potem prinesle na skupni del v Slovensko Bistrico. Tematike, o katerih so skupnosti razmišljale, so bile raznovrstne, od odnosa med moškim in žensko prek čuta do drugega, do vzgoje in izobraževanja. Od naroda, države in demokracije do naravne in kulturne dediščine ter duhovnosti in Cerkev. Dva zamejska skavta, ki sva se tega tabora udeležila, sva spadala v šesto potovalno skupnost skupaj s skavti iz Ljubljane, Postojne in Starega trga pri Ložu. Naša skupnost je na svoji poti razmišljala o narodu, državi in demokraciji. Pri raznih razpravah so prišle na dan pozitivne ideje, kot npr. zavzemanje za gradnjo enotnega slovenskega življenjskega pro-

stora, saj morata zamejstvo in zdomstvo biti kapilarno povezani z matico, da bi se lahko sploh razvili. Skavtsko razsežnost naših idej bomo udeleževali s tem, da bomo člani vzgajali v zavedne Slovenke in Slovence ter razmišljajoče in dejavne državljane in državljanke, da se bodo odgovorno vključevali v življenje naroda in razvoj demokracije in gojili kulturo dialoga. Teh nekaj misli izraža vsebina našega dokumenta, ki je skupaj z ostalimi sestavil t.i. Zavezo Združenja. To pa čisto dobesedno, saj je vsaka skupnost na svoji poti nosila leseno desko, ki je skupaj z ostalimi deskami sestavila skrinjo - skrinjo Zaveze Združenja, za katero upamo, da bo postala zaveza vsega slovenskega skavtstva. Zadnje tri dni smo se udeleženci zbrali vsi skupaj na stalnem

delu tabora v Slovenski Bistrici, kjer je bilo na programu več okroglih miz (Cerkev in duhovnost, solidarnost, narodna identiteta), delavnica z različnimi spretnostmi ter seveda priprava zaključnega dokumenta, ki bo združil vse prej nastale v enoto. Vsak večer pa smo se udeleženci zbirali pri različnih slovesnostih, kot so otvoritev tabora, praznik žetve z bdenjem ter seveda praznovanje. V nedeljo pa smo se Gospodu zahvalili za vse, kar nam je v tem tednu daroval. Mašo je vodil apostolski nuncij za Slovenijo msgr. Edmond Farhat, ki je v pridigi pozval skavte, naj vzgajajo še naprej v takih vrednotah.

Sledilo je poslavljanje. Teden, ki smo ga preživel med sestrami in brati skavti, je prehitro minil. Toda vsakemu udeležencu bo ob tem ostal v spominu zadnji verz himne tabora: "Ti in jaz kot nekoč skupaj bova šla, kamor naju ponese vihar upanja."

Z 2. ŠTRANI

PRED 60 LETI...

Po drugi strani pa je Sovjetska zveza, na osnovi omenjenih tajnih dogovorov, 17. septembra prekoračila mejo na vzhodni strani in zasedla poljski del Belorusije in Ukrajine.

Anglija in Francija, ki sta tradicionalno izkazovali naklonjenost Poljski, sta spričo novonastalega položaja izjavili, da nista pripravljene politično in vojaško sprejeti nemški napad na Poljsko in sta bili tako prisiljeni napovedati vojno Nemčiji in v obrambo napadene poljske države.

Tako se je torej pred 60 leti sprožila druga svetovna vojna, ki je v svoj nenasitni kravi vrtilinec v naslednjih mesecih in letih potegnila skoro vse države na evropski celine, Veliko Britanijo, ZDA, Japonsko in končno samo Sovjetsko zvezo. Kar se tiče Hitlerjeve Nemčije, naj pove-
mo, da je le-ta po napadu na

Poljsko udarila prek Danske na Norveško, nato se je spravila nad Luksemburg, Belgijo in Nizozemsko in po nekaj tednih bojev spravila na kolen tudi samo Francijo. Velika Britanija pa je bila podvržena hudemu bombardiranju, a kljub velikim žrtvam ni klonila, temveč se je krčevito upirala, zlasti s svojim letalstvom.

Med nemško ofenzivo proti zahodnim državam je sovjetska vojska zasedla baltiške države Litvo, Letonko in Estonko. Ker vojna proti Angležem ni dala zadovoljivih uspehov, je Hitler sklenil čimprej obračunati s Sovjetsko zvezo. Po prvotnem načrtu bi morala Nemčija začeti vojno maja 1941, dejansko se je to zgodilo 22. junija 1941. Še pred tem so Nemci prisilili Madžarsko, Romunijo in Bolgarijo, da so pristopile k trajnemu paktu. Zataknilo pa se je pri Grčiji in Jugoslaviji. Nadaljnji potek druge svetovne vojne pa je že druga zgodba.